

NR. 2 2023 103. ÅRGANG

Fast eiendom

Skatterett

Arbeidsrett

Compliance

Forsikringsrett

Oppkjøp og fusjoner

Reindriffts- og samerett

Barne- og familierett

IKT og personvern

Twisteløsning

Konkurranserett

Offentlige anskaffelser

Fiskeri og havbruk

Konkursrett

Forvaltningsrett

Erstatningsrett

Miljø, klima og bærekraft

SPESIALISTENE OVERTAR

Vi setter **verden** på norgeskartet

Norge er et lite land i den store sammenhengen, og mange norske virksomheter er sårbare for den globale utviklingen. Som et ledende globalt forretningsadvokatfirma med tilstedeværelse i mer enn 40 land, kan vi hjelpe din virksomhet med å navigere trygt – både innenlands og utenlands.

[Les mer på dlapiper.no](#)

**Gjør verden mindre komplisert med
Your global law firm in Norway**

INNHold Nr. 2 2023

I takt med at samfunnets kompleksitet øker, øker også spesialiseringen i advokatbransjen. Kommersielle muligheter driver spesialiseringen i nye retninger, og mindre kontorer inngår oftere fellesskap for å bli mer fullverdige. Vi har spurt talentvinnerne i årets advokatundersøkelse om hva som skal til for å bli god. Mira Bergsland og Lars A. Jøstensen er de to yngste.

TEMA SIDE 14

FASTE SPALTER:

Lederens kommentar
[SIDE 49](#)

Advokatansvar
[SIDE 50](#)

Bøker
[SIDE 43](#)

Medlemsnytt
[SIDE 58](#)

Nytt om navn
[SIDE 60](#)

Sosiale medier
[SIDE 67](#)

Skryter av bransjen

Partner Stig Bech i Wiersholm fortalte åpent om sin bipolare lidelse, og ble møtt av massiv støtte. Han oppfordrer advokattopper til å skape mer rom for åpenhet.

[SIDE 11](#)

Fem år i Kina

Kinesisktalende Therese Trulsen i Wikborg Rein ser tilbake på fem intense og lærerike år som advokat i Shanghai, der hun jobbet tett med norsk næringsliv.

[SIDE 52](#)

Møter folk i krise

Som bistandsadvokat er Astrid Røkeberg i Hokksund tett på folk i livskriser. Fri sakførsel i saker etter barneloven ville ha jevnet ut styrkeforholdet mellom partene, sier hun.

[SIDE 62](#)

SAGT I DETTE BLADET

– Den store endringen i den generelle rettsoppfatningen er oppsiktsvekkende. Jeg biter meg merke i at folk tror straffene er lavere enn de faktisk er.

JOHN-ERIK VIKÅ, statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet, SIDE 12

– For vanlige folk er vi i ferd med å stenge tilgangen til domstolene. Det bør være en stor bekymring.

ROAR KLAUSEN, lagdommer i Gulating lagmannsrett, SIDE 44

– Jeg har opplevd at en sterk prosedyre har kompensert for en dårlig sak, med et godt resultat til følge.

BJØRN ANDRÉ GULSTAD, dommer i ELSAs prosedyrekonkurranse, SIDE 61

Fiktive rettssaker kan være på vei

Advokatforeningens hovedstyre har gått inn for at en av tre av prosedyrekrav-sakene kan være en fiktiv rettssak.

Justis- og beredskapsdepartementet arbeider nå med å lage forskrifter til advokatloven. Det er fortsatt i det blå når loven vil tre i kraft, men nå har justisminister Emilie E. Mehl (Sp) i alle fall lettet litt på sløret:

I et skriftlig svar til Sveinung Stensland (H), som var saksordfører for advokatloven da den ble vedtatt av Stortinget våren 2022, skriver Mehl at departementet planlegger å sende forslaget til overgangsregler og ny advokatforskrift på høring til høsten.

En lang rekke viktige spørsmål skal avgjøres i forskrift. Blant disse er prosedyrekravet for å få bevilling, lengden på advokatkurset, advokatkursets innhold og hvilke krav som stilles til prinsipaler.

Videre skal det utarbeides forskrift om advokaters plikt til sikkerhetsstillelse (som dekker det ansvarsforsikringen ikke dekker ved forsettlig feil), og hvilke hensyn som skal vektlegges ved vurderingen av om en advokat, et advokatforetak eller en organisasjon skal ilegges et overtredelsesgebyr.

Advokatens behandling av klientmidler og advokatforetaks rapporterings- og regnskapsplikt, samt innholdet i og gjennomføring av tilsyn, skal også fastsettes i forskrift.

Også hvordan advokatvirksomhet som utøves av forsikringsselskap, som HELP, skal organiseres på en annen måte enn vanlige advokatforetak, og om Advokattilsynets og Advokatnemndas adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger, kan departementet gi forskrifter om.

Videre arbeides det med forskrifter knyttet til den nye Advokatnemndas oppgaver og sammensetning, og om det skal innføres gebyr for klagesaker mot advokater.

Arbeidet er omfattende, og prioriteres av departementet, ifølge Mehl. Mange av forskriftene vil ha stor betydning for advokater. Dersom kravet til sikkerhetsstillelse økes, for eksempel, vil forsikringspremiene kunne øke tilsvarende. Advokatforeningen er i løpende kontakt med departementet om det konkrete innholdet i forskriftene, og sekretariatet holder hovedstyret orientert.

Et spørsmål som i en årrekke har opptatt Advokatforeningen, er prosedyrekravet.

Tall fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet viser at antallet advokatfullmektiger har økt, fra 634 utstedte autorisasjoner i 2015, til 914 i 2021. Dette utgjør en økning på 41 prosent. Antall bevilgninger økte i samme periode med 25 prosent.

Dermed øker også antallet saker som må prosederes av advokatfullmektiger, som i 2021 kan ha vært så mange som 1800 saker. Samtidig synker antall tvistesaker for domstolene, fra 16.348 i 2016, til 12.309 i 2021.

Advokatlovutvalget mente at prosedyrekravet er prosessdrivende, og ønsket å fjerne det helt, og i stedet innføre et halvårig obligatorisk advokatkurs. Advokatforeningen gikk sterkt imot dette, men mente i høringsrunden til advokatloven tilbake i 2015 at kravet om tre saker kunne lempes noe.

«Advokatforeningen har imidlertid merket seg utvalgets bekymring, og det tilføyes at foreningen over lengre tid har vært oppmerksom på at man i visse advokatforetak har problemer med å gi advokatfullmektigene den prosesserfaring dagens regler krever. Dette tilsier samlet at prosedyrekravet kan reduseres noe», skrev foreningen.

Dagens hovedstyre går nå inn for å opprettholde tre saker som krav, men mener samtidig at en av sakene kan være en fiktiv rettssak, og at opptreden i voldgiftssak eller som rettslig medhjelper på visse vilkår også bør kunne telle.

Hva Justis- og beredskapsdepartementet lander på, må vi altså vente til høsten med å se. Høyres Sveinung Stensland mener det er viktig å få et oppdatert lovverk for advokatbransjen hurtig på plass. I sitt skriftlige spørsmål spurte han om når statsråd Mehl ser for seg at advokatloven vil tre i kraft.

På dette spørsmålet svarte Mehl ikke noe konkret, men at «hun vil komme tilbake til saken».

Det er i år 14 år siden Berit Reiss-Andersen, daværende leder av Advokatforeningen, i sin årstale i 2009 uttalte at samfunnet trengte en advokatlov; en samlet lov som kommuniserte til borgerne at advokater har taushetsplikt. Fra advokatlovutvalget la frem sin innstilling, tok det sju år før loven ble vedtatt.

NINA SCHMIDT

Nina Schmidt

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

Jonas Fosaas
jf@advokatbladet.no
Mobil: 466 32 367

REDAKSJONSRAÅD

Emanuel Feinberg (leder)
Jens Johan Hjort
Rune Opdahl
Ida Andenæs
Liv Minde

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Universitetsgt. 9,
PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no

VIL DU SE LITT MER?

Villa Støtvig er navnet på det nyeste kapittelet i historien om Støtvig Hotel.

Villaen i strandkanten er bygget med ett overordnet mål: Å skape et helt spesielt vakkert, funksjonelt og inspirerende møtested for kollegaer, forretningspartnere, venner og familie.

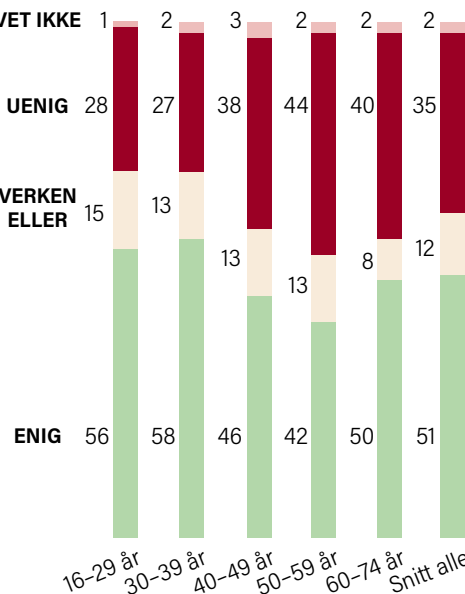
Her får dere litt mer av alt som er viktig. *Litt* mer service, *litt* mer energi, *litt* bedre rom med *litt* bedre senger og *litt* bedre utsikt.

For litt mer informasjon,
besøk villastotvig.com

Vil legalisere cannabis til eget bruk

Da Velferdsinstituttet NOVA kartla rettsoppfatningen i Norge, svarte over femti prosent av deltakerne at besittelse av cannabis til eget bruk ikke bør straffes.

Alle tall i prosent.
Kilde: Rettsoppfatningen i Norge, Velferdsinstituttet NOVA

NYTT OM FOLK

Lotte Lundby Kristiansen er ny managing partner i Halvorsen & Co. Etter oppkjøpet av Helland Ingebrigtsen i høst, er advokatfirmaet det største i Follo-regionen.

Magnus Lütken har tatt over etter Erling Ueland som managing partner i Schjødt. Ueland fortsetter som partner i Stavanger.

– Lütken har arbeidet nært med Ueland i ledelsen av Schjødt over flere år, og er godt forberedt på å ta over stafettpinen. Vi ser nå frem til å utvikle firmaet videre under Magnus Lütkens lederskap, sier styreleder Olav Kolstad.

Lotte Lundby Kristiansen.

Magnus Lütken. Foto: Schjødt

9083

Per 1. mars 2023 er det 9083 praktiserende advokater i Norge, ifølge Tilsynsrådet. Tilsynsrådet har også 2306 registrerte advokatfullmektiger, og 138 registrerte rettshjelpere.

Maria Hessen Jacobsen. Foto: Kari Hegstad

Kvinneres dårlige soningsforhold ga mildere straff

Elden-partner og forsvarer Maria Hessen Jacobsen har i en dom fra Hordaland tingrett fått medhold i at hennes kvinnelige klient burde få lavere straff som følge av at kvinner soner under dårligere forhold enn menn.

«Forsvarer har framhevet at soningsforholdene for kvinner i fengsel er tyngre enn for menn, med gjennomgående dårligere tilbud. Ved fordelingen mellom betinget og ubetinget fengsel legger retten noe vekt på tiltalte NN sin alder og hennes kjønn», heter det i rettsavgjørelsen.

– Det er staten som skal sikre gode nok soningsforhold, men når den feiler, er det viktig og riktig at domstolene kompenserer for det, mener Jacobsen.

– Dette er en første sped begynnelse, en viktig prinsipiell avklaring og en anerkjennelse av at kvinners soningsforhold er dårligere enn menns, samt at det kan vektlegges i straffeutmåling. Jeg håper dette vil spre seg gjennom mye god rettspraksis fremover.

Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken.

VISSTE DU AT...

Tre NTNU-studenter har utviklet app for Høyesterett? Webapplikasjonen er en database som skal gjøre det enklere for domstolen å holde oversikt over prøveadvokaters prosess mot å få møterett. Tidligere ble oversikten holdt i manuelle Word- og Excel-filer, noe direktør Bente J. Kraugerud beskriver som tungvint. – Appen gjør det enklere for oss å holde oversikt. Nå får vi et mye bedre bilde av hvordan dette ser ut og hvilke saker de har ført, sier hun.

I vitneboksen satt fra v. elev Arild Abadiga, og i aktoratet satt elevene Ulrik Engeseth, Sverre Berntzen og Nick Huckleberry Elliott.

– Hvordan er det å forsvare kriminelle mennesker?

Ikke tradisjonelle advokatklær var det opp til 9. klasseelevene ved Nordberg skole å forsvare, bevise, argumentere og dømme da klasserommet ble omgjort til rettsal for en dag.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

Alvoret la seg som et teppe over klasserommet da dommeren slo ordstyrerklubben i pulten: «Retten er satt!»

Gjennom rollespillet Rett eller galt i regi av Advokatforeningen fikk elevene mulighet til å prøve seg som aktor, forsvarer, dommere, vitner, fornærmet og tiltalt i en fiktiv rettsak.

Spørsmålet i saken, som er basert på en reell sak, var om tiltalte hadde medvirket til å påføre fornærmede en kroppsskrenkelse. Vitner ble grillet og prosedyrer gjennomført med ungdommelig mot og engasjement. I likhet med domstolens konklusjon i den reelle saken, kom dommerpanelet frem til at tiltalte skulle dømmes.

Med Advokatforeningen på plass i klassen, fikk elevene råd og vink underveis, samt muligheten til å stille

spørsmål om advokatyrtet og det norske rettssystemet.

«Hvor mye kan man tjene som advokat?» «Hvor vanskelig er det å være advokat?» Og «Hvordan er det å forsvare kriminelle mennesker» var blant spørsmålene.

– At vi fikk eksternt hjelp fra advokater, samt låne advokatklær og dommerklutte, gjorde opplevelsen mer profesjonell. Elevene fikk et innblikk det norske rettssystemet, og lærte at det ikke alltid er slik som man ser på film, sa samfunnsfaglærer for 9. klasse, Ingeborg Ingebrigtsen.

Advokater som ønsker å være veileder i undervisningsopplegget, kan ta kontakt med Advokatforeningen. Lærere kan sende inn en forespørsel til foreningen dersom de ønsker å spille Rett eller galt på sin skole, og også få hjelp til å engasjere en advokatveileder.

Ande Somby. Foto: Privat

– Hadde aldri trodd dette ble nødvendig I slutten av februar inntok aksjonister fra Norske Samers Riksforbunds ungdomsorganisasjon og Natur og Ungdom regjeringskvartalet med krav om at vindturbinene på Fosen fjernes. 11. oktober 2021 slo Høyesterett fast i en storkammerdom at konsesjonen som ble gitt for utbygging av vindparker på Fosen-halvøya, var ugyldig. – Jeg hadde aldri forestilt meg at det ville bli nødvendig å demonstrere over dette spørsmålet; at en dom i Høyesterett skal etterkommes, sa førsteamanuensis ved UiT, Ande Somby, som tok turen til Oslo for å støtte demonstrantene

» Universitetsplassen

Programledere: UiO-ansatte

SISTE EPISODER:

- Ble Tengs' fetter torturert under avhør?
- Berøringsangst utbredt i møte med mennesker med selvmordstanker

» Juridisk ABC

Programleder: Eivind Arntsen

SISTE EPISODER:

- Seksuell trakassering på arbeidsplassen
- Innleie fra bemanningsbyrå

» Personvernpodden

Programleder: Kari Laumann

SISTE EPISODER:

- Forbruker, men til hvilken pris?
- Fremtidens forvaltning

» Inkludert

Programledere: Mita C. Arnet, Ingeborg Tveit, Thomas Knutsen og Wensing Li

SISTE EPISODER:

- Torbjørn Buer: Psykologisk trygghet - det skal være trygt å gjøre feil
- Heidi Jorkjend: Mangfoldsleder som vil gjøre plass til alle

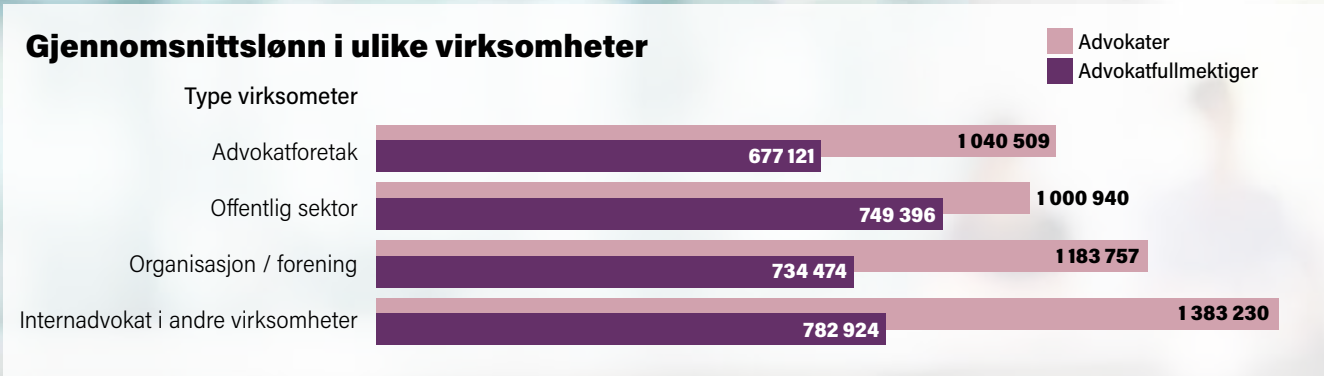
» Advokatsamfundspodden

Programleder: Willy Silberstein

SISTE EPISODER:

- Hur ser unga juridikstudenter på framtiden som advokat?
- Vad vet unga i dag om rättsstatens roll i en demokrati?

Tallene er basert på **2478 svar**, som tilsvarer førti prosent av relevante medlemmer.

Ansatte advokater tjener 1.187.588 kroner i snitt

Ansatte advokater og advokatfullmektigers gjennomsnittslønn økte med 5,9 prosent fra 2021 til 2022, viser ferske tall fra Advokatforeningens lønnsundersøkelse. Internadvokater med lederansvar tjener best.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokatforeningens ferske lønnsundersøkelse er basert på svar fra foreningens egne medlemmer. Den viser at advokater og advokatfullmektigers lønn økte mer enn snittveksten for alle lønnstager, som var på 4,4 prosent fra 2021 til 2022, ifølge foreløpige tall fra Teknisk beregningsutvalg.

Men justert for inflasjon, var lønnsveksten for advokater bare 0,1 prosent. Tallene vi presenterer her, gjelder bare ansatte advokater og advokatfullmektiger, ikke eiere og partnere.

Ansatte advokater omfatter ansatte i advokatforetak, organisasjoner, offent-

lig sektor og ellers i næringslivet — alt fra mindre virksomheter til store foretak som for eksempel Equinor.

INTERNADVOKATER PÅ TOPP

Internadvokater med lederansvar hadde en snittlønn på 1.718.853 kroner. Men variasjonene er store, avhengig av hvilken bransje man jobber i. Innen industri-, energi- og transportsektoren er snittlønnen for internadvokater med lederansvar 2.153.594 kroner, mens den er lavest innen forsikring.

Advokatfullmektigene som jobber in-house hadde en snittlønn på 802.132 kroner, et snitt som er drøye 106.000 kroner mer enn snittet for alle advokat-

fullmektiger samlet. Men snittinntektene for fullmektiger i forsikringsbransjen er 659.759 kroner, som er nærmere 36.000 kroner mindre enn det samlede snittet for alle advokatfullmektiger.

TJENER MER I STORE FIRMAER

Advokater i firmaer med over femti advokater ansatt, har en snittlønn som er nærmere 200.000 kroner mer enn advokater i firmaer med ti til femti advokater ansatt, og drøye 300.000 kroner mer enn advokater som er ansatt i firmaer med under ti advokater.

Også advokatfullmektigene tjener best i de største firmaene, med en snittinntekt på 734.721 kroner.

RETTSHJELPSSATSEN TREKKER NED

Advokater som jobber mye på offentlig rettshjelpssats — mer enn halvparten av tiden — hadde en lavere lønnsvekst enn resten av bransjen, på 3,3 prosent. Dette betyr at de i realiteten hadde en reallønnsnedgang.

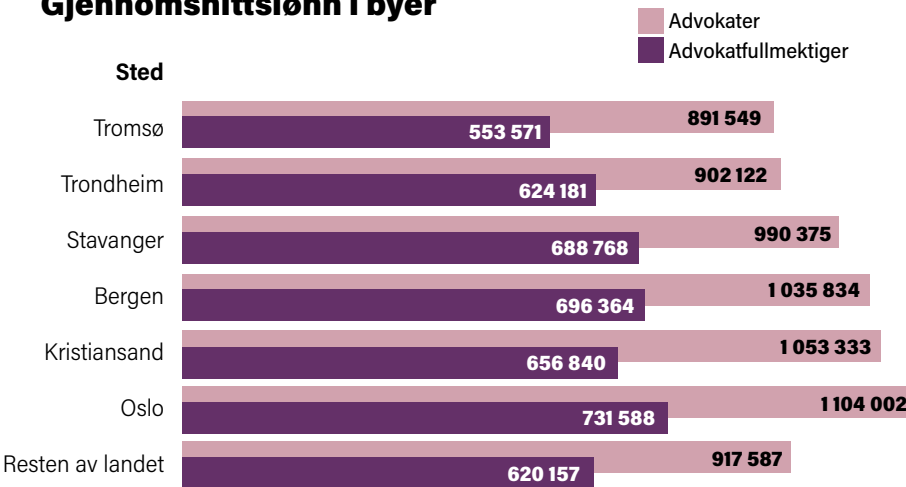
Snittinntekten til denne gruppen var på 779.794 kroner, som er hele 407.794 kroner mindre enn snittet for alle advokater samlet.

GEOGRAFISKE FORSKJELLER

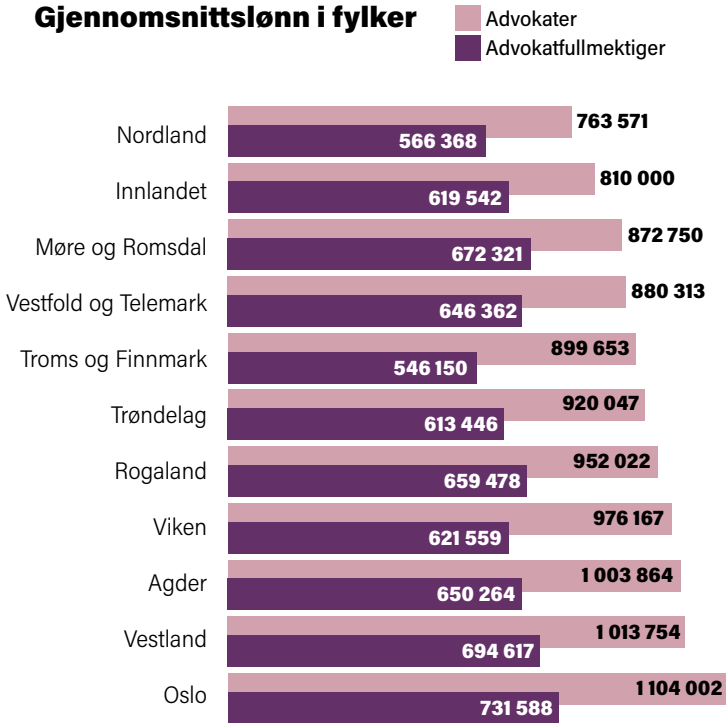
Advokatforeningen viser til at antallet som har besvart lønnsundersøkelsen i mindre regioner kan være lav, og at for eksempel lønnsforskjellen mellom advokatfullmektiger og advokater i Møre og Romsdal kan handle om tilfeldigheter i hvem som har besvart årets undersøkelse.

Oslo har høyest snittlønn av fylkene, med Vestland som nummer to, og Agder som nummer tre. •

Gjennomsnittslønn i byer

Gjennomsnittslønn i fylker

Lønn til ansatte i advokatforetak etter andel saker på rettshjelpssatsen

	Advokater	Fullmektiger
Jobbet over 50 prosent av tiden på rettshjelpssatsen	kr 779 794	kr 560 691
Jobbet under 50 prosent av tiden på rettshjelpssatsen	kr 915 380	kr 568 665
Ikke jobbet på rettshjelpssatsen	kr 1 102 408	kr 719 399

Internadvokater, lønn fordelt på bransje

SIGNANT

ALLE AVTALER ÉN SIGNATUR

ELEKTRONISK SIGNERING

Kundetiltak og AML

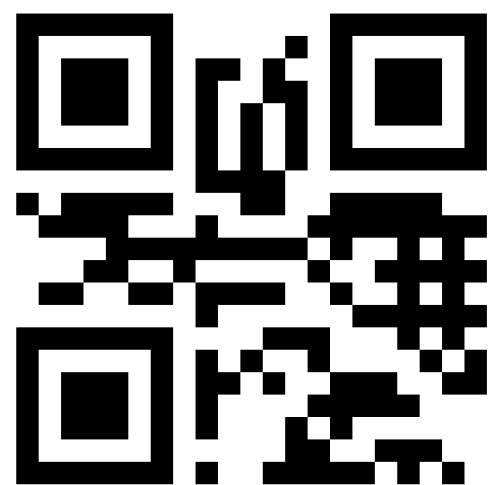
Kontrakter, fullmakter, attestasjoner

Ikke noe problem!

Arkiv med LTV-vedlikehold

BankID, Buypass, NemID, iDIN

Vær så god!

SKANN MEG
FOR MER INFO

”

**Advokatbransjen er en
jævla fin bransje, unnskyld
uttrykket, fordi det er et
ekte, liberalt yrke.**

Stig Bech er engasjert i Bipolarforeningen og innstilt som nytt styremedlem i Rådet for psykisk helse. Foto: Henrik Skjevestad

Stig Bech og programlederne Mita C. Arnet og Ingeborg Tveit i podkasten «Inkludert». Foto: Ida S. Vaa

– Advokatbransjen har en ekte, iboende raushet

Skal man skape et reelt rom for åpenhet i advokatbransjen, må også sjefene tørre å være sårbare, mener Wiersholm-partner Stig Bech. Han er bipolar, og roser bransjen for å være storsinnet.

TEKST: THEA N. DAHL

Ledere må ta sjansen på å bidra med noe litt mer enn den stereotypiske advokatrollen. Det er et ideal. At man til en viss grad åpner opp om egen sårbarhet, tror jeg er helt avgjørende for at miljøet skal funke.

Stig Bech er en profilert og velrenommert advokat. Før han kom til Wiersholm, var han blant annet partner i både BÅHR og Wikborg Rein, samt konsernsjef i Solon eiendom.

For to år siden delte han åpent om sin hverdag med bipolar lidelse over åtte sider i Dagens Næringsliv. I podkasten «Inkludert», som lages av Advokatforeningens mangfoldsutvalg, snakker Bech om hvordan han opplevde å stå frem med som bipolar. Tittelen på episoden er «Kan man kombinere advokatkarriere med psykiske lidelser?»

I årets sesong av podkasten «Inkludert» er hovedtemaene mental helse og work life balance. I sesongpremieren gir Bech tips til både arbeidsgivere og familier om hvordan de kan møte personer med bipolar lidelse, i tillegg til å dele fordele og ulemper ved å ha diagnosen selv.

«EN JÆVLA FIN BRANSJE»

Etter DN-oppslaget fikk Bech enorm respons, forteller han i podkasten.

– Først gikk jeg vel egentlig i kjelleren noen dager, men da jeg turte å åpne telefonen, var det elleve hundre meldinger, flere titallstusen visninger og en haug med e-poster, og alle var positive, sier han.

Det mest rørende var tilbakemeldinger fra kolleger.

– Ikke minst meldinger fra unge advokater og jusstudenter som har hatt eller slitt med ulike former for mentale lidelser. Jeg fikk mange lange og varme meldinger.

Advokatbransjen er ikke slik den blir fremstilt i media, påpeker han.

– Advokatbransjen er en jævla fin bransje, unnskyld uttrykket, fordi det er et ekte, liberalt yrke, sier Bech i podkasten.

– Den liberaliteten kommer egentlig til syne i firmaene, til tross for at bransjen kan se annerledes ut i media. Det er en ekte, iboende raushet i veldig mange virksomheter, man snakker åpent om ting, og setter seg mål og jobber for å nå dem.

OPPFORDRER SJEFENE TIL Å VISE SÅRBARHET

På spørsmål om han har noen tips til andre som har tilsvarende eller liknende lidelser, velger Bech å fokusere på åpenhet.

– Man skal tenke seg godt om før man er åpen. All åpenhet er positivt for flokken av folk med utfordringer. Men samtidig vil noen slite med å tåle oppmerksomhet rundt så private ting, og det bør man tenke på i forkant, sier han.

Bech oppfordrer toppene i advokatbransjen til å skape mer rom for åpenhet.

– Det har vært en tendens at rollemodellene i advokatbransjen blir som roboter. Profesjonelle fasader, suksessfylte, høye inntekter og en haug av akkumulerte positive effekter. Men det som er aller viktigst, er at også denne gruppen viser en viss form for sårbarhet. •

Annenhver nordmann aner ikke hva straffenivået for voldtekt er

Et stort flertall av befolkningen mener at voldtekt bør straffes strengere, ifølge ny forskning fra Oslo Met.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Men mange som vil ha strengere straffer for voldtekt, tror at straffen for sovevoldtekt enten er betinget fengsel, eller fengsel i under ett år. Over halvparten vil heller ikke straffe besittelse av cannabis til eget bruk.

— Den store endringen i den generelle rettsoppfatningen er oppsiktsvekkende. Jeg biter meg merke i at folk tror straffene er lavere enn de faktisk er. Det gir da mening at mange også svarer at straffenivået er for mildt, sa statssekretær John-Erik Vika (Sp) i Justisdepartementet da han fikk overlevert den ferske forskningen.

Regjeringen har en jobb å gjøre innenfor folkeopplysning, sa han.

— Loven kan ikke virke avskrekken-de hvis ikke folk vet hva som er straffbart, og hvor høyt straffenivået er.

Minstestrafen for voldtekt i Norge i dag - inkludert sovevoldtekt - er tre år, mens normalstraffen er fire års fengsel.

I februar ble rapporten «Rettsoppfatningen i Norge: Holdninger til straff og straffegjennomføring i den norske befolkning» lansert på et seminar i regi av Velferdsforskningsinstituttet Nova.

— Vi har kartlagt hvordan folk selv vil straffe lovbrøyttere, dersom de fikk makt og kunne bestemme. Et mål har vært å gi stemme til befolkningen i

rettspolitiske spørsmål uten å lytte til de som normalt uttaler seg på befolkningens vegne, så som politiet, advokater og dommere, sa prosjektleder og forsker Lars Roar Frøyland.

4000 INTERVJUOBJEKTER

Forskerne har intervjuet fire tusen personer mellom 16 og 74 år, både på telefon, via skriftlige spørreskjemaer og i fokusgrupper, og spurt om deres følelser, holdninger og meninger i rettspolitiske spørsmål.

Deltakerne fikk presentert seks lovbrudd og ble bedt om å oppgi hva de trodde var samfunnets reaksjon i hver enkelt sak, hva de selv mente var korrekt reaksjon, og hva de trodde folk flest ville mene.

Et dommerpanel bestående av tingretts- og lagdommere fastsatte et straffenivå for de seks, fiktive lovbruddene i tråd med domstolens praksis.

Deltakerne ble også spurt om sin holdning til straffenivåene og alternative straffereaksjoner, samt til straffens formål. Videre ble det innhentet informasjon om holdninger til lov og rett fra 80.000 deltagere i såkalte Ungdata-undersøkelser.

HISTORISK HØYT

— I snitt svarte 49 prosent av deltagerne at straffenivået er passende. Dette er historisk høyt. Mens andelen som mener at straffene er for milde, er historisk lav, sa Peter Scharff Smith, professor ved Institutt for kriminologi og retts sosiologi ved UiO.

Hele 81 prosent støtter alternativer til fengsel, ifølge den ferske rapporten.

Den yngste aldersgruppen skiller seg ut fra de øvrige aldersgruppene; flere unge synes straffenivået er passende, og færre synes straffene er for milde.

— Antallet som mener straffene er for strenge, er vesentlig lavere enn i tidligere studier. Et annet interessant funn, er at det er veldig stor støtte i befolkningen for å bruke alternative former for straff som erstatning for fengsel, så som soning med fotlenke og samfunnsstraff. Det er også en sterk støtte til straffens rehabiliterende funksjon, sa Smith.

1 AV 4 BRUKER CANNABIS

De seks konkrete lovbruddene i studien som deltagerne ble bedt om å vurdere, gjaldt voldtekt, deling av seksuelle bilder i digitale medier, mishandling i nære relasjoner, kroppsskade, bruk og besittelse av cannabis og hatefulle ytringer.

Rettssosiolog Ingrid Rindal Lundeborg ved Kriminalomsorgens høgskole og utdanningssenter (KRUS) innledet om funnene knyttet til cannabis-bruk.

— Dette er en type lovbrudd som har vært under veldig sterk debatt de siste tre årene, og under vår undersøkelsesperiode. Rusreformutvalget foreslo som kjent en full avkriminalisering i 2019, men det ble kun flertall for en delvis avkriminalisering, sa Lundeborg.

Rapporten viser en endring i folks syn på straff for lovbrudd knyttet til cannabis.

— Tall viser at én av fire bruker cannabis i den norske befolkningen, og bruken er særlig utbredt blant unge. I tillegg har mange erfaring med bruk av cannabis, sa Lundeborg.

Halvparten av deltagerne i studien mener at cannabisbruk ikke bør straffes, fortalte hun.

— Hvor du bor har størst betydning for synet på straff, men vi ser også aldersforskjeller. I sentrale strøk er hele 60 prosent av befolkningen imot straff. Det er også i

disse områdene at bruken av cannabis er mer omfattende, sa Lundeborg.

— Konklusjonen er at det er liten overensstemmelse mellom samfunnets reaksjoner og befolkningens syn. Mange mener at cannabisbrukere hverken trenger hjelp eller straff. Vi ser en slags generasjonsforskjell i rettsoppfatningen på dette området. En stor del av befolkningen mener at straff ikke kan rettferdiggjøres når det gjelder bruk av et mildt stoff som cannabis.

STRAFF FOR VOLDTEKT

Voldtektssaken deltagerne ble bedt om å vurdere, gjaldt en sovevoldtekt der en kvinne på 20 ble kraftig beruset, kastet opp og sovnet i en seng. En mann hun har møtt på festen legger seg i sengen sammen med henne, kler av henne, og har samleie med henne. Dette forstår kvinnen først neste morgen.

Dommerpanelet mente at det ikke var tilstrekkelig bevist at gjerningspersonen forstod at kvinnen sov, og mente at mannen måtte dømmes til fengsel i halvannet år for grov uaktsom voldtekt, og erstatning på 90.000 kroner.

Dersom mannen hadde forstått at kvinnen sov, ville minstestrafen ha vært tre år og normalstraffen fire år ubetinget fengsel, og kvinnen ville ha kunnet få en oppreisningserstatning på 200.000 kroner.

— KRAFTIG UNDERVURDERING

— Vi valgte å undersøke det som kalles sovevoldtekt fordi dette er et felt der vi har hatt diskusjoner om endrede sosiale normer og praksiser bør reflekteres i redefinisjoner i loven og i straffereaksjonene, sa professor May-Len Skilbrei.

Det har over tid vært en vedvarende kritikk mot straffelovens manglende

Deltakernes syn på om straffene er for strenge, passende eller for milde

Alder	For strenge	Passende	For milde	Vet ikke
16 - 29 år	6	56	35	3
30 - 39 år	4	44	47	5
40 - 49 år	4	45	47	4
50 - 59 år	2	46	47	6
60 - 74 år	2	50	43	5
SNITT ALLE	3	49	43	5

Deltakernes syn på straffenivå for voldtekt

	For strenge	Passende	For milde	Vet ikke
Kvinner 1	9	87		3
Menn 1	17	76		5

Kilde: «Rettsoppfatningen i Norge, Velferdsforskningsinstituttet Nova

Sovevoldtekt

Disse reaksjonene forventet deltakerne fra politi/domstol (samfunnet), hva de selv mener er korrekt reaksjon (egen reaksjon), og folk flest

Reaksjonsform	Reaksjon fra samfunnet	Egen reaksjon	Reaksjon fra folk flest
Ingen reaksjon	13		
Påtaleunnlatelse	7		
Bot	5	3	4
Betinget fengsel	24	12	15
Konfliktråd	1	2	
Samfunnsstraff	1	3	1
Elektronisk fotlenke	2	2	
Ubetinget fengsel over ett år	29	20	21
Ubetinget fengsel under ett år	27	60	58
Behandling av gjerningsperson	2	10	3
Økonomisk kompensasjon	39	62	48

Kilde: «Rettsoppfatningen i Norge, Velferdsforskningsinstituttet Nova

kapasitet til å håndtere voldtekt, påpekte hun.

— Undersøkelsen viser at en del tror at en sovevoldtekt ikke vil føre til noen reaksjon fra samfunnet i det hele tatt, og at 24 prosent tror at samfunnet reagerer med betinget fengsel.

Seksti prosent av deltagerne mente at et passende straffenivå for det konkrete lov-

bruddet ville være ubetinget fengsel i under ett år. Samtidig kommer det frem i undersøkelsen at om lag åtte av ti mener at straffenivået i voldtektssaker er for mildt.

— Det er en sterk markering i resultatene at voldtekt er et lovbrudd som bør straffes strengt. Men samtidig ser vi en tydelig undervurdering av det reelle straffenivået, sa Skilbrei. •

Spesialiseringen øker i advokatbransjen

Hva har cybersikkerhet, kryptovaluta, cannabis, energi, alderdom, immaterialrett, helse, arbeidsliv og studielån til felles? **De er voksende rettsområder internasjonalt.**

TEKST: NINA SCHMIDT

I takt med at samfunnet er blitt mer komplisert og rettsliggjort, øker spesialiseringen i advokatbransjen. Det finnes nå over femti ulike fagområder å fordype seg i, og nye fagområder kommer til.

Ran foregår ikke lenger på høylys dag, men i det skjulte på nett. Derfor må advokater spesialisere seg på cybersikkerhet.

Thommessen har for eksempel opprettet fagforumet Thommessen Cyber-Hub for å høyne klientenes forståelse av de rettslige implikasjonene av cybertrusler. Simonsen Vogt Wiig har, ifølge egne nettsider, landets største fagmiljø innenfor informasjonsteknologi, og har tung erfaring på området.

Foreløpig er det bare to advokater listet i Advokatguiden med kryptovaluta som spesialitet, begge fra RSM Advokatfirma i Oslo og Bergen.

På mange småsteder er det fortsatt et marked for allroundere. Å ha breddekunnskap er høyt verdsatt, også blant spesialister, og en dyd av nødvendighet for å bli god, mener mange.

Men omsetningen synker for «landhandlerne» i enkeltmannsforetakene, fra 1,41 millioner kroner i 2015, til 1,17 millioner kroner i 2021, ifølge Advokatforeningens bransjeundersøkelse.

Samtidig øker både omsetningen og lønningene i de store, spesialiserte firmene. •

Få kvinner i toppen

Elisabeth Roscher.

Blant de 26 vinnerne på hovedlisten i advokatundersøkelsen, er det bare tre kvinner. En av dem er partner Elisabeth Roscher i Wikborg Rein.

Det er selvfølgelig stas å bli kåret på topp. Men jeg synes det er litt nedslående at det fortsatt - etter 25 år - er så vidt få kvinner på første plass i advokatundersøkelsen, sier hun. Roscher ble nummer én i kategorien granskning og compliance.

Tre av 26 vinnere gir en prosentandel kvinnelige vinnere på 11,5 prosent. Dette er ikke godt nok, mener Roscher.

- Generelt henger nok kvinneandelen på hovedlistene sammen med at det fortsatt er menn som dominerer på toppen i advokatfirmaene. I tillegg er det både hull og tilfældigheter i denne type undersøkelser, men det er gledelig å se at kvinneandelen stadig øker, sier hun.

Hun mener det er verdt å merke seg at kjønnsfordelingen på hovedlisten er ganske annerledes i internadvokat kategorien: Der er det hele sytti prosent kvinner, med Telenors juridiske direktør Siri Birgitte Bang Berge på topp.

Kvinner gjør det også sterkt i kategorien for immaterialrett (fem av ti) og personvern (fem av ti).

Og det som regnes som en av de gjeveste prisene - konkurrentens mest ettertraktede - gikk også til en kvinne i år; Anne Sofie Bjørkholm i BÅHR.

FÆRRE BLANT TALENTENE

Blant de lovende talentene, er kvinneandelen dalende, og er i år på 30,8 prosent, mot 38,5 prosent i fjor. Leder Heidi Jorkjend i Mangfoldsutvalget mener kjønnsbalanse er viktig, også i advokatkåringen.

- Denne type undersøkelser skal tas med en god klype salt, men ettersom vi vet at representasjon og rollemodeller er viktig i mangfoldsarbeidet, tenker jeg det er viktig at vi ser en utvikling i kjønnsbalanse også på disse listene, sier hun.

Wiersholms Elisabeth Lian Haugsdal er kåret til landets fremste talent i konkurranserett.

- Det er positivt at det i år ser ut til å være flere kvinner som har rykket opp fra kategorien «lovende talenter» og nå gjør seg bemerket på hovedlisten. Det er en utvikling jeg tror vi vil se mer av, og som etter hvert vil bidra til å øke balansen, også på topp-plasseringene, sier Haugsdal.

- Det er utrolig viktig at advokatstanden gjenspeiler samfunnet og klientene vi representerer, og jeg opplever også at det er stort fokus på og bevissthet rundt mangfold i bransjen. •

Møt 23 enere!

De er mellom 29 og 49 år, og er alle kåret til landets mest lovende talent innen sitt fagområde i årets advokatundersøkelse.

Et flertall av talentvinnerne kommer fra landets 25 største advokatfirmaer, men også advokater fra mindre nisjefirmaer er godt representert. De fem største firmaene har til sammen seks vinnere.

Det er Kapital JUS som har kåret landets beste forretningsadvokater i en hovedkategori og en talentkategori for 25. gang.

Hvorfor velger man et bestemt fagområde, og hva skal til for å bli god? Og hvilket råd har man til unge som vil opp og frem?

På de neste sidene kan du lese svar fra 23 av talentene.

LOVENDE TALENTER 2023

NAVN	FIRMA	KATEGORI
Espen Furuholt	SANDS	Oppkjøp og fusjoner
Ylva B. Gjesdahl Petersen	Thommessen	Emisjoner og børsnoteringer
Frank C. Aase	Brækhus	Bank og finans
Mira Bergsland	Wikborg Rein	Restrukturering og konkursrett
Lisa Digernes	Bull	Media, sport og kultur
Jeppe Songe-Møller	Schjødt	Personvern
Stian Hultin Oddbjørnsen	CMS Kluge	Teknologi og digitalisering
Yngve Øyehaug Opsvik	Gjessing Reimers	Immaterialrett
Hugo-A. B. Munthe-Kaas	DLA Piper	Granskning og compliance
Marianne H. Dragsten	Vaar	Offentlige anskaffelser
Oddvar Lindbekk	Norman & Co	Arbeidsrett
Emanuel Feinberg	Glittertind	Twisteløsning
Mats Iversen Stenmark	Fend	Økonomiske straffesaker
Ruben Skiffjell Hoffgaard	Tenden	Entreprise
Henrik R. Botten Taubøll	Haavind	Fast eiendom
Vegard Ø. Steine	Nordea	Internadvokat
Kristoffer K. Grimstad	Equinor	Internasjonal advokat
Anders Nordli	Grette	Skatterett
Anne Dahl Frisak	BÅHR	Shipping
Lars Albert Jøstensen	DLA Piper	Forsikringsrett
Kenneth Steffensen	SANDS	Fiskeri og havbruk
Thomas Borch-Nielsen	Grette	Fornybar og klima
Julius Berg Kaasin	Brækhus	Varehandel
Gry Bratvold	Kvale	Olje og gass
Kristine Hyldmo Bjørnvik	Thommessen	Offshore og oljeservice
Elisabeth Lian Haugsdal	Wiersholm	Konkurranserett

Kilde: Kapital JUS, 24.februar 2023

OLJE OG GASS

- Må forstå tekniske løsninger

Gry Bratvold (44)
Partner, Kvale

- Jeg ønsket å jobbe internasjonalt og tok blant annet sjørett som valgfag. Jeg begynte som fullmektig i shipping/offshore-avdelingen til Wikborg Rein, før jeg hadde noen år som internadvokat hos et stort offshore-rederi. Betydningen av energi kan knapt overvurderes. Det er et veldig spennende felt, med krevende problemstillinger på mange fagområder. Jeg er veldig glad i å jobbe tett med ingeniører på prosjekter, og er fascinert av faget deres. I Kvale jobber jeg i stadig større grad med prosjekter for fornybar energi, som etter hvert omfatter veldig mye.

- Fagområdet mitt er primært store kommersielle kontrakter og prosjekthåndtering. I tillegg til å kunne kontraktsretten godt, er det en fordel å ha vært med i større forhandlingssteam med mange ulike aktører og etter hvert også ledet disse.

- For å være en god rådgiver i forhandlingsfasen, er det en greit å forstå den tekniske løsningen partene har valgt, hvorfor de har valgt den og hvilke risikoer den eventuelt medfører.

- Man bør også kunne litt om finansiering. Jeg har også mange ganger jobbet i team med utenlandske advokater, og det har gitt meg et nytt blikk på norsk jus og norsk kontraktstradisjon.

FORSIKRINGSRETT

- Engasjer deg i faglige nettverk

Lars Albert Jøstensen (29)
Senioradvokat, DLA Piper

- Jeg skrev masteroppgave om et forsikringsrettslig tema uten å ha hatt valgfaget, og syntes kombinasjonen kontraktsrett og erstatningsrett var veldig spennende. Jeg var tidlig i karrieren innom både lånetransaksjoner og entreprise, men tilfældighetene gjorde at jeg ble flyttet til forsikringsteamet da dette hadde et akutt behov.

- Dette var et lykketreff, da forsikringsrett er et ideelt fagområde når man har interesse for kontraktsrett, ansvar og tvisteløsning. Forsikring er også veldig internasjonalt, og nye produkter utvikles gjerne i USA og London-markedet før de tilbys her hjemme.

- For å bli ordentlig erfaren, er det vanskelig å komme utenom mye og målrettet arbeid. Jeg vil også anbefale å søke kunnskap hos andre, og å engasjere seg i faglige nettverk. Å forstå risikoen forsikringsprodukter er tiltenkt å avlaste, er også viktig.

VAREHANDEL

- Må tørre å stikke seg litt frem

Julius Berg Kaasin (36)
Assosiert partner, Brækhus

- Hovedårsaken til at jeg arbeider mye med varehandel og retail er at jeg i flere år var konsernadvokat i barneutstyrsprosumenten Stokke. I tillegg er varehandel og retail både som fag- og markedsområde nært knyttet til immaterial- og markedsføringsretten, som jeg arbeider mest med. Her var det nok interessen for klær, møbler og design som var avgjørende.

- For å bli god, er det aller viktigste å velge et fagområde som du virkelig er interessert i og som engasjerer deg. Hvis ikke, tror jeg det blir vanskelig å holde på motivasjonen og holde seg faglig oppdatert. Det er også viktig å profilere seg gjennom å holde foredrag, skrive artikler og generelt tørre å stikke seg litt frem og mene noe innimellom.

- Å skaffe seg førstehånds bransjefaring gjennom et opphold som konsernadvokat i en relevant bedrift, gjerne gjennom et utlån/uteleie (secondment), er å anbefale. Dette gir også uvurderlige kontakter og nettverk fra andre fagområder enn juss, som kan bli avgjørende for å lykkes i fremtiden.

TVISTELØSNING

- Jobb bredest mulig først

Emanuel Feinberg (37)
Partner, Glittertind

- Jeg hadde flaks og startet litt tilfeldig i et veldig inspirerende tvistemiljø, med blant andre Cato Schiøtz, Nils-Henrik Pettersson, Ingvald Falch, Vidar Strømme og Sigurd Holter Torp som ledestjerner.

- Mitt beste tips er å jobbe bredest mulig i starten, og deretter finne et godt fagmiljø innenfor det området du liker best å jobbe med.

FISKERI OG HAVBRUK

- Må forstå markedet og aktørene

Kenneth Steffensen (46)
Partner, SANDS

- Det var litt tilfældigheter som gjorde at jeg begynte å jobbe med særlig havbrukssektoren for en del år siden, men det viste seg raskt at dette var et felt som var interessant og spennende. Særlig kombinasjonen av forvaltningsrettslige problemstillinger og en bransje under stadig utvikling gjør det artig å jobbe med dette feltet.

- Innenfor fiskeri og havbruk er det særlig viktig å utvikle de faglige juridiske ferdighetene parallelt med en forståelse av bransjen, markedet og aktørene som det spesielle regelverket omfatter. Dette betyr at man både må se og forstå de store linjene innenfor bransjen og de mer driftsmessige detaljene som skjer ombord eller på merdkanten.

- Denne forståelsen må man opparbeide seg gjennom saksarbeidet i enkeltsaker, men også gjennom å følge med på hva som rører seg, og delta i de bransjefora som aktørene selv deltar i.

INTERNADVOKAT

- Mengdetrening må til

Vegard Østgaard Steine (38)
Advokat, Nordea

– At jeg ble internadvokat, var nok litt tilfeldig. Jeg syntes pengekravsrett og panterett var spennende fag på studiet og hellet mot å jobbe innen formueretten. Jeg hadde sommerjobb i Sogn Sparebank, den lokale banken hjemme i Aurland, og fikk da litt innsikt i bankfaget. I master-oppgaven valgte jeg å fokusere på en bankjuridisk problemstilling. Gjennom en studiekamerat som hadde begynt å jobbe i Selmer, kom jeg i kontakt med deres bank- og finansavdeling, hvor jeg endte opp med å jobbe med lånetransaksjoner i bank og obligasjonsmarkedet, som jeg har fortsatt med i Group Legal i Nordea.

– Nå jobber jeg med lånetransaksjoner og nordisk koordinering av faggruppa i Juridisk, men også med mer generelle spørsmål knyttet til bankens virksomhet mot storkundesegmentet. Felles for begge områdene er at man må være detaljfokusert og grundig. Det er ofte snakk om store beløp og komplekse strukturer, eller et juridisk område som er veldig detaljregulert. For transaksjoner er det som med så mye annet; det er mengdetrening som må til.

ENTREPRISE

- Kunnskap er ferskvare

Ruben Skifjell Hoffgaard (38)
Partner, Tenden

– Jeg arbeider hovedsakelig med entrepris og andre tilvirknings- og prosjektutviklingskontrakter. Valg av fagområde var nok litt tilfeldig. Jeg begynte som advokatfullmektig i Wiersholm, og kom da inn i et miljø med utrolig flinke, hyggelige og erfarne advokater som alle arbeidet ganske bredt med forskjellige typer tilvirkningskontrakter på tvers av næringer som bygg og anlegg, offshore og oljeservice og fornybar sektor.

– Så for min del er fagområdespesialiseringen antagelig et resultat av at jeg fra tidlig av ønsket å arbeide sammen med og lære av personer som Helge Morten Svarva, Ronny Lund, Hans Augun Parmann og Sondre Dyrland.

– Jeg tror det er mange måter å skaffe seg erfaring på, og trolig ikke noe fasitsvar. For egen del tenker jeg at erfaring nødvendigvis er noe som kommer gjennom hardt arbeid over tid, og jeg tror ikke det finnes noen snarveier.

– Erfaring og kunnskap er også både ferskvare og noe man aldri får nok av. Man er aldri utlært, og det man har lært kan bli utdatert. Videre er man godt tjent med å ha interesse og nysgjerrighet for å forstå klientens virksomhet og det konkrete faktum i sakene.

– Selv har jeg også erfart at arbeid som inhouse-advokat er veldig verdifullt. Jeg var i noen år advokat i Equinor og jobbet hovedsakelig med utbyggingsprosjekter offshore. Foruten unik innsikt, ga det også mulighet til å jobbe praktisk og «hands-on» med kontraktsforhandlinger, kontraktsutarbeidelse og prosjektoppfølgning i veldig stort omfang.

FAST EIENDOM

- Må ut av komfortsonen

Henrik Taubøll (38)
Partner, Haavind

– Innen eiendom landet jeg først i BAHN, hvor jeg som ung og nyutdannet hadde Stig Bech som en slags mentor, og jeg jobbet også tett med Anne Sofie Bjørkholt i mange år, og så til sist Tom Rune Lian i Wiersholm. De var alle veldig inspirerende mennesker som formet meg som eiendomsadvokat.

– Det å lære av flinke folk tidlig i karrieren, gir ikke bare innsikt i fagområdet, men også i bransjen. Bransjeinnsikt er utrolig undervurdert når det kommer til å bli en god rådgiver. Når man forstår mer om byutvikling, innovasjoner som nye bokonsepter og politiske prosesser, blir man en mye bedre juridisk rådgiver også. Man må kunne faktum for å kunne gi presise juridiske råd.

– Nå møter jeg daglig spennende problemstillinger som gjør at jeg får utfordret meg selv. Jeg tror virkelig på at man må ut av komfortsonen så ofte man kan og pushe seg selv til videre utvikling.

SKATTERETT

- Tror på bredde

Anders Nordli (36)
Partner, Grette

– Det var en ren tilfeldighet at skatt ble mitt fagområde. Som ung trainee i Thommessen ble jeg på en forutgående traineemiddag anbefalt av min bordmakker, Bjørn Christian Lilletvedt Tovsen, partner i Thommessen i dag, å være trainee i skatteavdelingen. Da ble det slik. Traineeoppholdet ble til skriveplass for masteroppgaven, som igjen ble til fullmektigstilling. Og plutselig har det gått 13 år. Ofte blir veien til mens man går!

– Jeg tror veldig på bredde før man snevrer inn. Tidlig i karrieren trenger man å bygge bred kompetanse, fordi det hjelper voldsomt på juss-forståelsen, selv om man skulle ha et ønske om å jobbe smalt senere. Du trenger den ballasten videre i yrkeslivet. For skatt spesielt er dette et fagområde som har betydelige kontaktflater mot en rekke andre fagområder, som selskapsrett, regnskap, merverdiavgift, fast eiendom og så videre. Jeg tror det er vanskelig å bli en god skatteadvokat hvis man har skylapper som blokkerer ut alt som grenser til skatteretten.

– For øvrig er skatteretten så dynamisk og politisk drevet at fullt utlært blir man aldri.

OPPKJØP OG FUSJONER

- Spesialisering er selvforsterkende

Espen Furuhoft (40)
Partner, SANDS

– Jeg synes at privatretten, og særlig selskapsrett og avtalerett, var de morsomste fagene på universitetet. Så skrev jeg masteroppgave om aksjonæravtaler som stipendiat hos et advokatfirma, og fikk være med i corporate-avdelingen der. Da var jeg solgt! Fusjoner og oppkjøp er jo ikke et fag på studiet, men det er nok selskapsretten og avtaleretten som er mest relevant i min arbeidshverdag.

– Jeg anbefaler unge å velge noe de trives med. Da er det mye enklere å bli god. Spesialisering er også på mange måter selvforsterkende, fordi mestring gjør at en liker arbeidshverdagen bedre. Prøv gjerne ulike disipliner i starten, men velg corporate relativt raskt.

SHIPPING

Må kunne mer enn bare jussen

Anne Dahl Frisak (39)
Partner, BAHN

– Norge er en av verdens ledende skipsfartsnasjoner, og shipping er en helt sentral del av det norske næringslivet. For meg fremstod dette som en kjempespennende bransje å jobbe med da jeg gikk ut av jusstudiet. Jeg begynte da i BAHNs ocean-avdeling, og har nå jobbet med shipping i firmaet i 15 år.

– Det har vært veldig interessant og gøy. Det er mange spennende selskaper og dyktige personer i næringen, og det har også vært givende å være en del av omstillingen shippingbransjen har gått gjennom, inkludert det grønne skiftet og utvikling innen teknologiske løsninger.

– Det er viktig å ha et engasjement for bransjen, og være involvert i det som skjer og det som er viktig for næringen. Det er helt sentralt å opparbeide seg kompetanse utover det rent juridiske. Det å forstå markedet og de ulike shippingsegmentene, er avgjørende for å kunne gi god rådgivning.

– Å være oppdatert, ikke minst på hva som antas å komme fremover, er også viktig. I shipping skjer det mye på det regulatoriske området for å stimulere omstillingen til en «grønnere» næring. Her må man kjenne regelverk og regelverksforslag, men også forstå hvordan dette påvirker bransjen kommersielt, for eksempel investeringsbeslutninger.

VINNERE AV
ADVOKATUNDERSØKELSEN 2023

NAVN	FIRMA	KATEGORI
Ole-Kristian Aabø-Evensen	Aabø-Evensen	Oppkjøp og fusjoner
Hans Cappelen Arnesen	Thommessen	Emisjoner og børsnoteringer
Hans Haugstad	Thommessen	Bank og finans
Håvard Wiker	Ro Sommernes	Restrukturering og konkursrett
Jon Wessel-Aas	Lund & CO	Media, sport og kultur
Thomas Olsen	Simonsen Vogt Wiig	Personvern
Espen A. Werring	Thommessen	Teknologi og digitalisering
Are Stenvik	BAHR	Immateriellrett
Elisabeth Roscher	Wikborg Rein	Granskning og compliance
Morten Goller	Wiersholm	Offentlige anskaffelser
Tarjei Thorkildsen	BAHR	Arbeidsrett
Frode Innjord	Hjort	Twisteløsning
Anders Brosveet	Elden	Økonomiske straffesaker
Johnny Johansen	Haavind	Entreprise
Tom Rune Lian	Wiersholm	Fast eiendom
Siri Birgitte Bang Berge	Telenor	Internadvokat
Geir Sviggum	Wikborg Rein	Internasjonal advokat
Joachim M. Bjerke	BAHR	Skatterett
Oddbjørn Slinning	Wikborg Rein	Shipping
Jørgen Svartebekk	Riisa & Co	Forsikringsrett
Grunde Bruland	Wikborg Rein	Fiskeri og havbruk
Jon Rabben	Wiersholm	Fornybar og klima
Kjetil Vågen	CLP	Varehandel
Christian Fredrik Michelet	Schjødt	Olje og gass
Lars Berge Andersen	SANDS	Offshore og oljeservice
Siri Teigum	Thommessen	Konkurranserett

Kilde: Kapital JUS, 24.februar 2023

GRANSKNING OG COMPLIANCE

- Ikke stress med å finne et fagområde

Hugo Munthe-Kaas (42)
Partner, DLA Piper

– Med bakgrunn fra Forsvarets skole i sikkerhet og etterretning og flere utlandsopphold under studiene, hadde jeg en interesse for internasjonal politikk og handel. Som advokatfullmektig i Thommessen jobbet jeg hovedsakelig med ulike spørsmål og tvister knyttet til shipping og sjøforsikringsbransjen; bransjer som i stadig større grad måtte forholde seg til ulike compliance-problemstillinger, særlig knyttet til økende mengde internasjonale sanksjoner og økt fokus på anti-korrupsjon.

– Med årene økte fokuset også på andre typiske compliance-temaer som menneskerettigheter, eksportkontroll, granskninger og håndtering av etterforskninger som følge av økt håndhevelse fra myndighetenes side. Jeg hadde en arbeidsgiver og sjef som ga meg spillerom til å fordype meg og videreutvikle rådgivningen i takt med utviklingen i næringslivet. Det ga i stor grad grunnlaget for den praksisen jeg og mine kollegaer jobber med i dag i DLA Piper.

– Jeg tror det er viktig ikke nødvendigvis å stresse med å finne seg et fagområde, men ta seg tid til å prøve ulike områder, og forsøke å finne ut hva man synes er spennende. Å gå bredt ut vil mest sannsynlig bare gjøre deg til en bedre spesialist, når du først finner et fag du brenner for. Når du finner noe du ønsker å utforske nærmere, vil jeg også anbefale at man kommuniserer dette til sine overordnede. Initiativ til egen fordypning verdsettes, og i en hektisk hverdag er det lettere for andre å hjelpe deg om de kjenner til hva du er interessert i.

”
Å gå bredt ut vil mest sannsynlig bare gjøre deg til en bedre spesialist.

KONKURRANSERETT

- Ulike sakstyper en fordel

Elisabeth Lian Haugsdal (37)
Partner, Wiersholm

– Konkurranserett er et utrolig spennende og dynamisk fagfelt, noe som gjør arbeidshverdagen variert. Man bistår foretak i etterforskningsaker, klageprosesser, avtaleforhandlinger, i søksmål for domstolene, samt med rådgivning rundt markedsopptreden og i forbindelse med fusjoner og oppkjøp.

– Det er også et internasjonalt rettsområde som gjelder på tvers av bransjer. Jeg var med på en konkurranserettssak allerede som trainee under studiene, og synes det var veldig gøy. Det førte til at jeg valgte konkurranserett som spesialisering og senere som karrierevei, det anbefales!

– Som konkurranserettsadvokat jobber man mye opp mot tilsynsmyndighetene. Det krever at man har god forståelse for hva klientene ønsker å oppnå, samtidig som man må kunne ta innover seg myndighetenes ståsted.

– Da er det en forutsetning å ha oversikt over regelverksutviklingen nasjonalt og i EU, god bransjeforståelse. Erfaring bygges over tid, men jeg tror engasjement, initiativ og faglig integritet er nøkkelingredienser.

BANK OG FINANS

Farget av finanskrisen

Frank C. Aase (43)
Managing partner, Brækhus

– Hva jeg arbeider med i dag er kanskje litt preget av hvordan verdensøkonomien så ut kort tid etter at jeg begynte å jobbe, og hva jeg synes var særlig interessant på jussen. Jeg var ferdig i 2007. Året etter gikk Leham Brothers konkurs og vi fikk finanskrisen. Selv om Norge ble mindre rammet enn andre land, opplevde flere virksomheter økonomiske utfordringer og det ble en markant økning i antall konkurser. Det å bidra til å sikre verdier, og være med å redde et selskap som opplever en økonomisk utfordrende situasjon, er veldig spennende.

– Mitt beste tips er at det kan være lurt å teste litt ulike fagfelt helt i starten, etter jussen. Det er et langt arbeidsliv, og det blir mye morsommere om du får mulighet til å jobbe med noe du synes er gøy.

IMMATERIALRETT

- Ble fascinert på studiet

Yngve Øyehaug Opsvik (35)
Partner, Gjessing Reimers

– Jeg ble interessert i immaterialrett tidlig på jusstudiet. Jeg tok opphavsrett som valgfag og ble fascinert av at rettsområdet regulerer veldig ulike frembringelser og bransjer i ett felles rammeverk. Siden lærte jeg at det også gjelder for eksempel for varemerkerett og patentrett. Det var også interessant at mange av reglene er harmonisert i EU, og til en viss grad følger av internasjonale konvensjoner. Det gir et stort rettskildetilfang som gjør faget spennende.

– Noen finner sitt rettsområde på studiet, andre må jobbe noen år før de finner noe de tenner på. Jeg tror det er viktig å skjønnere hvordan fagfeltet er i praksis. Følg rettssaker, les fagartikler og delta i fagmiljøet, også på studiene. For å bli god er det viktig å ha et klart bilde av hva man vil gjøre, og å engasjere seg ut over arbeidsoppgavene fra dag til dag, for eksempel ved å delta på kurs og konferanser, og ved å lese og skrive om faget.

PERSONVERN

- Bruk egne interesser

Jeppe Songe-Møller (47)
Partner, Schjødt

– En kombinasjon av bevisste valg og tilfeldigheter førte til at jeg endte opp med jus og teknologi. Så var det en god match mellom personvern og øvrige spesialområder slik som ekom, IT, e-handel, markedsføring, sikkerhetslov, og så videre. Det dukket opp en mulighet i firmaet som fagansvarlig for personvern og etter dette kom GDPR-bølgen. Det går en rød tråd fra mitt ene år med ingeniør/elektronikk-studier - før jussen - via stillingen som juridisk rådgiver i Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, hvor jeg arbeidet med jus og teknologi, til fagområdene jeg jobber med i dag.

– Jeg anbefaler unge å bruke sine interesser utenom den rene jussen til å sirkle inn fagområder. Triggles du av tall og transaksjoner? Er du engasjert i bærekraft og fornybar energi? Brenner du for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold? Jeg tror det er enklere å bli bekvem med en faglig kurs som ligger dine ikke-faglige interesser nært. Samtidig kan det være fagområder du som nyutdannet ikke kjenner like godt. Grip derfor muligheter som dukker opp til å bli bedre kjent med disse områdene. En mulighet er å jobbe litt bredere i starten og deretter finne en spesialretning.

EMISJONER OG BÖRSNOTERINGER

- Identifiser dine styrker

Ylva B. Gjesdahl Petersen (36)
Partner, Thommessen

– For min del var det nok en del tilfeldigheter inne i bildet, og jeg skal ikke påberope meg at jeg hadde en klar plan om å bli transaksjonsadvokat. Da jeg begynte som advokatfullmektig merket jeg fort at det var transaksjonsarbeid jeg syntes var det morsomste, og at det også var her jeg hadde mine styrker. Jeg ble særlig trukket mot de store M&A- og kapitalmarkedstransaksjonene, og trivdes svært godt med teamarbeid, tempoet og kompleksiteten som disse transaksjonene innebærer, men også med å ta erfaringene fra de større transaksjonene inn i de mindre transaksjonene.

– Det er viktig å identifisere sine styrker og finne ut hva man motiveres av. Deretter må du finne det riktige stedet for å utvikle disse. Ikke vær redd for å skifte kurs hvis det ikke er full klaff med det du holder på med den første tiden i arbeidslivet.

MEDIA, SPORT OG KULTUR

- Skaff deg praksis som student

Lisa Digernes (48)
Partner, Bull

– Mitt valg av fagområde var litt tilfeldig, men jeg har alltid vært veldig interessert i kunst, film og kultur. Jeg endte opp i New York rett etter studiet, og begynte på en master på Cardozo Law School, der de hadde et veldig bra opplegg for immaterialrett og media / entertainment law.

– I løpet av studieåret hadde jeg flere internships, blant annet i en kunst- og moteorganisasjon, og i det advokatfirmaet som jeg senere ble ansatt i. Firmaet jobbet primært med film, TV, kunst og kultur, så jeg fikk en kjempefaring, og jobbet med veldig mange spennende klienter i de ti årene jeg var der. Jeg bodde også en stund i et bofelleskap i et galleri i Brooklyn, så det ble kunst på fritiden også! Det var forresten der de også spilte inn de første episodene av «Gossip Girls», så jeg bodde vel egentlig på et filmsett.

– Å finne områder du synes er spennende er viktig. Hvis du i tillegg har et engasjement utenom det rent faglige, er det med på å gjøre fagfeltet mer interessant. Mitt tips er å få seg praksis i løpet av studiet. For eksempel i vår avdeling i Bull har vi startet to traineeprogrammer, et for film, media og underholdning og et for teknologi i samarbeid med Autostore.

OFFSHORE OG OLJESERVICE

- Mengdetrening er nøkkelen

Kristine Hyldmo Bjørnvik (38)
Partner, Thommessen

– Jeg skrev masteroppgave om entrepriser- og offshorekontrakter. I arbeidet med oppgaven fikk jeg mulighet til å lære fra dyktige folk i ulike industrier. Det ga mersmak, så jeg fant ut at jeg gjerne ville ha en jobb som ga meg mulighet til å fordype meg i den type problemstillinger også etter endt studie. Tvisteløsning innen entrepriser og offshore/oljeservice gir gode muligheter for å lære mye om for eksempel bygging av offshoreinstallasjoner og vindkraftanlegg, veibygging og tunneldriving. Jeg fant også i den første tiden som advokatfullmektig ut at jeg er glad i å være i retten. I de tvistesakene jeg typisk jobber med går en hoved- eller ankeforhandling gjerne over flere uker eller måneder.

– Mengdetrening er naturligvis viktig for å bli erfaren. I tillegg tror jeg at å være interessert i å fordype seg i faktum, og å trene på å fremstille saken så godt som mulig, har stor betydning.

RESTRUKTURERING OG KONKURSRETT

- All erfaring er bra

Mira Bergsland (34)
Senioradvokat, Wikborg Rein

– Jeg har jobbet med konkurs, og senere restrukturering, siden jeg begynte hos Wikborg Rein i 2012. At det ble konkurs, var i utgangspunktet noe tilfeldig. Jeg begynte i en annen avdeling, men jeg merket tidlig at det ikke var den typen juss jeg ønsket å jobbe med. En av partnerne i firmaet, Leif Petter Madsen, jobbet med konkurs og foreslo at jeg kanskje skulle prøve dette. Madsen virket som en veldig flink og fin fyr, og da han fristet med varierte arbeidsoppgaver og -dager samt konkursbefaringer rundt omkring i Norge, var jeg overbevist. Det viste seg at konkurs er et fagfelt som passer meg og mine evner meget godt. Jeg har siden 2012 fortsatt å spesialisere meg innen feltet, både her i firmaet, og hos Oslo byfogdembete som dommerfullmektig i 2014-2015.

– Unge bør ikke være redde for å prøve ut ulike typer juss, eller å hoppe mellom avdelinger der du begynner å jobbe. All juridisk erfaring er bra å ha med seg i bagasjen.

ØKONOMISKE STRAFFESAKER

- Må utvikle godt sidesyn

Mats Iversen Stenmark (44)
Advokat, Fend

– Jeg jobber mye med saker som springer ut av misligheter og økonomisk kriminalitet. Jeg endte nok opp med dette fordi jeg har en nokså bred juridisk bakgrunn, blant annet gjennom mange år i domstolen, og at jeg liker å jobbe med komplekse og varierte problemstillinger. Saker knyttet til økonomisk kriminalitet blir ofte et møtepunkt mellom sivilrettslige- og strafferettslige problemstillinger, og involverer også i stor grad prosessjussen. For meg var det viktig å finne et arbeidsfelt der jeg fikk brukt bredden i kompetansen min, som på et vis er min spisskompetanse.

– Jeg tror det er en fordel å tillate seg å jobbe variert i en tidlig fase i karrieren, dersom man ikke allerede vet hvor man vil. Det gir gode muligheter til å prøve ut ulike fagfelt og roller, og verdifull kompetanse. Selv om man på sikt har som mål å jobbe spesialisert og snevert, tror jeg det er vanskelig å lykkes i den moderne advokatrollen uten å først ha utviklet et godt sidesyn og en viss omstillingsevne.

FÖRNYBAR OG KLIMA

Fokus på bred kompetanse

Thomas Borch-Nielsen (47)
Partner, Grette

– Det var nok litt tilfeldig at jeg endte opp med å jobbe innen fornybar og klima. Etter at jeg var dommerfullmektig, var jeg heldig og fikk jobb som fullmektig i M&A avdelingen til Thommessen. Der fikk jeg jobbe mye med transaksjoner og veldig flinke advokater. Etter hvert fikk jeg også gleden av å jobbe mye innenfor energi.

– Jeg tror at en bør jobbe ganske bredt den første tiden for å bygge kompetanse innenfor flere områder, så får en heller spisse seg litt etter hvert. Tror bredde er både viktig og nyttig, slik at en underveis kan finne ut hva en skal bli når en blir stor.

Partner Rune
Opdahl i
Wiersholm.

De fem
største
med egne
skoler

Wiersholm har som mål å være Norges beste skole for advokater. «Rektor», eller fagsjef, er partner Rune Opdahl.

Wiersholmskolen er for alle, alt fra førsteårsansatte og partnere til ansatte i forretningsstøtte, men hovedvekten ligger på opplæring av advokatfullmektiger og de yngre advokatene. En god Wiersholmskole er en del av grunnlaget for talentutviklingen i firmaet og en bidragsyter til at vi år etter år blir kåret til et faglig ledende firma i Advokatundersøkelsen, sier han.

Den interne skolen tilbyr tverrfaglig opplæring og kurs som supplerer den læringen man får i det daglige arbeidet, blant annet innenfor kommersielle kontrakter, kommunikasjon, teknologi, økonomi og prosjektledelse.

– Den er populær blant de ansatte, men som fagsjef skal jeg aldri være hundre prosent fornøyd. Vi jobber for tiden med å digitalisere læringsløpet og å utvide tilbudet med sikte på at Wiersholm-skolen 2.0 blir enda bedre, sier Opdahl.

Advokatfirmaet BAHR har etablert BAHR-academy, som tilbyr ansatte etterutdanning i samarbeid med University of Cambridge. Temaer er blant annet finans, strategi, regnskap, økonomi og prosjektledelse. Firmaet har også BAHR Legal Leadership Program, samt et program rettet mot fullmektiger; BAHRacademy of Business Law.

Wikborg Rein har forretningsadvokatskolen, et fast opplæringsløp for advokatfullmektiger, og kompetansespesifikk opplæring som styres av de enkelte kompetansegruppene, årlige etikk-kurs, egne seminarer ved opprykk til nytt stillingsnivå og årlige advokatseminarer med diverse faglig oppdatering. Firmaet har også kjørt flere kurs i både ledelse og prosjektledelse.

ThommessenSkolen er ifølge firmaet et omfattende program for kontinuerlig kompetanseutvikling for alle medarbeidere. Firmaet har utviklet en onboarding- og opplæringsportal for alle i selskapet.

Schjødt Academy er Skandinavias største advokatfirmas interne kunnskapsprogram, og trener medarbeidere i økonomi og kommersiell forretningsjuridisk forståelse på en rekke fagområder med fokus på klientenes interesser.

Fredrik Aasrum, Vilde Glosemeyer Havrevold og Anne Katrine Sletbakk Ramstad er enige om at det å bli spesialist ikke nødvendigvis betyr at man er snever

Fryktet å
bli låst til ett
fagområde

De tre unge fra Bull, Wiersholm og Fend er bare noen år inn i advokatkarrieren, men har lært seg å verdsette arbeidsgivere som gir dem rom til å jobbe bredt.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

jurist av det, samtidig som at man får muligheten til å utforske hva man virkelig er interessert i.

FARGET AV MASTEROPPGAVEN

Advokatbladet møter Bull-fullmektigen sammen med Wiersholm-fullmektig Anne Katrine Sletbakk Ramstad (28) og Fend-advokat Vilde Glosemeyer Havrevold (28).

De tre har til felles at de er på starten av karrieren. Mens Aasrum har vært fullmektig i omtrent et år, har Ramstad vært fullmektig i tre og et halvt, og Havrevold har hatt bevilgning i halvannet års tid.

Ramstad jobber hovedsakelig med ESG og compliance, og er for tiden i secondment hos Wilhelmsen. Havrevold arbeider med sivilprosess og økonomiske straffesaker.

Både Aasrum og Ramstad skrev masteroppgaver som var aktuelle for fagområdet de arbeider med i dag. Ikke så med Havrevold, som skrev om ileggelse av overtredelsesgebyr ved overtredelse av havressurslova. Hun har likevel hatt god nytte av den metodiske tilnærmingen.

– Jeg tror at veien blir litt til mens man går. Det er gjerne mye man synes er spennende. Jeg fikk tidlig bli med på store saker med erfarne kolleger, og ble kastet ut i ting. Da får man prøvd seg, og det blir plutselig ikke så vanskelig å velge retning, sier hun.

VIL IKKE ARBEIDE FOR SMALT

Det er naturlig at man tar ansvar innenfor de fagområdene man selv synes er spennende, mener Ramstad.

– I Wiersholm er det lagt til rette for spesialisering fordi det er kjempeviktig for klientene våre, og som følge av den omfattende regelverksutviklingen som skjer, særlig fra EU, forteller hun.

– Når man finner et fagområde man engasjerer seg ekstra for og ønsker å investere i, får man også kjenne på mestring, noe som gir selvtillit, fortsetter Ramstad.

– Selv om mine faglige interesser er førende for meg, er jeg opptatt av ikke å bli for spesialisert, men også å være nysgjerrig på andre fagområder utover mitt eget. Jeg tar de oppgavene som kommer for å sikre en helhet i kompetanse og forståelse.

Ramstad ble i fjor kåret til Årets advokatfullmektig i Advokatforeningens talentpris for sitt arbeid med bærekraftig finans og bærekraft. I sin begrunnelse la juryen særlig vekt på «(...) hennes arbeid med grønne verdier og nytenkning innenfor et viktig rettsområde i stadig utvikling.»

SPESIALISERINGSBALANSEN

Aasrum opplever det som både spennende og lærerikt å arbeide bredt, men mener det er viktig med en viss grad av spesialisering.

– Innenfor mine fagområder er det mange rettigheter, plikter og saksbehandlingsregler som består av skjønnsmessige vurderingstemaer og reguleres av flere rettskilder. For at man da skal kunne gi god, trygg og effektiv bistand til klientene, må man være spesialisert. I hvert fall til en viss grad, sier han.

Havrevold mener erfaring med tilgrensende fagområder er et gode for klienten.

– Jeg tror det er bra for meg som jurist å ha en bred bakgrunn. Og så tror jeg det kan være en fordel for klientene vi har i Fend at man er spesialisert på selve prosessen, men samtidig har mulighet til å trekke veksler på andre type saker og områder. •

”
Når man finner
et fagområde
man engasjerer
seg ekstra for
og ønsker å
investere i, får
man også kjenne
på mestring,
noe som gir
selvtillit.

Min største frykt da jeg gikk ut av studiet, var at jeg måtte lære meg til et fagområde, uten at jeg fikk muligheten til å finne ut om det er andre fagområder jeg kanskje trives bedre med, sier advokatfullmektig Fredrik Aasrum (27).

Slik ble det heldigvis ikke. Da han søkte jobb i advokatfirmaet Bull, opplyste han om engasjementet sitt for familie og arv, samt arbeidsrett. Nå er han tilknyttet begge firmaets avdelinger for dette. Men før han kom så langt, synes han det var utfordrende å velge fagområde.

– Jeg synes det var vanskelig. For mange er det nok preget av tilfeldigheter. Jeg baserte valget på faglig interesse, men kanskje særlig på sakene jeg har arbeidet med. Det er gjerne kompliserte saker, både juridisk og emosjonelt, der man virkelig må forstå menneskene og bedriftene for å kunne gi den beste bistanden. Dette skaper en interessant dynamikk i sakene, sier Aasrum.

– Etter å ha arbeidet en stund, har jeg reflektert over at det i starten kan være lurt for advokatfullmektiger å arbeide med flere forskjellige fagområder. Jeg tror man blir en bedre

JURISTENES UTDANNINGSSENTER:

– Hvis du er en partner i 50-årene, så er det verste du kan gjøre å tro at du vil være god også til neste år

– Å bli spesialist er vanskeligere nå enn for ti år siden, fordi verden er blitt mer kompleks. Hvis du sitter alene, er det vanskeligere å favne alt og gå i dybden.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Det sier utdanningssjef Torill Løebekken i Juristenes utdanningscenter (JUS) og styreleder Christopher J. Helgeby, som også er direktør i Advokatfirmaet Hjort. JUS er Advokatforeningens og Juristforbundets egen organisasjon for etterutdanning og kompetanseutvikling, og holder både årlige ajourføringskurs innenfor en rekke fagfelt, spesialiserte temakurs, samt kurs om alt fra effektiv kommunikasjon i forhandlinger til økonomiforståelse og styreansvar.

I fjor ble det avholdt 130 fysiske kurs med 9700 deltagere, og 330 e-kurs med nesten like mange deltagere.

Løebekken og Helgeby mener kravene til spesialisering både øker og er i endring.

– Hvis du virkelig skal bli god innen et felt i dag, må du ha en tverrfaglig tilnærming. Skal du bli god på personvern, må du forstå teknologi og kunstig intelligens. Skal du være god på konkurranserett, må du forstå EU-retten. Og skal du gi gode råd innen miljøvern, må du for eksempel ofte ta hensyn til urfolks rettigheter, sier Christopher Helgeby.

– Å være en fagnerd på et smalt felt holder ikke i lengden. For å være en virkelig god rådgiver, må du forstå hvordan spesialkompetanse innenfor ett felt påvirkes av andre områder, og skaffe deg en bred forståelse, sier han.

NOEN GIR SEG

Det økende antallet lover, regler og forskrifter på enkelte fagområder kan få advokater til å erklære slaget for tapt.

– Rettskildet bildet er enormt fragmentert. Det er noen som kaster inn håndkleet, som sier at dette er for vanskelig, dette kan jeg ikke lenger. Det kan for eksempel være advokater som har oppdrag som eiendomsmeglere, som ofte er folk som driver en litt mindre forretning, sier Løebekken.

– Det går jo ikke på eiendomsjussen, som advokatene

”
Du må gi deg selv nok erfaring til å skjønne hva du er god på.

– Hele NAV-skandalen vil man, litt røft oppsummert, kunne si at handlet om en mangel på spesialisering og forståelse for EU-retten. Nå merker vi en økt interesse for EU-retten, sier utdanningssjef Torill Løebekken og styreleder Christopher J. Helgeby i JUS.

kan, men på det meglingsfaglige. Regelverket er blitt mye mer omfattende og komplekst.

De to anbefaler unge som ønsker å bli virkelige gode, praktiske jurister å lese seg opp på andre fag ved siden av jussen, som for eksempel teknologi, energi og bærekraft, eller samfunnsøkonomi – fag som kan gi en bedre forståelse av jussens betydning i komplekse problemstillinger.

Til unge advokatfullmektigere som lurer på hvilken retning de skal velge, er Helgebys beste råd å gi seg selv tid.

– Ikke bekymre deg for mye. Du behøver ikke å tenke på om du skal bli skattejurist eller ikke når du er nyutdannet. Du må gi deg selv nok erfaring til å skjønne hva du er god på.

FØLG MED I TIDEN

Og til de mer erfarne advokatene, råder han dem til alltid å være nysgjerrige.

– Hvis du er en partner i femtiårene, så er det verste du kan gjøre å tro at du vil være god også til neste år. Du bør spørre deg om hva du kan i relasjon til utviklingstrekk i sam-

funnet. Kanskje du bør ta et kurs i kryptovaluta eller i teknologien bak selvkjørende biler. Om fem år er kanskje alt annerledes enn i dag. Vær nysgjerrig på hva som skjer. Der er de yngre flinkere enn de eldre, sier Helgeby.

En kommersiell mulighet er ofte startskuddet for spesialisering i advokatbransjen.

– Advokater tilpasser seg samfunnet rundt seg. Hvorfor man gjør mer av noe og mindre av noe annet, skyldes ofte ytre faktorer som pusher i den retningen, sier han.

HØYT VOLUM GIR FORDELER

De største firmaene har gjerne både høyt volum av saker, en tydelig struktur og god prosjektledelse. Dette gir dem en stor fordel.

– I jussen er volum viktig for å finne de viktige nyansene. Dette gir en selvforsterkende effekt. Det er jo sånn at når en kirurg har gjort den samme operasjonen tusen ganger, så har han eller hun bedre erfaring enn en som bare har gjort den ti ganger. Slik er det med jurister også. Hvis du er skikkelig god, vet du ofte hvorfor en sak er annerledes enn andre saker. Det handler ikke nødvendigvis så mye om jus, men om erfaring, sier Helgeby.

Advokat-Norge er ikke bare de store firmaene med sine spissede spesialister, men også et stort antall mindre selskaper

Masterclass-nettverk

JUS tilbyr nå egne masterclasser i blant annet personvern og arbeidsrett for advokater som har jobbet minst fem år innen fagområdet. Kursene består av faglige innlegg, gruppeoppgaver og caseoppgaver, samt utveksling av erfaringer.

– Tidligere kalte vi dette for fagforum, og man deltok på et antall samlinger. Nå har vi løst litt opp på rammene, slik at folk kan delta når de har anledning. Til masterclassene har vi knyttet til oss svært anerkjente advokater som både fasiliteterer, holder innlegg og deltar i diskusjoner, forteller utdanningssjef Torill Løebekken.

Masterklassen i personvern for 2023 ledes av advokatene Thomas Olsen og Torunn Hellvik Olsen i Simonsen Vogt Wiig, mens masterklassen i arbeidsrett ledes av Martin Jetlund i Schjødt, Christel Søreide i Wiersholm og Trond Erik Kvalsnes i Homble Olsby.

Harvard-metoden i Sandefjord

Med Robert Bordone fra Harvard Law School som læremester, tilbyr JUS forhandlingskurset The 4-day Negotiation Workshop i Sandefjord i august.

Kurset ble tidligere arrangert ved Harvard i Boston, USA, men ble flyttet til Norge under pandemien, og har forblitt her av praktiske årsaker, forklarer Løebekken.

Christopher Helgeby tok kurset i fjor, og er full av lovord.

– Det var et slik kurs som jeg ønsker at alle kurs skal være. Det var et høyt nivå, og det kreves mye av deltagerne. Det er intensiv læring av en metode som er lett å forstå, og som gir et godt, teoretisk og praktisk grunnlag for forhandlinger, sier Helgeby.

Kurset er forskningsbasert og klinisk utviklet, og har gode formidlere, ifølge JUS.

som gjør det godt på sine områder, minner Løebekken om.

– Mange saker håndteres glimrende på mindre kontorer, men vi ser at de oftere og oftere inngår fellesskap for å bli mer fullverdige, og ha mer å trekke på, sier hun.

KASSERTE OLJEPLATTFORMER

Hva som vil utvikle seg som fremtidens fag, er vanskelig å vite, mener de to.

– Energi, miljøvern; alt fra hvordan vi skal rydde opp i Nordsjøen og kasserte oljeplattformene, når den tiden kommer, til urørt natur og urfolks rettigheter. Personvern blir også større, tror Helgeby.

EU- og EØS-rett har seilt opp som et populært fag i JUS.

– Blant de digitale kursene er det nummer to i popularitet i år, bare slått av advokatetikk, forteller Løebekken.

Deres inntrykk er at de fleste advokater ramler borti et fagområde mer eller mindre tilfeldig, men at enkelte er svært målbevisste.

– Jeg snakket med en ung kvinne som satt med en ganske tung jobb i et firma, der hun jobbet med statsstøtterett. Hun hadde bevisst valgt dette fagområdet fordi det var få eksperter på området, og hun hadde et ønske om å bli spesialist og partner. Så hun hadde endt opp der hun ønsket å være, sier Løebekken. •

– Immaterialrett er såpass interessant og lærerikt at jeg ikke ser noen grunn til å jobbe med noe annet nå, sier Nathalie Bailey.

– Lærer best av andres erfaringer og kunnskap

Gjennom et vellykket traineeopphold, staket advokat Nathalie Bailey ut kursen mot målet om å bli spesialist innen immaterialrett. Nå vil hun dra nytte av firmaets kompetanse for å bli ekspert.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

Blant jungelen av rettsområder som Nathalie Bailey kunne velge mellom, ble interessen hennes vekket av et fagfelt som appellerte til den kreative delen av henne.

– Det var tilknytningen til det kreative og skapende som gjorde at immaterialrett gjorde meg engasjert. Ved å jobbe med alt fra opphavsrett og patenter til varemerker og designmessige uttrykk,

blir man kjent med en rekke ulike bransjer og industrier, sier Bailey, som jobber som advokat i Advokatfirmaet Gjessing Reimers

HELOMVENDING

Frøet ble sådd allerede på studiet under et traineeopphold i avdelingen for immaterialrett i Grette. Det ble startskuddet for hennes ambisjon om å bli spesialist på feltet.

– Advokatyrket handler mye om rådgivning og strategi – ting man ikke lærer på studiet. På den måten er traineeopphold en god mulighet til å få testet ut et rettsområde i praksis. Jeg fikk basis-kunnskap om immaterialrett, og muligheten til å jobbe med det i praksis. På den måten kunne jeg legge opp siste studieår til å spesialisere meg og velge de valgfagene som var relevante for min kurs, sier Bailey.

Etter traineeopphold i Grette, ble hun tilbudt advokatfullmektigstilling ved firmaets immaterialrettsavdeling, og takket ja. Det skulle likevel vise seg å bli endring i planene.

– I 2019, rett før jeg skulle starte i Grette, forlot immaterialrettsavdelingen Grette og startet Advokatfirmaet Gjessing Reimers, som ble Norges første spesialistfirma innen immaterialrett og teknologi. Da de lyste ut sin første fullmektigstilling, hoppet jeg på muligheten, forteller Bailey, som grep sjansen til å spisse sin kompetanse i spesialistfirmaet.

BRUK ANDRES ERFARING

I Kapital Jus' årlige advokatundersøkelse, ble Gjessing Reimers stemt frem som Norges beste firma innen immaterialrett. I tillegg fikk tre av firmaets partnere, Ida Gjessing, Felix Reimers og Yngve Øyehaug Opsvik, individuelle rangeringer innen rettsområdet.

Denne kompetansen, mener Bailey, er avgjørende å ta lærdom av for å utvikle seg som spesialist på feltet.

– For å bli veldig god innen et rettsområde, er det aller viktigste å lære av kompetente folk som man kommer godt overens med. Det er mye man kan lære i bøker, men jeg lærer best av andres erfaringer og kunnskap. Her er det mange flinke hoder å lære fra, sier hun.

Bailey mener det fordeler ved en generell jusutdanning.

– Jeg tror også det er viktig at man holder på generalisten i seg, for å gi best mulig rådgivning til klientene ved at man ser ulike rettsområder i sammenheng, sier hun. •

Gjessing Reimers

- Etablerte seg som spesialistfirma innenfor rettsområdene immaterialrett og teknologi i 2019.
- Består av syv partnere, to advokater og en advokatfullmektig.

– Unge vil jobbe med arbeidsrett og selskapsrett

Menneskerettighetenes påvirkning på ulike fagfelt og rettsregler i det grønne skiftet er underdekkede fagområder, mener Toralf Haver, daglig leder i advokatfirmaet Haver i Stavanger.

TEKST: THEA N. DAHL

Jussen er dynamisk og hele tiden i utvikling. Det er noe av det som gjør den spennende. Jeg har selv passert femti med god margin, men jeg kan likevel ikke slå meg på brystet og si at jeg er ferdig utlært, sier Toralf Haver.

– Det er for advokater som for kirurger; man skal operere ganske mye og ha god mengdetrening for å kunne kalle seg spesialist, sier han.

Haver er det største advokatfirmaet i Stavanger med lokal forankring og lokalt eierskap, og det sjette største utenfor Oslo, med ett kontor rett ved Byparken sentralt i oljebyen, og ett på Bryne. Nå merker advokatfirmaet at mange unge tiltrekkes spesielt av arbeidsrett og selskapsrett.

– Vi ser også at entreprise og fast eiendom er attraktivt. Hva det skyldes er vanskelig å si, men en grunn til at selskapsrett blomstrer, kan være at de fleste store firmaer etterspør kompetanse på nettopp dette området. Ungdommen tilpasser seg markedet og hva det er behov for.

RESTRUKTURERING OG IT

I motsatt ende er det noen fagområder som Haver opplever at er underdekket.

– Kanskje spesielt når det kommer til internasjonale bindinger og perspektiver, for eksempel menneskerettigheter og påvirkningen disse har på forskjellige fagfelt, eksemplifiserer han.

– Samtidig er det klart at advokatene må tilpasse seg det grønne skiftet og hvilke rettsregler som er aktuelle for industrien. Bransjen er på god vei til å tilpasse seg godt, men jeg tror likevel området fremdeles er underdekket.

– I tillegg til disse to, tror jeg at vi fremover vil se et større behov for restrukturering av bedrifter,

– Slik jeg ser det, har vi ikke behov for en form for byråkratisk bekref-telse av om man kan kalle seg spesialist eller ikke. Det er markedet som bestemmer dette, og vi har allerede nok av tester og kriterier, mener Toralf Haver. Foto: Toralf Sandø / Stavanger Aftenblad / NTB

samt en større vekst av IT-relaterte bransjer, som også vil trenge vår bistand.

I Haver er det for tiden 35 ansatte advokater, inkludert ni advokatfullmektiger.

– Selv om mange bruker fullmektigtiden til å peile ut et fagområde, varer spesialiseringsløpet mye lenger enn det. Hos oss kommer de fleste fullmektigene rett fra studiet, og normalen er at de har gjort seg noen tanker om hva de vil jobbe med. Og så har firmaet også gjerne blinket seg ut et område hvor det er behov for folk.

ARBEIDER BREDT

– Spesialiseringen videre skjer i et samvirke mellom oss og fullmektigen. Vi ønsker at de skal arbeide relativt bredt de første par årene, og få mulighet til å kartlegge hva de liker å drive med, sier Haver.

– Slik jeg ser det, er det lenge siden man hadde større generalistpraksiser. Mye av grunnen til at firmaene har blitt så store, er at det gir muligheter for advokatene til å spesialisere seg i langt større grad. Det gjør at tjenestene man yter ofte er av bedre kvalitet.

Ifølge Haver hender det at de unge skifter fagretning underveis.

– Noen har en oppfatning av hva de vil, men så innser de at det ikke var like spennende i det virkelige liv. Det skjer ikke så ofte, men det hender – og det er helt naturlig. •

”
Det er for advokater som for kirurger; man skal operere ganske mye og ha god mengdetrening for å kunne kalle seg spesialist.

— Man kan ikke ha compliance som en «bigeskjeft»

Schjødt-partner Thomas Brandi leder firmaets compliance-team, og har flere tips til unge advokater som tiltrekkes av emnet. – Et område som få advokater har full oversikt over, er de ulike formene for klimareguleringer som kommer fra EU, sier han.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Thomas Steen Brandi har gått «all in» for compliance. Etter nær en mannsalder som advokat og partner i Selmer, startet han i Schjødt for vel ni måneder siden.

Nå er han både «Head of Compliance and Crisis Management» i Nordens største advokatfirma, medlem av Advokatforeningens ekspertutvalg mot hvitvasking, medlem av utvalget som arbeider med å revidere retningslinjene for private granskninger, og også medlem av JUS' fagutvalg for compliance.

– Det som appellerte til meg med Schjødt, er at det er et ambisiøst og fremoverlent firma. Her er det ekstremt mange dyktige mennesker som vil noe hele tiden, og en veldig god dynamikk. Det er en prestasjonskultur, samtidig som at det er et godt og inkluderende arbeidsmiljø med god stemning og lave skuldre, forteller han.

– Og så er det masse internasjonale oppdrag som er midt i blinken for oss som driver med compliance. Særlig våre kontorer i Stockholm og København gir oss tilgang til markeder med omfattende potensial innenfor fagområdet.

SKIFTET RETNING

Brandis karriere startet derimot ikke med compliance. Den startet med insolvens og konkursbo.

– Jeg fikk tidlig en del krevende og profilerte oppdrag. Det

første jeg husker er konkursen til pyramideselskapet T5PC, hvor man plutselig fikk stor medieoppmerksomhet, møtte krevende problemstillinger og henvendelser fra både pressen, tidligere ansatte og investorer som hadde tapt pengene sine, mimrer han.

– Jeg er nysgjerrig av natur, og det tok ikke lang tid før jeg fikk øynene opp for granskninger. Parallelt med at vi befestet Selmers konkurspraksis, utviklet vi en granskningspraksis. Rundt 2010 så jeg at compliance kom mer og mer inn, og i 2013 skiftet jeg spor. Etter det jobbet jeg utelukkende med krisehåndtering, granskninger og compliance.

Compliance og ESG er sammensatte og omfattende fagområder, ifølge Brandi.

– Dersom man skal levere toppkvalitet i en stor variasjon av krevende oppdrag må man bygge brede og store team. Man kan ikke ha compliance som en liten «bigeskjeft» ved siden av de tradisjonelle juridiske disiplinene. Samtidig er et godt samspill mellom compliance og andre fagområder en kritisk suksessfaktor for å bygge en robust praksis. M&A og

– Jeg mener advokater, med sin faglige bakgrunn, er særlig godt egnet til å gi råd på compliance, både når det gjelder regelforståelse og til å gjennomføre og lede granskninger gjennom forsvarlige prosesser, sier Thomas Brandi.

transaksjoner er ett eksempel på et område der ESG og compliance spiller en viktigere og viktigere rolle.

– Jeg så et potensial i å kunne satse tungt på compliance i en relativt tidlig fase. Det var en investering vi tok og som i ettertid viste seg å være svært verdifull. Vi fikk roen til å bygge et fagområde, og etter hvert ser man at oppdragene har kommet. Nå er det compliance og ESG i «alle kanaler», fortsetter han.

GENNOMREGULERING

I Schjødt er Brandis rolle å lede compliance-teamet. I dag består det av fem partnere og åtte advokater og advokatfullmektiger. Hovedområdene deres er anti-korrupsjon, anti-hvitvasking, sanksjoner og eksportkontroll, samt menneskerettigheter og miljø.

Teamet jobber også i tett samarbeid med andre tilgrensen- de områder som GDPR, konkurranserett og arbeidsrett.

– Næringslivet blir stadig mer gjennomregulert. Bare regelproduksjonen fra EU i seg selv gjør det vanskelig for nor-

”
Man må evne å identifisere risiko basert på kontekst og tolkning av gjeldende regelverk. Kun på denne måten kan man gi hjelpsomme råd om tiltak.

ske virksomheter å holde oversikt. Det er her compliance-advokaten har en viktig funksjon.

INGEN SPESIALISERINGSFASIT

Eksperten forteller at han opplever at stadig flere studenter og yngre advokater tiltrekkes av både ESG og compliance.

– Vi opplever en særlig stor interesse for bærekraft. Både miljø og menneskerettigheter er temaer som opptar dem. Når yngre medarbeidere første kommer inn i compliance-teamet, ser vi at granskning, krisehåndtering og sanksjoner også fremstår som attraktive områder. Det gjelder bare å bli med på noen spennende saker, sier han.

– Et område som få advokater har full oversikt over, er de ulike formene for klimareguleringer som kommer fra EU i forbindelse med miljødelen i ESG. Vi ser ellers en klar trend til at ESG-rettsaktene fra EU nå dekker over flere områder i samme regulering, slik som miljø og menneskerettigheter.

Brandi mener at det ikke finnes noen fasit for hvordan man kan bli en ordentlig god advokat på feltet.

– Som for enhver advokat, står godt juridisk skjønn, kommersiell forståelse og sterke kommunikasjonsevner på norsk og engelsk sentralt. For advokater innenfor compliance-området er det risikobaserte tankesettet fundamentalt. Man må evne å identifisere risiko basert på kontekst og tolkning av gjeldende regelverk. Kun på denne måten kan man gi hjelpsomme råd om risikoreduserende eller avbøtende tiltak - eller se muligheter, mener han.

– Det skader heller ikke å være nysgjerrig og samfunnsorientert. Andre lands kulturer og det geopolitiske landskapet er bakteppet i mye av det vi involveres i, legger Brandi til.

- TENK BREDT FØR SMALT

Unge advokater som er i ferd med å stake ut sin faglige kurs, og som kanskje lukter litt på compliance, kan få spennende utfordringer innen compliance både som ekstern rådgiver og som in-house advokat, forteller han.

– Vi ser at bakgrunn fra in-house er spesielt relevant på vårt område. Skal man jobbe som eksternadvokat, bør man sørge for å være i et firma som har en etablert og bred satsing på ESG og compliance.

– Jeg tenker det er fornuftig å gå bredt ut fremfor å finne en nisje og spesialisere seg på med en gang. Gitt de omfattende og komplekse reguleringene næringslivet står overfor i årene som kommer, trenger klientene advokater som evner å se det større bildet, fortsetter Brandi.

– En spesialisering på toppen av dette er også fornuftig. Vi må ha spesialister på flere viktige områder, slik som for eksempel sanksjoner/eksportkontroll og menneskerettigheter/åpenhetsloven. Erfaringen er at yngre advokater raskt finner ut hvilke områder som fenger. Selv jobber jeg bredt med ESG og compliance, men det er særlig krisehåndtering og «trusted advisor»-rollen jeg finner givende. •

– Det blir nok færre og færre generalister, men det er fortsatt rom for advokater som har gode og brede juridiske kvaliteter, og som gir råd på høyt nivå innenfor de ulike bransjene, sier Herman Roksund og Silje Bakkevig Dagsland i Haavind.

– Innenfor energi- og fornybarsektoren skjer det mye, og kommer til å skje mye fremover. Havbruksnæringen vokser raskt, og også teknologi er et fagområde i vekst. Teknologi og digitalisering går jo egentlig på tvers av de andre bransjene, for eksempel er det et enormt fokus på utvikling av teknologi innenfor eiendomsbransjen, både for bærekraft, energibruk, optimalisering av drift og utvikling av eiendom, sier Herman Roksund.

– Med økt kompleksitet i rammeloavgivningen er det mye som tilsier at også tvisteløsning vil fortsette å være et fremtredende område i årene som kommer.

Den økte spesialiseringen i bransjen påvirker firmaet, forteller han.

– Vi ser at kompleksiteten øker, kundenes krav og kunnskap er større, og at spisskompetanse og spesialisering er viktig. I tillegg er aktiviteten på tvers av landegrensene økende, med mange cross border-transaksjoner og behov for godt samarbeid med advokater i andre land.

FORDELER I STORE FIRMAER

Senioradvokat i Haavind, Silje Bakkevig Dagsland, erfarer at mange unge har interesse for sektorene teknologi, energi- og fornybar og eiendom.

– Andre attraktive rettsområder er tvisteløsning, kontraktsrett og selskapsrett, på tvers av bransjene. I tillegg er det mange søkere til vår entreprisavdeling, som er Norges største, sier hun.

Hun mener det vil være en fordel for nyutdannede å starte i et stort firma, fordi det vil være større rom for å skifte avdeling og rettsområde underveis.

– Etter at man har jobbet en stund, og med forskjellige saker og ulike miljøer innad i firmaet, har man bedre grunnlag for å finne ut hvilket område og miljø som passer best.

– Det er viktig å være oppdatert på hva som rører seg i markedet for våre kunder, både på juss og kommersielle og politiske forhold. Man blir aldri ferdig utlært, sier Dagsland.

ROM FOR ENDRINGER

I skrivende stund har Haavind en stall bestående av 39 advokatfullmektiger – og flere vil de ansette. Dagsland forteller at fullmektigene stort sett søker seg inn mot en spesifikk avdeling som de ønsker å spesialisere seg innen.

– Dette henger ofte sammen med at de har jobbet med området som trainee, enten hos oss eller hos andre, eller at de har hatt valgfag som gjør at interessen og kjennskapen til området har økt, sier hun. •

Skjerpet konkurranse om erfarne spesialister

– Store sektorer i næringslivet opplever økt behov for rådgivning når rammevilkårene endrer seg raskt. Da øker også vårt behov innenfor disse områdene. Det er hard konkurranse om de flinke kandidatene.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

„Det er viktig å være oppdatert på hva som rører seg i markedet for våre kunder, både på juss og kommersielle og politiske forhold.

Det sier partner Herman Roksund i Haavind.

– I tillegg rekrutterer vi selvsagt mer erfarne ressurser, men også der er nok konkurransen ytterligere skjerpet, sier han.

Firmaet gjorde det skarpt i årets advokatundersøkelse, og kom på femteplass blant alle firmaene i antall sankede poeng, og brøt dermed opp monopoliet til de fem store.

– Fremgangen på rangeringene er blant annet et resultat av målrettet satsing på rådgivning med sterk bransjekompetanse, kommersiell forståelse og kontinuerlig fokus på å levere den høyeste kvalitet i vår bistand, sier managing partner Preben Brecke.

HAVBRUK VOKSER

Partner Herman Roksund forteller at enkelte områder vokser kraftig.

Klientene er drivkraften

Partner Oddvar Lindbekk (39) i det lille firmaet Norman & Co er kåret til det mest lovende talentet innen arbeidsrett i advokatundersøkelsen.

– Man blir aldri utlært, men må stadig knekke nye nøtter og forstå nye problemstillinger, sier han.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Unge som vil bli gode i arbeidsrett, bør følge med på samfunnsutviklingen, holde seg oppdaterte på lov- og rettsutviklingen, lese fagartikler og oppsøke møteseriene til Nettverk for yngre arbeidsrettsjurister og Norsk Arbeidsrettsforening, råder Oddvar Lindbekk.

fremmet. Lindbekks klienter får etterbetalt undervisningstillegget fra 2017, og dekket sine saksomkostninger i begge rettsinstanser.

LEDER LOVUTVALGET

Å vinne frem på vegne av klienten, er selve drivkraften for Lindbekk.

– Advokatrollen krever at du gjør en ekstraordinær innsats for klienten, som kanskje er i sitt livs mest krevende situasjon. Når man tar betalt for å være ekspert og rådgiver, kan man ikke gjøre en halvveis jobb, sier han.

Arbeidsrett er ett av de største fagområdene i jussen, og er i stadig endring. Ved nyttår overtok Lindbekk som leder av Advokatforeningens lovutvalg for arbeidsrett, der han i flere år har vært medlem.

– Arbeidet i lovutvalget er veldig givende og gøy, og så blir man jo automatisk oppdatert på alt som skjer av lovarbeid, og får diskutert og analysert endringene sammen med andre dyktige arbeidsrettsjurister. Det er veldig meningsfylt.

VAR VIT.ASS FOR EVJU

Selv ble han engasjert i arbeidsrett allerede i studietiden ved UiO.

– Jeg fikk mulighet til å være vitenskapelig assistent for professor Stein Evju, og skrev en helårsoppgave om ta-

riffrettslig passivitet. Temaet fremstod først som veldig smalt og ullent, men da jeg dykket ned i det, traff det meg veldig. Jeg fikk også innblikk i hvilke kildebaser som finnes der ute, og skriveutredning. Alt dette har jeg hatt god praktisk nytte av senere. Jeg kan bare takke Evju for hans skole, og den inngangen jeg fikk til faget, som har vært avgjørende for meg.

Etter studiene begynte Lindbekk i Arbeids- og inkluderingsdepartementet, der han jobbet med å lage forskrifter, regelverk og proposisjoner, og kom tett på den politiske dimensjon i arbeidsretten.

Han har nå vært tretten år i Norman & Co i Oslo, et firma med seks advokater som spesialiserte seg på arbeidsrett og erstatningsrett. Firmaet har en stolt historie som går helt tilbake til 1878.

Å bli kåret i advokatundersøkelsen til det mest lovende talentet på fagområdet, synes Lindbekk var gøy.

– Det betyr jo litt. Jeg ser på det som en veldig hyggelig anerkjennelse, og moro at man kan bli lagt merke til, selv om man jobber i et mindre firma. Samtidig tenker jeg at det viktigste jeg gjør, er å gjøre en god jobb i de sakene jeg har på pulten. Og så er det mange som kunne ha stått listen som gjør en like god jobb, men som ikke er blitt lagt merke til. •

Karl Harald Søvig er dekan ved UiB. Foto: Kari Hegstad

Ragnhild Hennum er dekan ved UiO. Foto: Jonas Fosaas

Tore Henriksen er dekan ved UiT. Foto: UiT

Morten Kinander, instituttleder ved BI. Foto: Handelshøyskolen BI

Ola Kvaløy er dekan ved UiS. Foto: Marie von Krogh

Studieprogramleder ved UiA, Kari Lunøe-Nielsen. Foto: Gro Anita Homme

DOBLING AV ANTALL MASTERSTUDIER:

Nye juss-studier med fagspesialisering

- Til høsten står for første gang seks institusjoner klare til å tilby en fullverdig mastergrad i rettsvitenskap.
 - Ved Handelshøyskolen BI i Oslo og ved Universitetet i Stavanger vil studentene kunne få spesialistkompetanse innen forretningsjus.
- Universitetet i Agder i Kristiansand tilbyr blant annet fordypning i EU- og EØS-rett, menneskerettigheter og komparativ rett.
- Hvorvidt dette er en positiv utvikling, hersker det stor uenighet om blant tilbyderne.

TEKST: JONAS FOSAAS

Både Handelshøyskolen BI, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder meldte tidlig interesse da regjeringens forslag om oppmykninger i gradsforskriften fikk flertall i Stortinget våren 2021.

Nylig fikk de tre utfordrerne klarsignal til å starte opp en fullverdig master i rettsvitenskap, noe samtlige har annonsert at de vil gjøre allerede førstkommende høst.

En dobling av antall studieinstitusjoner som tilbyr studiet er det likevel

ikke alle som jubler like høyt for. Mens nykommerne er positive, trekker de etablerte institusjonene frem mangel på kompetente lærere som en potensiell utfordring.

- KAMP OM LÆRERKREFTENE

— Vi var skeptiske til avgjørelsen om et rent frislipp. En ting er å opprette én master til, men å åpne for alle som oppnår akkreditering, var vi imot. Likevel er dette politisk bestemt, og det må vi innrette oss etter, sier dekan ved det juridiske fakultetet i Bergen, Karl Harald Søvig.

Han tror kampen om lærerkreftene kan bli problematisk på sikt.

— Det er velkjent at samtlige av de tre nye lærerstedene har rekruttert fra oss for å få akkreditering. Jeg er ikke imot konkurranse, men det fungerer best der markedet er velfungerende. På lærersiden er markedet relativt begrenset i Norge, fordi det er få med doktorgrad i juss, særlig innenfor de emnene man må ha for å bygge opp masterstudiet, sier Søvig.

”

På lang sikt blir det spennende å se om vi klarer å opprettholde seks solide fagmiljøer innen juss i Norge.

Selv er han ikke særlig bekymret for det juridiske fakultet i Bergen, som er landets nest største. Likevel er han spent på om det er plass til seks fullverdige jusstudier i landet.

— På kort sikt vil det nok gå fint, men på lang sikt blir det spennende å se om vi klarer å opprettholde seks solide fagmiljøer innen juss i Norge, sier dekanen.

— Vi skal fortsette å jobbe for å beholde vår posisjon som et attraktivt studiested, sier han.

VIL IKKE LEGGE BEGRENSNINGER

I advokatbransjen går utviklingen i retning av en økende grad av spesialisering på spesifikke rettsområder, men strukturen på jusstudiet er fremdeles bygget opp for å utdanne jurister med en bred og generell kompetanse.

Søvig forteller at UiB har hatt flere diskusjoner om hvorvidt de skal bevege seg i en mer spesialisert retning, men at de har landet på å forholde seg til å beholde en bred generell femårig mastergrad.

— Dersom man skal ha en reell spesialisering på jussen, fører det til at studentene allerede på studiet må utelukke noen jobber. Vi ønsker ikke å tvinge dem til å velge et løp som gir bindinger for videre yrkeskarriere, før de er ferdig utdannet, sier han.

— En større grad av fordypning under de siste studieårene er vi likevel ikke skeptiske til, og jobber på å få til, forteller Søvig.

BYEN STOR NOK TIL TO

I likhet med UiB, var heller ikke det juridiske fakultetet i Oslo helt overbevist da gradsforskriften ble endret. Dekan ved det juridiske fakultetet i Oslo, Ragnhild Hennum, er likevel ikke

bekymret for fakultetets posisjon i markedet.

— Vi mener at større og mer robuste miljøer fører til bedre utnyttelse av de faglige ressursene. Likevel er det ikke slik at vi har et dårlig forhold til de nyetablerte studiene. For oss er det ikke særlig problematisk fordi Oslo har vist seg å være et attraktivt sted for studenter fra hele landet. Denne byen er stor nok til to, sier Hennum.

Hun er derimot usikker på om konkurransen er like sunn i andre deler av landet.

— Det juridiske fakultetet i Tromsø er veldig viktig for juristdekningen i nord, og de har brukt mange år på å bygge opp en større stab. Dersom man skulle hatt to mindre miljøer i den landsdelen, tror jeg det ville fungert dårlig. Det er viktig at vi har gode jurister i alle landsdeler, og det krever kvalitet i utdanningen. Da bør de allerede velfungerende utdanningstilbudene opprettholdes, sier Hennum.

- ET LITE FAGMILJØ

I «Nordens Paris» finner vi verdens

2 Universitetet i Bergen

- Juridisk fakultet ble opprettet i 1980, men har hatt juristutdanning siden 1969. Totalt har fakultetet 2510 studenter, og 114 ansatte.
- Tilbyr en rekke spesialemer, og har en lang rekke forskergrupper som samarbeider bredt: Disse er blant annet forskergruppe for erstatningsrett og forsikringsrett, europarett, familie-, barne-, arve- og personrett, formuerett, folkerett, forvaltningsrett, rettsteori, velferdsrett, sivilprosess og konfliktløsning og informasjons- og innovasjonsrett.
- Norsk senter for kinesisk rett ved fakultetet driver med utdanning, forskning og samarbeid med næringslivet.

1 UiT Norges arktiske universitet

- Universitetet har utdannet jurister fra 1980-tallet, de første studentene ble uteksaminert i 1989. Et institutt for rettsvitenskap ble først etablert ved det samfunnsvitenskapelige fakultetet, og i 1997 ble rettsvitenskap organisert i et selvstendig fakultet ved UiT.
- Fakultetet har om lag 950 studenter og nitti ansatte.
- Fakultetet har forskergrupper i same- og urfolksrett, barnerekt, statsrett, forvaltningsrett, formuerett og Crime Control og Security Law. Norsk senter for havrett er lokalisert på fakultetet.

3 Universitetet i Oslo

- Juridisk fakultet ved UiO ble opprettet samtidig med universitetet i 1811. Totalt hadde fakultetet 3595 studenter i 2021, og 303 ansatte. Ved opptaket høsten 2022 var det 224 studieplasser til masterstudiet i rettsvitenskap.
- Fakultetet har fem institutter: Institutt for kriminologi og rettsossologi. Institutt for offentlig rett. Institutt for privatrett. Nordisk institutt for sjørett, og Norsk senter for menneskerettigheter.
- Enheter som er underlagt instituttene er Oslo senter for kommersiell rett, Senter for europarett, Avdeling for forvaltningsinformastikk og Senter for Rettsinformatikk.
- Senter for fremragende forskning og CELL, Centre on Experimental Legal Learning, er også underlagt fakultetet.

”
Det skader aldri med konkurranse fra andre universiteter. For faget og miljøet som sådan tror jeg dette er veldig bra.

nordligste juridiske fakultet, og over seks hundre jusstudenter. Inntil nylig var de landets ferskeste institusjon for juridisk utdannelse på masternivå.

Dekan ved juridisk fakultet i Tromsø, Tore Henriksen, forteller at han tar godkjenningen av masterstudiene ved de tre institusjonene til etterretning.

– Det blir nok økt konkurranse både om studenter og vitenskapelige ansatte. Utfordringen er spesielt at det rettsvitenskapelige fagmiljøet er lite, og det er relativt få som tar juridisk doktorgrad, sier han.

I likhet med Karl Harald Søvig, peker han på kampen om lærerkreftene som en potensiell nøtt.

– Det vil utvilsomt bli en utfordring generelt å sikre tilstrekkelig med vitenskapelige ansatte med nødvendig kompetanse innenfor de ulike juridiske fagene, sier Henriksen.

Han forteller at UiT vil jobbe hardt for å opprettholde høy kvalitet både på studietilbudet og fagmiljøet.

– Det er det som gjør oss attraktive for studenter og for å rekruttere og beholde vitenskapelige ansatte, sier Henriksen.

- MÅ VÆRE BEDRE ENN DE ANDRE

Samtlige av de nye tilbyderne mener at åpningen for flere studietilbud vil føre til en sunn konkurranse.

– Da de opprettet jusstudiet i Bergen ble det sagt at det ville bli for tynt med lærerkrefter. Det gikk helt fint. Det samme sa de da Universitetet i Tromsø opprettet jusstudiet. Det gikk også fint.

Det sier Morten Kinander, Instituttleder for Institutt for rettsvitenskap og styring ved Handelshøyskolen BI. Etter planen åpner den private institusjonen for 120 studenter i rettsvitenskap førstkommande høst.

Kinander tror opprettelsen av de nye

4 Universitetet i Stavanger

- Tilbyr toårig masterprogram i rettsvitenskap for studenter med bachelor i juss eller tilsvarende. Vil ta opp tretti studenter i år.
- Tilbyr også en toårig master i forretningsjus. Studiet har ikke lenger opptak. Har også bachelorstudium i juss.
- Høgskolen i Stavanger fikk universitetsstatus i 2004.

masterstudiene vil bidra til sterkere fagmiljøer på jussområdet i Norge.

– Det er en sannhet at alle har godt av konkurranse. Jeg tror det kan utvikle seg til mye spissere profiler i de forskjellige utdanningsinstitusjonene og i forskningen. Det vil ikke bli en spesialisering, men heller en orientering mot ulike deler av jussen på de ulike studiestedene. Vi vil fokusere på næringsforhold, med mindre rettsteori og mer praktisk rettet juss.

Som den eneste av de seks studiestedene, er Handelshøyskolen BI en privat institusjon. Det gjenspeiler seg i studie-kostnadene.

– Vi må tilby noe mer, og det vil vi gjøre. Vi føler nok litt ekstra på konkurransen i kvaliteten på studiet, og derfor streber vi mot at våre studenter raskt skal føle at de har fått verdi for den ekstra betalingen de må ut med hos oss, sier Kinander.

På nettsidene oppgis prisen å være 120.800 kroner pr. år.

Om det er plass til seks jusstudier i Norge, vil tiden vise.

– Samfunnet ellers er organisert slik

6 Handelshøyskolen BI

- Tilbyr toårig masterprogram i rettsvitenskap for studenter med bachelor i juss eller tilsvarende. Vil gi teoretisk og praktisk spesialistkompetanse innen forretningsjus. Vil legge vekt på temaer som kommersiell kontraktsrett, selskapsrett og skatte- og avgiftsrett.
- Studiet er privat, og koster om lag 120.800 kroner pr. år.

5 Universitetet i Agder

- Tilbyr toårig masterprogram i rettsvitenskap for studenter med bachelor i juss eller tilsvarende, med mulighet for fordypning i EU- og EØS-rett, menneskerettigheter og komparativ rett, samt skatterett og foretaksrett. Vil ta opp førti studenter i år.
- Høgskolen i Agder fikk status som universitet i 2007. Skolen har campus i Kristiansand og Grimstad.

at folk får bestemme. Er det slik at det ikke blir plass, så er det sånn det blir, sier Kinander.

- DE ETABLERT HAR GODT AV DET

Etter å først ha fått negativ tilbakemelding fra NOKUT, fikk universitetene i Stavanger og Agder omsider tomme opp i begynnelsen av februar.

Begge institusjonene har nå åpnet for søknader. UiS vil i første omgang ta inn tretti studenter til masterstudiet, mens UiA vil ta opp førti.

I likhet med Handelshøyskolen BI, ønsker UiS å spise en profil mot forretningsjus, samtidig som de ivaretar generalistutdanningen.

Dekan ved Handelshøgskolen ved UiS, Ola Kvaløy, har stor tro på at utviklingen er positiv.

– Jeg tror de etablerte jusstudiene har godt av dette. Det skader aldri med konkurranse fra andre universiteter. For faget og miljøet som sådan tror jeg dette er veldig bra, sier han.

Videre peker han på lokale fordeler ved det nye studietilbudet.

– Vi tilbyr allerede en bachelor i rettsvitenskap og master i forretningsjus, så vi er veldig klare til å tilby en ny master. Det betyr enormt mye både for våre studenter, og regionen for øvrig, sier han.

- Plass til flere

I likhet med Stavanger, har Universitetet i Agder fra før av tilbudt bachelor i rettsvitenskap. De ønsker å skille seg ut med en profil som trekker mer mot en internasjonal retning.

– Vi vil tilby en fullverdig master i rettsvitenskap med en internasjonal profil. Vi har obligatoriske emner som formuerett, etikk og metode samt strafferett og prosess. Slik sikrer vi at kandidatene får en generalistutdanning i rettsvitenskap, sier studieprogramleder i rettsvitenskap ved UiA, Kari Lunø-Nielsen.

– Samtidig trekkes det veksler på fagmiljøets særlige styrker innenfor blant annet internasjonal rett og studentene vil ha mulighet til å spesialisere seg innenfor EU/EØS-rett, internasjonale menneskerettigheter og komparativ rett, sier hun.

Hun forteller at Universitetet på Sørlandet har et svært godt samarbeid med institusjoner som allerede tilbyr master og bachelor i rettsvitenskap.

– Rettsvitenskap er et populært studium og vi mener det er plass til flere enn de tre institusjonene som til nå har kunnet tilby master. Vårt studium har kun førti studieplasser, så det er snakk om en liten utvidelse av det totale tilbudet i Norge, sier Lunø-Nielsen. •

Ny spesialiseringsordning ved UiO

Ved UiO kan jusstudenter nå velge å fordype seg innenfor sju ulike fagretninger i en ny profilordning. Fakultetet tilbyr også nye valgemenner og et nytt trappetrinn-system. – Da jeg studerte, kunne man like gjerne tatt studiet baklengs, sier dekan Ragnhild Hennum.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

Til tross for at advokatbransjen i økende grad spesialiseres, forholder jusstudiet seg til kjerneideologien om å utdanne generalister med god forståelse for juridisk metode. Likevel ser institusjonene på innovative løsninger for å fremme fordypning.

Det juridiske fakultetet ved UiO har nylig gjennomført en valgmenneprosess som både innebærer en fornyelse av valgfagene med en inndeling i syv ulike fagprofiler.

Det gir studentene mulighet til å fordype seg i konkrete og spissede retninger. Dersom de velger tre valgfag innen én profil, vil fagretningen fremgå på vitnemålet.

– Formålet er å gi studentene en god veiledning i den brede porteføljen på over seksti valgfag. Videre vil dette fremme en god struktur internt i fagmiljøene, både blant studentene og de ansatte, sier dekan ved Det juridiske fakultetet i Oslo, Ragnhild Hennum.

– Tanken er at man velger fag ut fra hvilken profil man ønsker å fordype seg i. På den måten vil det bli enklere å velge fag og komme i tett kontakt med fagmiljøet. Antagelig vil det ikke bare styrke retningen, men også gjøre det enklere å velge tema for masteroppgaven, og finne en veileder man er kjent med, sier Hennum.

SKJER I ARBEIDSLIVET

Blant de ferske valgfagene finner vi blant annet data law under profilen «Jus og teknologi», og insolvensrett og transaksjonsrett under profilen «Selskap, transaksjon og finans». Ansvarlig for sistnevnte profil er Margrethe Buskerud Christoffersen.

– Med denne reformen av valgfagene

Dekan Ragnhild Hennum, studiedekan Marianne Jenum Hotvedt og professor og instituttleder ved Institutt for privatrett, Margrethe Buskerud Christoffersen.

ivaretar vi oppgaven med å sørge for en solid generalistutdanning, samtidig som vi kan tilby en viss spesialisering til de som ønsker det, sier Christoffersen.

Hun er instituttleder ved Institutt for privatrett.

– Det viktigste er fortsatt å komme ut av studiet med bred juridisk kompetanse. Studentene vil gjennom profilordningen gå i dybden på ulike rettsområder, men selve

spesialiseringen vil likevel skje i arbeidslivet, etter endt utdanning. Man trenger fem år med fokus på grunnleggende fag og metode, forteller hun.

MILLIONSATSING

I 2020 fikk CELL, det faglige ressurscenteret ved Det juridiske fakultetet i Oslo, status som «senter for fremragende utdanning», en status som tildeles norske utdanningsmiljøer av høy kvalitet som arbeider med konkrete planer for utvikling og innovasjon.

– Vi fikk en millioinndeling for å satse på utvikling av jusstudiet. Hele masterprogrammet vårt er i en utviklingsprosess. Vi utvikler nye, mer erfaringsbaserte læringsformer i samarbeid med CELL, der også studentene får ta del i prosessen, forteller studiedekan Marianne Jenum Hotvedt.

Blant arbeidet som gjøres i forbindelse med reformeringen av studiet, er prosjektet «ferdighetsstigen».

– Vi tenker oss et trappetrinn-system. Da jeg studerte kunne man like gjerne tatt studiet baklengs, fordi man kom opp på et visst nivå i begynnelsen, og holdt seg der gjennom studiet. Nå ønsker vi å strukturere studiet basert på en økende vanskelighetsgrad for å fremme utvikling og progresjon, sier Ragnhild Hennum. •

KARRIERERÅDGIVER:

- Sjekk hva markedet har behov for

– Mange advokatfirmaer, særlig de mindre og mellomstore, hadde tjent på å bli tydeligere på egen strategi og spesialiteter; hvor de vil, hva det krever av dem som virksomhet og hva det krever av kompetanse.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Det sier karriererådgiver Cecilie Klæboe, som er partner og konsulent i foretaket Advisi. Hun rådgir om rekruttering, leder- og organisasjonsutvikling, og tilbyr også karriererådgivning til advokater som et medlemstilbud gjennom Advokatforeningen.

– Jeg har følelsen av at firmaene ikke er like gode til å kommunisere strategi og veivalg internt. Det er ofte noe partnerskapet i beste fall diskuterer seg imellom. Med så oppegående medarbeidere er det viktig å involvere mer, mener hun.

– Da vil virksomhetene sannsynligvis klare å styre ressursene mer hensiktsmessig mot spesia-

– Mange forteller at deres faglige spesialisering skjedde nærmest ved en tilfeldighet, sier Cecilie Klæboe.

litetene de anser som viktig, samtidig som man balanserer ressursbruken opp mot hva medarbeiderne har lyst til. Har man en tydelig fagprofil vil det sannsynligvis også være lettere å få inn medarbeidere som er motivert for å jobbe akkurat der.

EGENINTERESSE AVGJØRENDE

Når advokater oppsøker Klæboe, er det primært for å diskutere interne prosesser de synes går litt tregt med tanke på opprykk, en manglende opplevelse av å bli sett og anerkjent, lønnsforhandlinger, bytte av arbeidssted og valg av faglig retning.

– Dersom advokater ønsker råd i forbindelse med spesialisering, prøver jeg å få dem til å finne ut av hva som føles riktig for dem, og hva det er behov for i markedet. Det handler om hva man synes er mest spennende, og hvordan man kan utvikle egen kompetanse mest mulig i den retningen, samt om kompetansen er nødvendig, sier hun.

– Egeninteresse er helt avgjørende. Kobles den opp mot behovet, vil det være enklere for virksomhetene å beholde talentene.

Finner man en arbeidskultur man trives i, vil det også være med å trigge faglig interesse, ifølge Klæboe.

- KREVENDE Å SKIFTE RETNING

Enkelte som oppsøker Klæboe ønsker også råd i forbindelse med skifte av fagområde.

– Det kan være mer krevende å skifte fagområde som erfaren advokat sammenliknet med å velge seg et fagområde som fersk advokat. Da har man gjerne et etablert navn innenfor et spesielt fagområde for eksempel, forteller hun.

– Skal man bytte bransje eller forretningsområde, er det viktige å ha en god begrunnelse for hvorfor, og man må kunne forklare skiftet og fremstå troverdig i det.

– Arbeidslivet er turbulent, og det skjer endringer hele tiden. Da må man være med å påvirke der man kan. Det handler om å ta grep om sin egen utvikling, å være tydelig og synlig, og samtidig være i harmoni med seg selv. Mange av oss trenger sparring utenfra fordi det er vanskelig å se alt selv, sier Cecilie Klæboe. •

Spesialiseringstips til advokater

- Følg hjertet. Hva er det du synes er mest spennende?
- Orienter deg i markedet. Hva er det behov for nå, og hva vil det bli behov for i fremtiden?
- Jobb i en kultur du trives i. Man skal leve i jobben lenge. Det er viktig at man har det gøy på jobb, at man trives og føler at man får brukt seg selv.

— JU\$NYTT —

Nr. 2/2023

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Pengekravsrett: Hva skal til for at en fordring anses erkjent etter foreldelsesloven § 14?

Høyesteretts dom 12. januar 2023 - **HR-2023-93-A** - klargjør hva som skal til for at en fordring anses erkjent, slik at foreldelsesfristen avbrytes i henhold til foreldelsesloven § 14.

Saken gjaldt foreldelse av erstatningskrav i en entreprenesak. Spørsmålet var om en entreprenør hadde erkjent forpliktelsen ved å ha gjort ulike forsøk på mangelsutbedringer og ved den kontakt entreprenøren hadde hatt med byggherren i den forbindelse. Den generelle tolkningen av foreldelsesloven § 14 behandler Høyesterett i avsnitt 35-53. Når det gjelder de rettslige utgangspunktene, er dommen i praksis enstemmig, men to dommere hadde en særmerknad, se nedenfor.

Om det foreligger en fristavbrytende erkjennelse, beror på en nærmere tolkning av skyldnerens utsagn og handlemåte. Avgjørende er om skyldneren «positivt og noenlunde klart» må anses å ha erkjent forpliktelsen, jf. Rt-2015-678 *psykologspesialist* avsnitt 36. Det er ikke tilstrekkelig at skyldnerens handlemåte gir fordringshaveren rimelig grunn til å unnlate å ta fristavbrytende skritt.

Skyldnerens opptreden må objektivt sett oppfattes som erkjennelse (avsnitt 42). Dersom skyldneren (i saken entreprenøren) har

påttatt seg og/eller igangsatt mangelsutbedring, kan det foreligge erkjennelse av forpliktelser som springer ut av mangelen. Men det forutsetter at det ut fra handlemåten kan konstateres at skyldneren positivt og noenlunde klart har erkjent den aktuelle forpliktelsen.

Det må foretas en samlet vurdering av alle relevante omstendigheter, inklusive kontraktsforholdet og kommunikasjonen mellom partene. Dersom mangelens art og omfang er uavklart, kan det etter omstendighetene tale mot å forstå handlemåten som en erkjennelse. En handlemåte som må tolkes som en erkjennelse av mangel, kan heller ikke uten videre tolkes som en erkjennelse av ethvert erstatningskrav som mangelen måtte lede til (avsnitt 52 og 53).

I den konkrete vurderingen (avsnitt 54-72) kom Høyesteretts flertall (Falch, Arntzen og Høgetveit Berg) til at erstatningskravet ikke var erkjent, og at mangelsutbedring ikke avbrøt foreldelse av erstatningskrav. *Mindretallet* (Østensen Berglund og Webster) kom til at Høyesterett ikke hadde tilstrekkelig grunnlag for å gjøre den konkrete vurderingen. Høyesterett kom enstemmig til at lagmannsrettens dom måtte oppheves.

Strafferett: Straffutmåling for nettbanksvindel av eldre

Høyesteretts enstemmige dom 21. desember 2022 - **HR-2022-2468-A** - bidrar til å avklare straffenivået for profesjonelle nettbanksbedragerier. Tiltalen gjaldt 65 grove bedragerier, forsøk på 15 grove bedragerier og 44 identitetskrenkelser.

Grunnlaget for tiltalen var i hovedtrekk at de tiltalte i perioden mellom september 2019 og juni 2020 forledet en rekke personer til å oppgi fødselsnummer, BankID og/eller annen personlig informasjon ved å utgi seg for å være kundebehandlere i

fornærmedes bank. De tiltalte benyttet deretter informasjonen til å logge seg inn i den enkelte kontoinnehavers nettbank hvor de overførte store beløp fra ulike bankkonti til konti som de selv disponerte. De fullbyrdede bedrageriene beløp seg totalt til rundt 17,8 millioner kroner.

Ved straffutmålingen ble det lagt vekt på at bedrageriene gjaldt store beløp, og at de var rettet mot åtti fornærmede, slik at også selve tapspotensialet stod sentralt. Videre ble det lagt vekt på bedragerienes profe-

sjonelle og samfunnsskadelige karakter, samt at de rettet seg mot eldre mennesker. Særlig ut fra de to domfelte ulike roller, ble straffene satt til fengsel i henholdsvis 5 år og 6 år og 6 måneder. I skjerpende retning ble det lagt vekt på at de begge var straffedømt for bedrageri fire ganger tidligere. Nøkkelavsnitt: 16, 22, 25, 26.

Dommere: Bergljot Webster, Ragnhild Noer, Wenche Elizabeth Arntzen, Ingvald Falch og Borgar Høgetveit Berg.

Endringer i Grunnloven § 116

Stortinget vedtok 12. januar 2023 endringer i Grunnloven § 116, som trådte i kraft straks. I tillegg ble en rekke grunnlovsforslag nedstemt. Endringen i § 116 gjelder opphevelse av første punktum om Opplysningsvesenets fond. Det som nå står igjen i § 116, er: «Milde stiftelsers eiendommer skal bare anvendes til gagn for disse.» Staten må respektere stiftelser som er opprettet av private.

Endringslover

1. FEBRUAR 2023

Finansdepartementet

Endringer i verdipapirfondloven mv. (gjennomføring av EØS-rett, administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak), del II (LOV-2021-06-18-101): Endringer i verdipapirfondloven og AIF-loven. **LOV-2022-06-22-79** om endringer i verdipapirhandeloven mv. (samleproposisjon), del I og del VI nr. 2.

1. MARS 2023

Finansdepartementet

Om endringer i skatteloven (LOV-2022-12-20-105), *delt ikrafttredelse*: Se del X.

Justis- og beredskapsdepartementet

Endringer i varemerkeloven og tolloven mv. (gjennomføring av nytt varemerkedirektiv mv.) LOV-2020-06-12-67. Følgende deler trådte i kraft 1. mars: Del I (varemerkeloven), del II (patentloven), del III (panteloven), del IV (foretaksloven) og del V (designloven). Del VI (tvisteloven) og del VII (tolloven) trådte i kraft 1.7.2021. Overgangsregler.

7. MARS 2023

Justis- og beredskapsdepartementet

Endringer i lov om Schengen informasjonssystem (SIS-loven) mv. (LOV-2022-02-18-6). Endringene har gjennomført tre forordninger om Schengen informasjonssystem som ble vedtatt i november 2018. De tre rettsaktene er svært omfattende og regulerer ulike forhold. Den tidligere ordningen, der SIS-loven gav en uttømmende regulering av alle forhold knyttet til den norske delen av SIS, er ikke videreført.

Rettsaktene er i stedet inkorporert i SIS-loven (status som lov), men den grunnleggende oppbyggingen i SIS-loven er beholdt. Det er også en endring i utlendingsloven § 100 og politiregisterloven.

1. APRIL 2023

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Endringer i arbeidsmiljøloven m.m. (inn- og utleie fra bemanningsforetak) (LOV-2022-12-20-99). Kort omtale i Ju\$nytt nr. 1/2023.

Sivilprosess: Ankenektelse kan omgjøres hvis det ikke er sendt varselbrev etter tvl. § 29-13 (4)

Beslutninger og saksstyrende kjennelser kan omgjøres etter en interesseavveining, jf. tvisteloven § 19-10 første ledd. Dette gjelder også beslutninger om å nekte en anke fremmet etter tvisteloven § 29-13 andre ledd. Det er dog i praksis lagt til grunn at ankenektelsen skaper en slik forventning om at saken er endelig avgjort i ankemotpartens favør, at innrettelseshensyn taler imot omgjøringsadgang, se for eksempel HR-2018-1196-U, HR-2013-67-U og HR-2008-1456-U.

Men dersom lagmannsretten har begått en saksbehandlingsfeil ved ikke å sende varsel etter § 29-13 fjerde ledd før en anke nektes fremmet, kan (les: bør) beslutningen om ankenektelse omgjøres, jf. **HR-2023-105-U**. Begrunnelsen er at beslutningen måtte ha blitt opphevet dersom ankende part i stedet for å begjære omgjøring, hadde anket beslutningen til Høyesterett med henvisning til saksbehandlingsfeil.

Helserett: Retten til innsyn i hvem som har skrevet en pasientjournal

Sivilombudets uttalelse **SOM-2022-2672** gjaldt retten til innsyn i hvem som hadde skrevet en pasientjournal. Hovedspørsmålet var om en kommune kunne anvende arbeidsmiljøloven § 4-3 om krav til det psykososiale arbeidsmiljøet til å nekte innsyn i en pasientjournal etter pasient- og brukerrettighetsloven § 5-1.

Kommunen mente klagerne ville bruke opplysningene på en krenkende måte overfor kommunens arbeidstager. Ombudet kom til at retten til innsyn i pasientjournal ikke kan innskrenkes under henvisning til arbeidsgivers plikt til å tilrettelegge for et godt psykososialt arbeidsmiljø etter § 4-3. Denne bestemmelsen kan ikke benyttes for å verne en ansatt ved å innskrenke retten til innsyn i en pasientjournal.

Unntak fra innsynsretten må hjemles i unntaksreglene i pasient- og brukerrettighetsloven § 5-1 andre ledd eller forvaltningsloven § 19 andre ledd bokstav b.

Offentlige anskaffelser: Anskaffelsesloven § 10 – hva slags krav er erstatningsrettslig vernet

Høyesterett avsa 31. januar 2023 enstemmig dom - **HR-2023-206-A** - som gir veiledning om hva slags krav som er erstatningsrettslig vernet i forbindelse med offentlige anskaffelser. Dommen er viktig da saken reiste vanskelige og tvilsomme rettsspørsmål.

Det følger av anskaffelsesloven § 10 og forarbeidene til bestemmelsen, at man har krav på erstatning dersom det foreligger ansvarsgrunnlag, et økonomisk tap og adekvat årsakssammenheng mellom ansvarsgrunnlaget og det økonomiske tapet.

I tillegg må det økonomiske tapet ha erstatningsrettslig vern, jf. HR-2017-2352-A avsnitt 33. Det var det siste kravet om erstatningsrettslig vern som var sentralt i saken.

Det følger av Rt-2001-1062 *Nucleus* at det kan oppstå ansvar for positiv kontraktsinteresse ved forbigåelse ved tildeling av anbud. Det forutsetter at tilbyderer med klar sannsynlighetsovervekt viser at oppdraget skulle ha gått til vedkommende.

Bakgrunnen for saken var en anbudskonkurranse hvor det var to tilbydere. Det eneste tildelingskriteriet var pris, men konkurransen ble avlyst uten tildeling av kontrakt. Avlysningen ble begrunnet med at det hadde vært forhandlet i strid med forbudet mot forhandlinger i en åpen anbudskonkurranse.

Etter at det var avholdt ny konkurranse, fikk en av tilbyderne kontrakten. Den andre tilbyderen krevde erstatning for den positive kontraktsinteresse. Høyesterett drøfter grundig krav til årsakssammenheng og erstatningsrettslig vern (avsnitt 41-62).

Når det gjelder erstatning for den positive kontraktsinteresse, er det den berettigede forventning som fortjener erstatningsrettslig vern. I motsetning til lagmannsrettens flertall kom Høyesterett til at en forventning om å få en kontrakt som ikke lovlig kan inngås, ikke har erstatningsrettslig vern.

At det var en feil ved den opprinnelige begrunnelsen for avlysningen, rokket ikke ved dette. Konklusjonen ble at det ikke kan kreves erstatning for tapt fortjeneste knyttet til kontrakt uavhengig av om kontrakten lovlig kunne ha vært inngått basert på den første utlysningen som faktisk forelå. Da lagmannsretten hadde bygget på en uriktig rettsanvendelse, ble dommen opphevet, og saken må behandles på ny i lagmannsretten. Nøkkelavsnitt: 59-63.

Dommere: Erik Thyness, Wenche Elizabeth Arntzen, Henrik Bull, Per Erik Bergsjø og Hilde Indreberg.

Sivilprosess: Vurderingstemaet for rettens fastsettelse av prosessfullmektigens godtgjøring etter tvisteloven § 3-8

Etter tvisteloven § 3-8 kan parten eller prosessfullmektigen be om at retten fastsetter prosessfullmektigens godtgjøring. Vurderingstemaet er beskrevet slik i **HR-2020-1257-U** avsnitt 11, under henvisning til **Rt-2011-979** avsnitt 15:

«... I Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) side 374 heter det at retten må «ta utgangspunkt i de normer som gjelder for salærberegning, og foreta en konkret helhetsvurdering der

det tas hensyn til de momenter som er nevnt i annet punktum».

I Rt-2006-927 avsnitt 18 la utvalget til grunn at «prosessfullmektigen skal ha betalt i forhold til arbeidsinnsats og de kutymer og den praksis som foreligger for beregningen av salæret. Normen i forhold til klienten er en noe annen enn hva som er nødvendige utgifter etter [tvistemålsloven] § 176. Kjennelsen re-

later seg til tvistemålsloven § 52, men må anses å gjelde tilsvarende ved anvendelsen av tvisteloven § 3-8, jf. også Schei mfl., Tvisteloven Kommentartutgave, Bind I, side 169.»

Dette er gjentatt i ankeutvalgets beslutning **HR-2023-28-U** avsnitt 8, hvor ankeutvalget fant at det ikke var grunnlag for fakturakravet advokaten hadde fremsatt.

Strafferett: Spørsmål om løslatelse etter gjenåpnet straffesak vedr. straffutmålingen

Straffeprosessloven § 452 andre ledd bestemmer at dersom en begjæring om gjenåpning er tatt til følge, «kan den rett som skal behandle saken, ved kjennelse beslutte at fullbyrding helt eller delvis skal utstå». Bestemmelsen gir anvisning på en skjønsmessig vurdering, men gir ikke nærmere veiledning for vurderingen.

Høyesteretts ankeutvalg uttalte i **HR-2021-1186-U** avsnitt 15 at dersom det sentrale grunnlaget for domfellelsen og straffutmålingen er besluttet gjenåpnet, bør videre fullbyrding av idømt straff utstå med mindre klare og tungtveiende grunner taler for at fullbyrdelsen skal fortsette.

I ankeutvalgets sak **HR-2023-189-U** var beslutning om gjenåpning *begrenset til straffutmålingen*. Dette skyldtes ulovlige kroppsvistasjoner under varetektstiden og det ytterligere varetektsfordraget det ville medføre. Ankeutvalget uttalte at vurderingen etter

straffeprosessloven § 452 må da bli annerledes enn i HR-2021-1186-U, og må bygge på om det konkret fremstår som rimelig og hensiktsmessig at fullbyrdingen av dommen helt eller delvis skal utstå.

Ved vurderingen kan muligheten for prøveløslatelse etter to tredjedels soning etter straffegjennomføringsloven § 42 være et relevant moment. Domfelte har imidlertid ikke krav på løslatelse etter to tredjedels soning. Det er ikke et krav om at retten ved vurderingen av utsatt fullbyrdelse etter § 452 forkutterer resultatet av en søknad om prøveløslatelse etter straffegjennomføringsloven § 42. Om det foreligger holdpunkter for at prøveløslatelse ikke vil skje, vil det tale mot at fullbyrdingen av dommen utstår. Ankeutvalget sluttet seg til lagmannsrettens helhetsvurdering av at fullbyrdingen på det nåværende tidspunkt ikke skulle utstå.

Selskapsrett: Daglig leders myndighet og legitimasjon etter aksjeloven §§ 6-32 og 6-33 til å inngå avtaler på vegne av et aksjeselskap

Det fremgår av aksjeloven § 6-31 og § 6-32 at daglig leders myndighet til å binde selskapet kan følge enten av at vedkommende har signaturrett, eller at avtalen ligger innenfor «den daglige ledelse». At daglig leder har gått ut over sin myndighet, medfører ikke uten videre at selskapet er ubundet av avtalen, jf. aksjeloven § 6-33.

Det følger av denne bestemmelsen at selskapet for å være ubundet av en avtale inngått av daglig leder, må godtgjøre at den andre parten i avtalen forsto eller burde ha forstått at daglig leders myndighet ble overskredet. I tillegg kraves at det ville stride mot redelighet å gjøre avtalen gjeldende.

Hvis daglig leder ikke er gitt signaturrett, blir hans eller hennes myndighet regulert av aksjeloven § 6-32, jf. § 6-14. Det følger av § 6-14 andre ledd at den daglige ledelsen ikke omfatter «saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning».

Vurderingstemaet etter § 6-33 blir da om den andre parten i avtalen forsto eller burde ha forstått at avtaleinngåelsen lå utenfor den daglige ledelsen. Det er da ikke avgjørende om daglig leder hadde signaturrett eller ikke, se for eksempel **HR-2023-74-U** avsnitt 22. I den saken hadde lagmannsretten i denne sammenheng bygget på uriktig lovanvendelse, og lagmannsrettens dom ble opphevet.

Trygderett:

Oppholdskravet i folke-trygdloven § 4-2 ved dag-penger under arbeidsløshet er ikke i strid med EØS-retten

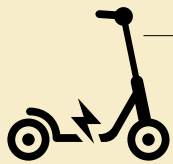
Høyesteretts dom 16. februar 2023 - **HR-2023-301-A** - har avklart at oppholdskravet i folketrygdloven § 4-2 er forenelig med EØS-retten. Saken gjaldt straff for trygdebedrageri. Tiltalte var domfelt for ikke å ha gitt opplysninger til NAV om at han oppholdt seg i perioder i Sverige mens han mottok dagpenger under arbeidsløshet.

Sentralt stod spørsmålet om EUs trygdeforordning uttømmende regulerer adgangen for en mottager av dagpenger til å oppholde seg i utlandet (såkalt eksport av dagpenger), eller om tiltalte alternativt kunne påberope seg reglene om fri bevegelse i EØS-avtalens hoveddel. Dommen er enstemmig i resultatet, men én dommer hadde en særmerknad, se nedenfor. Ved vurderingen la Høyesterett stor vekt på *EFTA-domstolens* rådgitte uttalelser høsten 2020 i sakene **E-13/20** og **E-15/20** (avsnitt 70-77). EFTA-domstolens konklusjon var at medlemsstatene står fritt til å fastsette oppholds krav i andre tilfeller enn de som er regulert i EUs trygdeforordning artiklene 64 til 65a.

Fire dommere (Kristin Normann, Per Erik Bergsjø, Cecilie Østensen Berglund og Kine Steinsvik) begrunnet resultatet med at oppholds kravet er forenlig med reguleringen i EUs trygdeforordning, og at EØS-avtalens grunnleggende regler om fri bevegelse ikke kommer til anvendelse (avsnitt 116-117).

Én dommer (Ingvald Falch) kunne med ett unntak slutte seg til det vesentlige av de andre dommernes begrunnelse. Han bygget på at oppholds kravet uansett er rettferdiggjort som et nødvendig og forholdsmessig inngrep i den frie bevegelsen.

Dommen er viktig og har avklart et viktig rettsspørsmål. Førstvoterende har en grundig drøftelse av de EØS-rettslige spørsmålene som saken reiste.

Strafferett: Kr 15 000 i bot for promillekjøring med elsparkesykkel - ikke tap av førerett

Høyesteretts enstemmige dom 16. februar 2023 - **HR-2023-298-A** - gjaldt utmåling av straff og tap av førerett for motorvogn etter promillekjøring med elsparkesykkel. En mann i 20-årene ble stanset av politiet da han en sommerkveld i 2022 kjørte elsparkesykkel i Oslo sentrum med en promille på 0,8.

Promillekjøring med elsparkesykkel er underlagt det samme regelverket i vegtrafikkloven som kjøring med bil, jf. vegtrafikkloven § 22, jf. § 31. Høyesterett kom imidlertid til at forskjellen i skadepotensial tilsa en vesentlig mildere reaksjon når det dreier seg om bruk av elsparkesykkel enn når det gjelder bilkjøring (avsnitt 22).

Kjøring med elsparkesykkel er mer sammenlignbart med kjøring

Fri rettshjelp: Rundskriv SRF-1/2017 om fri rettshjelp er revidert pr. 1. januar 2023

Statens sivilrettsforvaltnings rundskriv SRF-1/2017 om fri rettshjelp er oppdatert med virkning fra 1. januar 2023. Bakgrunnen for oppdateringen er for det første heving av inntekts- og formuesgrensene for fri rettshjelp fra 1. januar 2023.

Ny voldserstatningslov trådte i kraft 1. januar 2023, noe som også førte til endringer i rettshjelploven, se særlig rundskrivets pkt. 6.4.2 om rettshjelploven § 11 andre ledd nr. 6. Denne bestemmelsen ble opphevet da voldserstatningsloven trådte i kraft. Det betyr at det ikke skal innvilges eller betales for *fritt rettsråd* når første gangs søknad om erstatning fremmes etter 1. januar 2023.

Dette gjelder også hvor advokaten har egeninnvilget fritt rettsråd i 2022, men først søker om erstatning i 2023. I saker som omfattes av den tidligere voldsoffererstatningsloven, vil søkeren fortsatt ha krav på fritt rettsråd etter rettshjelploven § 11 andre ledd nr. 6. Rundskrivet er også justert som følge av at ny barnevernslov trådte i kraft 1. januar 2023.

Forvaltningsrett: To nye veiledere

Justis- og beredskapsdepartementet har gitt ut «*Taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt i forvaltningen – en veileder*» 77 sider - www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-veileder-om-taushetsplikt-opplysningsrett-og-opplysningsplikt-i-forvaltningen/id2963109/.

Formålet med veilederen er å gi en samlet oversikt over rettsreglene om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt, jf. forvaltningsloven §§ 13 flg. vedrørende de alminnelige reglene om taushetsplikt.

Sivilombudet har gitt ut «*Begrunnelser – en veileder fra Sivilombudet*». I veiledningsheftet har ombudet oppsummert både rettspraksis og uttalelser fra Sivilombudet for å forklare hvilke krav som stilles til begrunnelser. Det vises også fortløpende til ombudets uttalelser som illustrasjon på hva som kreves av begrunnelser i konkrete situasjoner. Veilederen kan være nyttig både for saksbehandlere som skal begrunne et vedtak, og for den som har fått et vedtak fra forvaltningen og lurer på om begrunnelsen er god nok.

Luftrett: To nye avgjørelser fra EU-domstolen vedrørende flypassasjerers rettigheter

Den første saken – **C-436/21** – gjaldt rekkevidden av virkeområdet til flypassasjerforordningen (EF) nr. 261/2004 ved forsinkelse. Forordningen er gjennomført i norsk rett ved FOR-2005-02-17-141. Flypassasjerforordningen artikkel 2 (h) skal tolkes slik at begrepet «direkte tilknyttede flyforbindelser» omfatter en transportrute som består av flere flyvninger som drives av forskjellige transporterende luftfartsselskaper som ikke er knyttet til hverandre av et spesielt rettsforhold, når disse flyvningene er kombinert av et reisebyrå som har fakturert én enkelt pris og utstedt en enkeltbillett for denne transporten.

Kilde: **EuroRett nr. 15/2022**.

Den andre saken – **C-111/21** – gjaldt erstatning for psykisk skade etter flyulykke og tolkning av Montrealkonvensjonen artikkel 17 (1). Luftfartsselskapers erstatningsansvar for passasjerer og bagasje er underlagt konvensjonen, jf. forordning (EF) nr. 2027/97 som etter luftfartsloven § 10-17a gjelder som norsk lov. Konklusjonen er at artikkel 17 (1) skal tolkes slik at psykisk skade som er påført en passasjer som følge av en «ulykke», men ikke er forbundet med en «personskade» skal erstattes på samme måte som en personskade, så lenge den skadelidte påviser at det foreligger skade på vedkommendes psykiske integritet som har en slik alvorlighet eller intensitet at den påvirker skadelidtes generelle helsetilstand, og som ikke vil heles uten legebehandling.

Kilde: **EuroRett nr. 16/2022**.

Skatterett: Innleid arbeidskraft er i utgangspunktet likestilt med arbeidskraften til egne ansatte etter merverdiavgiftsloven § 3-26

Høyesterett avsa 22. november 2022 dom - **HR-2022-2253-A** - som har gitt en avklaring vedrørende virkeområdet til merverdiavgiftsloven § 3-26. Dommen er avsagt under dissens (4-1).

Bakgrunnen for saken var at et hotell på Geilo i 2012 var pusset opp og gjort om til utleierom som skulle selges. Arbei-

det ble gjort for eierens regning og risiko ved hjelp av innleid arbeidskraft. Spørsmålet var om selgeren hadde plikt til å beregne uttaksmerverdiavgift på kostnader til oppussing og ombygging ved innleid arbeidskraft.

Flertallet (Falkanger, Bull, Høgetveit Berg og Sæther) kom til at ordlyden i § 3-26 er

Sivilprosess: Sakskostnader ved bruk av internadvokat

Gulating lagmannsrett kom i kjennelse **LG-2022-176183** til at en internadvokat hadde optrådt som selskapets prosessfullmektig. Sakskostnader skulle utmåles etter tvisteloven § 20-5 første ledd første og andre punktum og ikke etter tredje punktum om sakskostnader ved egenrepresentasjon.

Internadvokaten var ansatt i selskapets juridiske avdeling, og han hadde fungert og optrådt som prosessfullmektig for selskapet. Det var ikke avgjørende at den juridiske avdelingen ikke er organisert med et eget organisasjonsnummer, eller at advokatfullmektigen hadde et styreverv i selskapet. Han hadde ikke optrådt som stedfortreder i saken, og det var ikke benyttet ekstern advokat som prosessfullmektig ved siden av. Kjennelsen er ikke rettskraftig.

Erstatningsrett: Fradrag i forsørgertapserstatning til etterlatte

Høyesteretts enstemmige dom 9. februar 2023 - **HR-2023-268-A** - har fastsatt retningslinjer for bruk av «kan-fradragregelen» i skadeserstatningsloven § 3-1 tredje ledd andre punktum ved forsørgertapserstatning, jf. § 3-4 andre ledd. Saken gjaldt utmåling av erstatning etter dødsfall som følge av pasientskade. Spørsmålet var om en utbetalt livsforsikring skulle føre til fradrag i den forsørgertapserstatning de etterlatte hadde krav på etter pasientskadeloven.

Høyesterett kom til at det ikke skal gjøres fradrag for utbetalte livsforsikringer i forsørgertapserstatning dersom utbetalingene er på 15 G (nær 1,7 millioner kroner) eller mindre for voksne, og 5 G eller mindre for barn. Ved forsikringsutbetalinger ut over dette nivået skal det vises atskillig varsomhet med å gjøre fradrag. For at det skal være aktuelt må utbetalingen til den enkelte etterlatte være vesentlig over 15 G for voksne og 5 G for barn (avsnitt 52 og 53).

Dersom det eventuelt skal gjøres forsikringsfradrag, må det gjøres for hver enkelt etterlatt og ikke før den samlede forsørgertapserstatningen fordeles på de etterlatte, jf. § 3-4 andre ledd andre punktum (avsnitt 22).

Høyesterett viste blant annet til forarbeidene, forsikringspraksis og juridisk teori. I den konkrete vurderingen kom Høyesterett til at det ikke skulle gjøres fradrag. Forsikringsutbetalingen til enkemannen var 15 G, og de to barna mottok et beløp tilsvarende 2 G hver. Uttalt at det ikke var noe grensetilfelle. Det er viktig at vi nå har fått en avklaring fra Høyesterett her, selv om det neppe var overaskende at retten kom til at det ikke skulle gjøres fradrag. Nøkkelavsnitt: 51-53.

Dommere: Kristin Normann, Knut H. Kallerud, Per Erik Bergsjø, Borgar Høgetveit Berg og Erik Thyness.

Straffeprosess: Analogisk anvendelse av bestemmelser i tvisteloven i straffesaker

Straffeprosessloven § 1 bestemmer at saker om straff behandles etter reglene i denne lov når ikke annet følger av lovgivningen ellers.

Særlig på tre områder har bestemmelser i tvisteloven blitt anvendt analogisk i straffesaker. (1) Tvisteloven kap. 20 om sakskostnader. Straffeprosessloven kap. 30 gjelder kun siktedes rett til å få erstattet sakskostnadene. For andre må derfor tvisteloven anvendes analogisk, og beta-

lingsplikten pålegges staten ved Justis- og beredskapsdepartementet, jf. Rt-2014-534 avsnitt 14.

Dette gjelder for eksempel saker som gjelder besøksforbud, jf. f.eks. HR-2023-253-U avsnitt 11. Andre eksempler: HR-2021-1436-A (utlevering av biologisk materiale), Rt-2015-18 (førerkortbeslag). Rt-2013-1290 (journalist frifunnet fra krav om kildeopplysning). Oversikten er ikke uttømmende.

(2) Tvisteloven regler om partshjelp, jf. §§ 15-7 og 15-8, anvendes analogisk, jf. f.eks. HR-2022-2016-A. (3) Tvisteloven § 30-13 som gir staten rett til å opptre i saker om Grunnloven eller internasjonale forpliktelser, anvendes også analogisk, jf. f.eks. HR-2022-2290-U. Se nærmere Hans-Petter Jahres grundige merknad i Lovdata 24.02.2023 til straffeprosessloven § 1.

Trygderett: Krav om forhåndsvarsel ved automatiserte vedtak i reduksjon i uføretrygd

Sivilombudets uttalelse - **SOM-2022-5067** - gjaldt spørsmål om NAV kan unnlate å sende et forhåndsvarsel før det fattes vedtak om reduksjon i utbetalingen av uføretrygd ved overskridelse av inntektsgrensen, jf. folketrygdloven § 12-14.

Ombudet kom til at NAV ikke har rettslig grunnlag for å unnlate forhåndsvarsel, jf. forvaltningsloven § 16 og Nav-loven § 4 a. Ombudet stiller også spørsmål ved om reduksjon av uføretrygden er egnet for helautomatisering når løsningen ikke evner å skille mellom pensjonsgivende inntekt som skal føre til reduksjon av ytelsen og pensjonsgivende inntekt som skal holdes utenfor.

Et eventuelt unntak fra kravet om forhåndsvarsel ved helautomatiserte vedtak må også utformes innenfor rammen av de EØS-rettslige forpliktelsene, jf. EUs personvernforordning artikkel 22 nr. 2 og fortalepunkt 71. Disse reglene oppstiller flere vilkår, blant annet krav om rettslig grunnlag, for at helautomatiserte avgjørelser skal være tillatt.

Strafferett: Sanksjoner, flyforbud og droner

Høsten 2022 ble minst ti russiske borgere statsborgere pågrepet og varetektsfengslet for å ha fløyet droner Norge. I Høyesterett ankeutvalgs kjennelse **HR-2022-2089-U** avsnitt 19 tolket ankeutvalget uttrykket «ikke-russiskregistrerte luftfartøyer» i sanksjonsforskriften (FOR-2014-08-15-1076) § 19 første ledd slik at det omfatter uregistrerte droner. Lagmannsrettens kjennelse ble opphevet.

I **Lov og Rett, 2023/1**, har seks juridiske forfattere en omfattende artikkel hvor de konkluderer med at en analyse av sanksjonsbestemmelsen i et EU-rettslig og luftrettslig perspektiv tilsier at ankeutvalgets rettsforståelse er uriktig. En internrettslig analyse av forbudet med et strafferettslig perspektiv tilsier det samme. Forfatterne: Torkell Sætervadet, Karin M. Bruzelius, Christoffer C. Eriksen, Anders Løvlie, Nils Gunnar Skretting og Bård S. Tuseth.

Advokatrett: Klare og forståelige forbrukerkontrakter om advokatsalær

For hvert advokatoppdrag skal det være en oppdragsansvarlig advokat, jf. domstoloven § 232 første ledd første punktum og advokatloven § 39 (ikke i kraft). For øvrig er det avtalefrihet, og det er ingen lovbestemte krav om skriftlighet eller bestemt innhold. Men Advokatforeningen har som kjent pålagt medlemmene å utarbeide skriftlig oppdragsavtale (enkelte unntak).

Forbrukeravtaledirektivet – direktiv 93/13/EØF – om urimelige vilkår i forbrukeravtaler er gjennomført i norsk rett ved avtaleloven § 37 og markedsføringsloven. EU-domstolen avsa 12. januar 2023 en prejudisiell avgjørelse (sak C-395/21) som gjaldt tolkningen av direktivets artikkel 4 nr. 2.

Bakgrunnen for saken var en oppdragsavtale mellom en advokat og forbruker i Litauen og avtalen om pris i den forbindelse. Avgjørelsen er også av interesse for norske advokater. **EuroRett nr. 2 2023** har omtalt saken, og EU-domstolens konklusjon er gjengitt slik:

«EU-domstolen konkluderer med at artikkel 4 nr. 2 i direktiv 93/13/EØF er til hinder for et prisvilkår i en avtale mellom en forbruker og en advokat om levering av juridiske tjenester som bare inneholder informasjon om den faste timeprisen. Et avtalevilkår som ikke er formulert på «en klar og forståelig måte» etter artikkel 4 nr. 2 er ikke automatisk urimelig etter artikkel 3 nr. 1.

Artikkel 6 nr. 1 og artikkel 7 nr. 1 er ikke til hinder for at en avtale settes til side, selv om konsekvensen vil bli at advokaten ikke mottar noe salær for tjenester som allerede er ytt. Den nasjonale domstolen kan ikke erstatte det urimelige prisvilkåret etter eget skjønn. EU-domstolen åpner unntaksvis opp for at det urimelige kontraktsvilkåret blir erstattet med en deklarasjonsbestemmelse, eller en bestemmelse som anvendes ved gjensidig samtykke mellom partene. Dette gjelder bare dersom en annullering av avtalen vil ha særlige ugunstige konsekvenser for forbrukeren.»

Prisvilkåret utgjør «avtalens hovedgjenstand» etter artikkel 4 nr. 2 og må være formulert på en «klar og forståelig måte». Klienten (forbrukeren) skal ved kontraktsinngåelsen være i stand til å forstå hvilke økonomiske konsekvenser avtalen vil ha. Advokaten har ikke plikt til å informere om den totale kostnaden når den beror på fremtidige hendelser som advokaten ikke kan forutse. Men klienten må bli informert om at slike hendelser kan inntreffe og den konsekvens det kan få for varigheten av oppdraget og kostnadene.

I saken for EU-domstolen var det avtalt en timepris på 100 euro, men avtalen inneholdt ikke informasjon om kostnader eller forventet tidsbruk. EU-domstolen kom derfor til at prisvilkåret ikke var formulert på «en klar og forståelig måte». Det var ikke mulig for forbrukeren (klienten) å anslå de totale kostnadene. De juridiske tjenestene var ytt, men forbrukeren trengte da ikke å betale vederlaget i henhold til prisvilkåret.

Med Tripletex blir det mindre vanskelig for bedriften å vokse.

Det blir ikke mindre dokø eller mer plass på det møterommet som allerede føles litt for trangt, men det blir enklere å utvide regnskapsprogrammet etter behov og å utvide med f.eks. timeføring og prosjektstyring.

tripletex

Et veldig fleksibelt regnskapsprogram

– De sivile sakene forsvinner fra domstolene

Kari Nessa Nordtun, Inger Marie Sunde, Merete Smith og Roar Klausen.

– To av tre som tar saken sin til lagmannsretten, taper. Det koster i snitt en million kroner å tape en sak der. Det er helt på ville veier. Vanlige folk har ikke råd til å gå til domstolene med sakene sine.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

STAVANGER:

Det sa lagdommer i Gulating lagmannsrett, Roar Klausen, da Sør-Rogaland krets av Advokatforeningen arrangerte debatt om sakskostnader i sivile saker på sitt årsmøte i februar.

I panelet satt foruten Klausen, advokat og ordfører i Stavanger, Kari Nessa Nordtun (Ap), advokat og medlem av Domstolkommisjonen, Inger Marie Sunde, og generalsekretær i Advokatforeningen, Merete Smith.

Fra 2009 til 2018 økte det samlede nivået på sakskostnader i snitt med hele 92 prosent, ifølge Domstolkommisjonens andre delrapport fra 2020.

Målt ved median har sakskostnadene økt med 54 prosent i tingrettene, 82 prosent i lagmannsrettene, og 83 prosent i Høyesterett.

I Hurdalsplattformen har regjeringen slått fast at den ønsker å redusere den økonomiske risikoen

det innebærer å få avgjort en sak for domstolene. Panelet var enige om målet, og i likhet med regjeringen mente alle at nivået må ned.

– Vi kan ikke ha et system hvor vi mister mange på veien til domstolene, sa ordfører Nordtun.

– MÅ REGNE MED Å KJENNE DET PÅ PUNGEN

Mens ordføreren kort gjennomgikk regjeringens oppfølging av Hurdalsplattformen, oppsummerte advokat Inger Marie Sunde resultatene i Domstolkommisjonens andre delutredning.

– Økende sakskostnader i domstolene har vært tematisert over lang, lang tid, sa Sunde.

– Det var fokusert på i forarbeidene til den nye tvisteloven, og da den trådte i kraft, håpet og mente man at man hadde gjort noen forenklinger, fått nye saksbehandlingsregler og andre ting som skulle gjøre det billigere å gå til domstolene. Men det ble ikke sånn.

– De som må overlate tvisteløsning til domstolene, må regne med å kjenne det på pungen. Det er alvorlig dyrt å bruke domstolene som tvisteløsningsorgan, sa Sunde.

Sunde er nå oppnevnt som medlem av Baneheia-utvalget.

– ADVOKATENE MÅ SPISSE SAKENE

– Dette problemet gjelder ikke de store tvistene

”

Prosesskulturen i Norge er en dyr kultur som private parter betaler for.

som involverer næringslivet. Men for vanlige folk er vi i ferd med å stenge tilgangen til domstolene. Det bør være en stor bekymring, sa lagdommer Klausen.

Ifølge ham, forsvinner de sivile sakene nå fra domstolene. De siste seks årene har en av fire saker falt bort, og foreløpige tall tyder på at utviklingen fortsetter. Lagdommeren mener det skyldes sakskostnadene, men at problemet er sammensatt.

– Det jeg har prøvd på i sju år, uten særlig hell, er å få advokatene til å spisse sakene og til å bli klar over at dommerne er godt forberedt. I mange saker går det meste av dag én med til bevisførsel om ting vi allerede vet. Dette er prosesskulturen i Norge, men det er en dyr kultur som private parter betaler for, sa han.

VIL HA FASTE SATSER

Gulating lagmannsrett er i ferd med å etablere nye rutiner. Nå berammes det blant annet like mange dager i lagmannsretten som i tingretten, selv om rettsdagen i Gulating kun varer fra klokken ni til 15. Lagdommer Klausen fortalte at domstolen kommer til å legge mer vekt på betydelig gjenbruk fra tingretten når det kommer til beregning av sakskostnader.

– I mine saker har jeg også innført rutine på å behandle sakskostnadsoppgavene sammen med partene i retten, slik at advokaten får anledning til å forsvare et eventuelt høyt sakskostnadsnivå. Dette for at domstolen bedre skal forstå hva som ligger til grunn, sa han.

– Jeg er ikke sikker på hva som er rett medisin, men hvis vi ikke gjør noe, tror jeg advokatene er i ferd med å bli lite relevante i disse sakene. Jeg tror personlig at vi må innføre faste satser, maksimalansvar for sakskostnader, og så får vi heller ta en nærmere diskusjon om det bare skal gjelde privatpersoner eller også foretak. Nederland har det slik, Danmark har veiledende takster og jeg tror også at vi må gå den veien, sa Klausen.

– DOMMERE MÅ STYRE MER!

Ifølge Merete Smith henger mye av økningen i sakskostnadene sammen med økningen av tidsbruken i hovedforhandlinger.

– Fra 2009 til 2018 økte advokatenes timepris i snitt med 16 prosent. For advokater som kun jobbet med private klienter, økte den med 14 prosent.

Nær seksti kretsmedlemmer deltok på årsmøtet.

I samme periode økte varigheten av en gjennomsnittlig tvistesak med 39 prosent, sa hun.

Timepris er et problem, men domstolene og politikerne kan ikke bare peke på advokatene, mener Smith.

– Vi må gjøre noe med tidsbruken. I snitt er det også mange saker som bruker lenger tid i lagmannsretten enn i tingretten til tross for at det er en overprøving. Skal vi få ned sakskostnadene, må vi kutte betydelig på hovedforhandlingene både i tingrett og lagmannsrett.

Samtidig må dommere styre sakene mer, mener hun.

– Dere sier at dere styrer, men dere styrer ikke nok, sa hun til lagdommer Klausen.

MANGLER INSENTIVER

I dag har hverken dommere eller advokater noe insentiv til kutte i sakene, sa Smith.

– Det er fint for advokatene å få forklart saken skikkelig, og å føre alle vitnene de mener er relevante, og for dommeren er det kjekt med mange rettsdager. Da blir det færre saker gjennom året, flere dager til domsskrivning, og mindre krangling med advokatene. Det er mye enklere å være grei i retten, sa hun.

– I flere lagmannsretter er det også en helt annen dommer som har saksforberedelsen enn de som er i retten. Da er det ikke noe insentiv til å drive hard saksstyring på forhånd, for det er ikke en selv som har saken i retten uansett.

– Skal vi få gjort noe med galoppen på sakskostnader, må hovedforhandlingen ned, dommerne må tøffe seg opp og advokatene må la seg styre, sa Smith. •

Sør-Rogaland krets

Ann Mari Winterhus-Fjeld (leder), Siri Olstad (nestleder, ny), Bjørn Inge Waage, Brage Nordgård, Eirik B. Aanestad, Kine Bråten, Susanne Bø (ny) og Ørjan Eskeland (ny).

Yngre advokater

Vetle Mitchell Jensen (leder, ny), Ida Gjerset (nestleder), Håkon Skaathun, Sofie Høiberg Svanes, Susanne Bø (ny) og Sara Warda (ny).

Vestfold krets har vokst med om lag ti advokater det siste året.

Gjør seg klare for Frankrike

Festeavgift og allmenhetens ferdsselsrett er aktuelle temaer i Vestfold, og stod på programmet da kretsen i begynnelsen av mars arrangerte årsmøte med påfølgende middag på Hotell Klubben i Tønsberg.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

TØNSBERG:

Om lag tretti advokater møtte opp til årsmøte, kurs og middag i Norges eldste by.

Advokat Andreas J. Hofstad i HBL Advokatfirma holdt et innlegg om regulering av festeavgifter og «fair balance» etter EMK.

Neste kurstime ble avholdt av Arnt Olaf Stillerud og Kjersti Schiøtz Thorud fra Tenden Advokatfirma, som snakket om grensen mellom allmenhetens ferdsselsrett og privatlivets

fred for boliger og fritidsboliger ved kysten.

Kyst er også et nøkkelord når Vestfold krets drar på fagtur til Antibes på den franske rivieraen den 19. april. Temaene for det faglige kurset, som skal holdes av advokat Tage Brigt A. Skoghøy, vil være sivilprosess, advokatansvar, foreldelse, passivitetsnormen og bevistilgang i sivile saker. •

Even Solbraa-Bay, Arnt Olaf Stillerud, Ane Solli, Lene Høivang (leder) og Erik Fekete sitter alle i styret i Vestfold krets.

Emilie Hollow til årsmøtet i Oslo

Oslo krets inviterer til årsmøte 23. mars på Nasjonalmuseet klokka 17. Dørene åpner klokka 1630.

På programmet står blant annet debatt om justismord ledet av journalist og tidligere programleder Ole Torp. I panelet sitter tingrettsdommer Anne Margrethe Lund, advokat Øyvind Sterri, førstestatsadvokat Lars Erik Alfheim og vitnepsykolog Ellen Wessel.

Sanger og låtskriver Emilie Hollow står på scenen. Hun er blant annet kjent for låta «Lily» (med Alan Walker), og ga ut sitt første soloalbum «This Stays Between Us» i 2021.

Fest på Nammo

Oppland krets inviterer til årsmøte 27. mars på Nammo på Raufoss klokka 1715. Toppledelsen i det internasjonale forsvarsindustrikonsernet innleder om selskapets virksomhet, før det blir middag i staselige Messen.

Nordlys over Narvik og fjellene rundt. Foto: Jarmo Piironen, Istock

Vinterfest i Narvik

Midt-Hålogaland krets avholder årsmøte 24. mars på Scandic Narvik Hotel klokka 09. På programmet står to kurs: «Personskadeerstatning i et nøtteskall» v/ UiO-professor, Morten Kjelland, UiO, og «Vitnepsykologi» v/ professor, Ulf Johan Stridbeck, UiO. På kvelden blir det festmiddag.

I Narvik arrangeres samtidig Vinterfestuka med konserter, teater, dans og seminarer, samt attraksjoner som spekkhuggersafari, fjordfiske og vrakdykking.

Rett på nett i Finnmark

Finnmark krets avholder et digitalt årsmøte 18. april. I tillegg til det ordinære årsmøtet, vil det også være kurs i etikk.

JUS ABONNEMENT

ENKELT, FLEKSIBELT OG LØNNSOMT

Over 500 timer med etterutdanning

Alle finner relevante kurs.

Min JUS gir oversikt over timer og kurs

Enkel kontroll over egen etterutdanning.

Rabattert pris på årlige, fysiske kurs

Her møtes bransjen til fag og sosialt fellesskap.

Tidseffektivt og enkelt

JUS Digital er tilpasset en travel hverdag.

Økonomisk lønnsomt

Tar du to dagskurs i året, betaler du ca det samme for JUS Digital.

Ajourføringsforedrag

Alle temaer fra årlige kurs er tilgjengelige.

Ønsker du fordelene av en bedriftsavtale?

Vår kundekontakt Benedicte Granum svarer gjerne på dine henvendelser! Hun treffes på bg@jus.no eller 412 23 985.

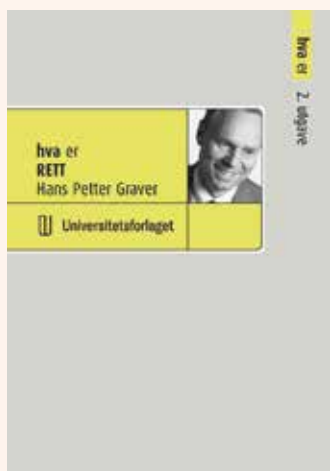
JUS JURISTENES
UTDANNINGSSENTER

Få tilgang på jus.no

Bestill
tilgang på
juridika.no

post
@juridika.no

Bøker fra Juridika

På Juridika finner du Universitetsforlagets
jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte
lovkommentarer samlet på ett sted.

 en tjeneste fra Universitetsforlaget

De store forretningsadvokatvirksomhetene gjør velferdsstaten sterkere, ikke svakere

Vi som bor i Norge, har på mange vis vunnet i livets lotto. Landet vårt er blant verdens beste i verdiskapning, velferdsstat, rettsstat, demokrati — og mye annet som mange kan misunne oss. Har vi vært heldige, eller fortjener vi alle disse kvalitetene fordi vi har gjort så mye riktig?

Vi var heldige som fant olje. På den annen side; det er fullt mulig å finne og utnytte store naturressurser uten at rikdommen kommer befolkningen til gode. Verden viser nok av eksempler på det, og fellesnevneren for disse, er at ressursene finnes i land med svake eller manglende demokratier og rettsstater. Da tilfaller verdiene makthaverne og deres allierte, mens resten av befolkningen er prisgitt deres vilje til å dele.

Kombinasjonen av høy verdiskapning og sterk rettsstat har skapt et stort og stadig økende marked for dyktige og svært spesialiserte forretningsadvokater. Disse inngår i den juridiske infrastrukturen som et ambisiøst og innovativt næringsliv er avhengig av for å ha trygge og forutsigbare rammer rundt sin virksomhet.

Mens forretningsadvokater gjennom generasjoner har bistått næringslivet, har andre advokatgrupper bistått andre deler av sivilsamfunnet. Historiker og professor emeritus Jan Eivind Myhre skrev nylig et innlegg i Morgenbladet, der han peker på hvordan demokrati, rettsstat og velferdsstat siden tidlig på 1800-tallet har vært uadskillelige følgesvenner i fremveksten av det vi gjerne kaller den norske modellen.

Han viser til at velferdens og velferdsstatens fremvekst har skjedd på et fundament av «En demokratisk styreform, en rettsstat og hva man på 1800-tallet kalte borgerlige rettigheter: Ytringsfrihet, næringsfrihet og religionsfrihet.»

Advokatstanden inngår i den norske modellen: Forretningsadvokatene som næringslivets (men ofte også som myndighetenes og forvaltningens) representanter, andre advokatgrupper som representanter for andre deler av samfunnet og sivilsamfunnet — med den konsekvens at vi har fått en god balanse mellom statsmaktene og at demokratiet har virket.

Om man skal peke på en svakhet i denne ellers vellykkede modellen, er det at fattige og utsatte grupper burde hatt bedre tilgang til advokatbistand. Norges offentlige retts hjelpsordning er dessverre ikke et forbilde for noen. Det er et problem som Advokatforeningen i mange sammenhenger har tatt opp.

Det vi bør være mer opptatt av enn mange er i dag, på en positiv måte, er de store forretningsadvokatvirksomhetene. Medier, myndigheter og politikere liker å løfte frem vellykkede norske selskaper som hevder seg i den internasjonale konkurransen, som utvikler ledende kompetansemiljøer og som bidrar godt til spleiselaget gjennom skatteseddelen. Så hvorfor ser og hører jeg så sjelden at disse kvalitetene får oppmerksomhet når de store forretningsadvokatvirksomhetene omtales?

Advokatforeningen forsøkte selv å identifisere noen av disse verdiene da vi for et par år siden ga analysemiljøet Menon

Economics i oppgave å undersøke forretningsadvokatenes betydning for næringsliv og samfunn.

«I moderne tid har advokater hatt en viktig rolle i byggingen av landet; enten det er snakk om utvikling av store samfunnsprosjekter som norsk kontinentalsokkel og oljeeventyret, eller det dreier seg om å bygge en verdensledende velferdsstat med velfungerende juridisk infrastruktur», var blant konklusjonene i rapporten. «Forretningsadvokater som gruppe fortjener mer næringspolitisk fokus fordi den er en svært viktig motor i økonomien», kan vi lese i rapporten.

Den omtalen de store forretningsadvokatvirksomhetene får i Norge, synes i liten grad å vektlegge slikt. Det er ikke som verdiskapere, som medvirkere til norsk næringslivs konkurransekraft, som motor i økonomien eller utviklere av spesialiserte juridiske kompetansemiljøer disse virksomhetene omtales i norsk offentlighet. Langt oftere kan vi lese påstander med negative fortegn, med antydninger om at de på ulike måter flytter penger ut av landet, svekker spleiselaget og undergraver velferdsstaten.

Selv om det også i vår bransje finnes sorte får, er disse generaliserende påstandene ofte direkte populistiske og rett og slett feilaktige. Jeg vil hevde at norske forretningsadvokater i det alt vesentlige medvirker til at norsk næringsliv ikke bare øker sin verdiskapning — men også til at de betaler riktig skatt og følger loven.

Påstander om at forretningsadvokater undergraver spleiselaget og velferdsstaten er etter min mening ikke bare gale, men farlige, og man bør ikke, som enkelte gjør, slenge dem rundt uten god dokumentasjon. For det kan bidra til å undergrave de rammebetingelsene som gjør at advokatene kan beskytte sine klienters interesser — og ivareta en god maktbalanse mellom stat og sivilsamfunn.

Advokatens taushetsplikt, advokatens rett til ikke å bli identifisert med sine klienter og advokatens mulighet til å gi juridiske råd også om lovens grenseland, er eksempler på et rettsstatlig rammeverk. Et rammeverk som gjør at demokrati, rettsstat og velferdsstat utvikler seg hånd i hånd, som uadskillelige følgesvenner — og har gjort det i generasjoner. Dette er et rammeverk som ikke svekker velferdsstaten, men styrker den. Ja, som har vært svært delaktig i å skape den. •

JON WESSEL-AAS
Leder av Advokatforeningen
jwa@lundogco.no

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettsaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

22-065679TVI-TOSL/07

Advokat ansvarlig etter oversittet søksmålsfrist

En advokats forsikringsselskap er i Oslo tingrett dømt til å betale en erstatning på 1.250.000 kroner, etter at advokaten hadde oversittet søksmålsfristen for å kreve at en oppsigelse ble satt til side som ugyldig. At klienten fortsatt hadde anledning til å fremme erstatningskrav mot arbeidsgiveren hindret ikke at klienten også kunne kreve erstatning av advokaten.

Dette kommer frem i dom fra Oslo tingrett, avsagt 21. februar 2023 (22-065679TVI-TOSL/07).

Bakgrunnen for saken var at arbeidstaker A hadde blitt oppsagt fra sin stilling som lokomotivfører. Oppsigelsen var begrunnet i høyt sykefravær over lang tid. Arbeidstaker bestred oppsigelsen, og engasjerte advokat B for bistand. Det ble gjennomført forhandlingsmøte 15. mai 2019, uten at partene ble enige. Søksmålsfristen etter arbeidsmiljøloven § 17-4 løp ut 10. juli 2019. Stevning med krav om at oppsigelsen var ugyldig ble inngitt til retten 15. juli 2019. Saken ble avvist av tingretten som for sent fremsatt.

Søksmålsfristen for utelukkende å fremme krav om erstatning mot arbeidsgiver for usaklig oppsigelse var ikke utløpt. Advokat B tok da ut ny stevning med krav om erstatning. Det ble senere inngått forlik mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, med et sluttvederlag på 657.000 kroner. Arbeidstaker tok deretter ut stevning mot advokat Bs forsikringsselskap med krav om ytterligere erstatning.

Forsikringsselskapet påstod seg frifunnet. Forsikringsselskapet aksepterte at det forelå ansvarsgrunnlag som følge av fristoversittelsen, men mente det ikke forelå faktisk og rettslig årsakssammenheng. Videre ble anført at et

krav om å beholde selve stillingen ikke var et formuestap og derfor ikke hadde erstatningsrettslig vern, og at det anførte tapet ikke var adekvat.

ERSTATNINGSRETTSLIG VERN

Tingretten fant at arbeidstakers anførte tap var erstatningsrettslig vernet.: «Når retten til å kunne kreve en oppsigelse ugyldiggjort tapes, vil dette etter rettens

”

I saklighetsvurderingen la retten til grunn at arbeidsgiver ikke hadde oppfylt sin tilretteleggingsplikt.

oppfatning også innebære et økonomisk tap». Retten viste herunder til at arbeidstaker gikk arbeidsledig i flere år før han fant nytt arbeid med lavere lønn, samt at han stilte dårligere i forhandlingene om sluttvederlag som følge av tapt krav om å kreve stillingen tilbake.

ÅRSAKSSAMMENHENG

Retten fant videre at kravet til årsakssammenheng var oppfylt. Retten fant det sannsynliggjort at arbeidstaker ville ha fullført et søksmål mot arbeidsgiver,

uten at saken hadde blitt forlikt. Retten fant det videre sannsynliggjort at oppsigelsen var ugyldig og at arbeidstaker ville fått stillingen tilbake.

I saklighetsvurderingen la retten til grunn at arbeidsgiver ikke hadde oppfylt sin tilretteleggingsplikt, og at det ikke var tilfredsstillende vurdert annet passende arbeid. Forsikringsselskapet anførte videre at det var sannsynlig at arbeidstaker uansett senere ville avsluttet arbeidsforholdet frivillig, blitt arbeidsufør, fått en ny oppsigelse, eller gått over i redusert stilling. Retten fant ingen av alternativene sannsynliggjort.

ADEKVANS

Retten måtte ta stilling til hvor lang periode med tapt inntekt som var adekvat. Etter rettens oppfatning tilsa omstendighetene i saken at perioden for erstatning ble satt til tre år. Etter de tre første årene etter fristoversittelsen, ville arbeidstakers tap etter rettens oppfatning fremstå som upåregnelig, fjernt og avledet.

Retten la videre til grunn at arbeidstaker hadde overholdt sin tapsbegrensningsplikt, herunder ved å søke på nytt arbeid. Retten utmålte deretter tapet i den aktuelle perioden til 1.250.000 kroner. Arbeidstaker ble videre tilkjent sakskostnader på 287.500 kroner.

Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken. •

JUS – Juristenes utdanningscenter

Forhandlingskurs med lærekrefter fra Harvard

«Dette skulle vi ha gjort for lenge siden», er tilbakemeldingen fra tidligere deltakere. Nå kan du igjen delta på forhandlingskurs fasilitert av Robert Bordone.

PERSONVERNOMBUDKURS DEL 1

Del 1 gir en grunnleggende innføring i relevant personvernregelverk og rollen som personvernombud.

Tid: 19. april. **Sted:** Oslo. **Pris:** 4450 kroner.

PERSONVERNOMBUDKURS DEL 2

Del 2 bringer ombud fra ulike sektorer til en felles plattform for å bygge nettverk og utveksle synspunkter og erfaringer.

Tid: 24. mai. **Sted:** Oslo. **Pris:** 4450 kroner.

4 DAYS NEGOTIATION WORKSHOP

Er jurister de fødte forhandlere? Det vi vet, er at de fleste jurister skal forhandle, og at mange gjør det uten faglig bakgrunn. Her får du mulighet til å få et teoretisk grunnlag og profesjonell trening med professor Robert Bordone fra Harvard Law School.

Tid: 22.–25. august **Sted:** Sandefjord **Pris:** 44.000 kroner.

COMPLIANCE - GRUNNLEGGENDE METODIKK OG RETTSLIGE RAMMER

Kurset er særlig godt egnet for deg som er ny i compliance eller som ønsker en innføring eller oppdatering i aktuelle emner. Formålet er å gi deltakerne kjennskap til ulike perspektiver på compliance-rollen og hvilke krav og forventninger som stilles til compliance-ansvarlige.

Tid: 2. mai. **Sted:** Oslo. **Pris:** 3250 kroner.

DEN ÅRLIGE ENTREPRISEDAGEN

Nytt i rettspraksis, rettsregler og kontraktsutvikling. Temaer er prisjusteringer i løpende kontrakter, hvilke muligheter entreprenøren har for å få dekket prisstigning, nye mekanismer for å regulere risiko, problemstillinger knyttet til grunnforhold og vesentlige avvik; vesentlighetskelen, og utfordringer ved bruk av fagkyndige meddommere og sakkyndige vitner i entreprissaker.

Tid: 3. mai **Sted:** Oslo

Pris: 4450 kroner

Robert Bordone er tidligere professor ved Harvard Law School, og grunnlegger og tidligere leder av Harvard Law School Negotiation and Mediation Clinical Program.

Forfattere: Benedikte Moltumyr Høgberg, Eirik Holmøyvik og Christoffer C. Eriksen (redaktører)

Forlag: Fagbokforlaget (2023)

Antall sider: 861

Pris: 999 kroner

Kriseregulering

Hvordan påvirket pandemien norsk rett, og hvilke rammer satte retten for håndteringen av pandemien? Hva kan vi lære av Covid 19-pandemien til neste pandemi, og neste krise? Dette er spørsmål som tju jurister fra ulikt hold drøfter i boken, som ser på krisehåndtering fra et juridisk ståsted.

«Formålet med boken er å gi en oversikt over, og en problematisering av den rettslige responsen på koronakrisen i de første to årene av pandemiens forløp i Norge.» «Tiltakene som ble iverksatt, på statlig og kommunalt plan, reiste spørsmål om det fantes hjemmel til å innføre dem, om de hjemler myndighetene lagde, gikk utenfor Grunnlovens – eller andre rettslige – grenser, om myndighetene sørget for at avgjørelser, vurderinger og avveininger bygget på riktige hensyn (...)».

Bidragstyttere i boken er blant andre Anine Kierulf, Anne Kjersti Befring, Alf Petter Høgberg, Ingunn Ik Dahl, Stian Øby Johansen, Anders Løvlie, Hans Fredrik Marthinussen, Jon Christian Fløysvik Nordrum, Anna Nylund og Kai Spurkland.

Forfatter: Gert Johan Kjelby

Forlag: Cappelen Damm Akademisk (2023)

Antall sider: 528

Pris: 799 kroner

Påtalerett, 3. utg.

Boken forklarer lovfestede og ulovfestede rettsregler som gjelder for påtalemyndighetens organisasjon, kompetanse, rolle og funksjon i strafferettssystemet, ifølge forlaget.

«I november 2019 ble prinsippet om påtalemyndighetens uavhengighet lovfestet, og Kongen i statsråds avgjørelsesmyndighet i enkeltsaker og rolle som formelt sett øverste påtalemyndighet, opphevet», skriver forfatteren i forordet. Videre gjelder arrestordreloven fra 2019 også i Norge, og det er gjort en rekke kodifiseringer av gjeldende rett innenfor straffeprosessen. I denne utgaven er fremstillingen revidert og oppdatert, også med ny rettspraksis, påtalepraksis og litteratur. Kjelby er professor ved UiB og tidligere påtalejurist og statsadvokat.

Forfatter: Christian Fr. Wyller

Forlag: Universitetsforlaget (2023)

Antall sider: 392

Pris: 1199 kroner

Husleieloven

Det er relativt sparsomt med litteratur om husleieloven, skriver forfatteren, som med boken ønsket å skrive en lovkommentar som tar hensyn til hvordan loven er forstått i praksis og som ser loven i sammenheng med annen kontraktsrett. Boken kommenterer alle bestemmelsene i loven, og det er tatt med rett-

spraksis både fra Høyesterett og lagmannsrettene.

Boken er delt i tretten kapitler: Alminnelige bestemmelser, overlevering og krav til husrommet, leie og andre ytelser, leieprisvern, partenes plikter i leietiden, beboerrepresentasjon i visse boligleieforhold, opptak i husstand og framleie, personskifte, leieforholdets varighet – opphør, tilbakelevering av husrommet ved leieforholdets opphør, særregler for visse boligleieforhold, prosessuelle bestemmelser og ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser.

Forfatteren har vært førsteamanuensis ved UiB, advokat, soren skriver, konstituert lagdommer og voldgiftsdommer.

- Det finnes ikke noe som heter «ja» eller «nei» på mandarin

Da normaliseringen mellom Norge og Kina var et faktum i 2016, flyttet advokat Therese Trulsen til Shanghai. Der bistod hun norske virksomheter med å få fotfeste i «Midtens rike». Nå ser hun tilbake på en tid fylt med eventyr og tidvis krevende kulturforskjeller.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Over seks år har gått siden Therese Trulsen spontant søkte på en stilling i Shanghai for Wikborg Rein som hun egentlig ikke var kvalifisert for. Hun hadde ikke advokatbevilling, og hadde knapt arbeidet med klientrekruttering, men overbeviste med bachelor i kinesisk og tre års erfaring med transaksjonsarbeid i BAHN. Dermed ble stillingen hennes.

I 2017 satt hun seg på flyet til Shanghai. Sammen med hunden Mayo, i en leilighet i 29. etasje med utsikt over byens skyline, ble hun boende helt frem til våren 2022.

— Det har vært utrolig gøy og variert. At man som norsk advokat kan arbeide i Kina og jobbe tett med store og små aktører i norsk næringsliv,

”

Mens jeg bodde der, besøkte jeg 28 provinser. Jeg fikk også et innblikk i det indre Kina og i hvordan forholdene faktisk er på fabrikkene som driftes av norske selskaper.

Innovasjon Norge og Utenriksdepartementet, er fascinerende. Det ga muligheter på mange arenaer, slik som å holde foredrag og delta på delegasjoner. Det har vært veldig givende og spennende, forteller Trulsen.

Shanghai omtales som Østens Paris. Man har gjerne hørt at «New York never sleeps», men «Shanghai never sits». Alltid noe å gjøre, nye muligheter, spontanitet og reising oppsummerer Trulsens opplevelse av livet i Kinas største by.

— Mens jeg bodde der, besøkte jeg 28 provinser. Jeg fikk også et innblikk i det indre Kina og i hvordan forholdene faktisk er på fabrikkene som driftes av norske selskaper.

KINA-STRATEGI I SKUFFEN

Da det ble kjent at den fengslede dissidenten Liu Xiaobo skulle få Nobels fredspris i 2010, brøt Kina den politiske kontakten med Norge i seks år. Normaliseringsavtalen mellom de to nasjonene ble signert samme dag som Therese Trulsen søkte på stillingen i Wikborg Rein.

— Det ble eufori i norsk næringsliv. Like etter at jeg flyttet til Kina, kom en stor norsk delegasjon dit, med statsministeren, flere ministre og over tre hundre næringslivsledere. Det var mye

På sykkelstur i Xi'an, den tredje største byen i vestlige Kina og en av fire tidligere hovedsteder i landet.

Therese Trulsen

TITTEL: Specialist counsel

FIRMA: Wikborg Rein

ALDER: 37

BOSTED: Oslo

OPPRINNELIG FRA: Larvik

ANTALL TIMER PÅ JOBB

DAGLIG: Vanskelig å si, ingen dag er lik.

”
Mye kulturforståelse ligger i språk, og jeg hadde en stor fordel ved at jeg kunne kinesisk, selv om det ikke var noe krav for å få jobben.

positivitet og tydelig at mange selskaper hadde hatt en Kina-strategi i skuffen i påvente av normaliseringen som måtte komme, minnes Trulsen.

— Timingen var veldig heldig for egen del, og jeg har bistått flere norske selskaper med etablering og oppkjøp i landet. Å se norske selskaper og produkter gjøre suksess der, har vært veldig spennende.

ENESTE NORDISKE ADVOKATFIRMAET

Før hun ble advokat, studerte Trulsen mandarin ved Universitetet i Oslo og Universitetet i Beijing, juss i Oslo, Hong Kong og Southampton, samt jobbet ved voldgiftssenteret i Hong Kong og konsulatet i Shanghai. Hun har alltid hatt interesse for kultur og historie, og Kina var i den sammenheng et yndet studieobjekt.

— Valgene har vært formet av interesser. Her jeg sitter nå, ser det ut som at det var en planlagt og gjennomtenkt avgjørelse å studere kinesisk, men det var det ikke.

Wikborg Rein er det eneste nordiske advokatfirmaet med kontor i Kina. Siden etableringen i 2002, har kontorets bistand til næringslivet primært handlet om shipping og offshore, men det siste tiåret har dette endret seg. Nå består kontoret av 16 ansatte og er delt i to med en maritim og en corporate del.

Omtrent halvparten av klientbasen er kinesisk,

hvor advokatfirmaet bistår med prosjekter ut av Kina. Resten består av nord-europeiske klienter med prosjekter og oppkjøp i landet.

— Vi har ikke som målsetning å konkurrere med de kinesiske advokatfirmaene. Det er det internasjonale aspektet vi selger, sier Trulsen.

— Mine arbeidsoppgaver var i hovedsak knyttet til klientrekruttering og å være bindeleddet mot det nordiske næringslivet, samtidig som jeg jobbet mest med transaksjoner og kontrakter, men også hadde fokus på rådgivning innenfor selskapsrett, personvern, tvist, sanksjoner, granskninger og nedleggelse eller flytting av produksjon. Ofte jobbet jeg i team med mine kinesiske kolleger, slik at vi kunne gi helhetlig rådgivning til klientene.

KULTURELLE OVERGANGER

Trulsen legger ikke skjul på at det er noen kulturelle forskjeller i møte med det kinesiske næringslivet.

— Mye kulturforståelse ligger i språk, og jeg hadde en stor fordel ved at jeg kunne kinesisk, selv om det ikke var noe krav for å få jobben. Eksempelvis finnes det ikke noe som heter «ja» eller «nei» på mandarin. Det er et nyttig bakteppe å ha med seg inn i forhandlinger. I tillegg er det andre kulturforskjeller, som hvor en skal sitte i møterommet, hvordan takke, eller utveksle businesskort. Det er små gester som er viktig i relasjonsbyggingen.

— Mitt inntrykk er likevel at kineserne har blitt mer bevisste på at ikke-kinesere, som kan være ukjente med dette, ikke ønsker å fornærme. Samtidig har kinesiske næringslivsledere blitt flinkere i engelsk og kulturforskjellene kan virke mindre av den grunn.

Trulsen forklarer videre at kineserne er mer opptatt av relasjoner og å bygge tillit over tid enn hva som er vanlig i Norge — også i forretningslivet.

— Norske næringslivsledere kan være utålmodige og direkte, men det kan tjene mot sin hensikt overfor store statseide kinesiske selskaper. Det er ikke sånn det fungerer der. Som norsk advokat har vi også gjerne lyst til å regulere alt partene er enige om inn i kontrakten, men for noen kinesere utgjør kontrakten bare utgangspunktet for samarbeidet. Med to så forskjellige tilnærminger, må alle partene være fleksible og advokatene pragmatiske, forklarer hun.

— Mange lange kvelder gikk til å dobbeltsjekke at vi ikke gikk i noen fallgruver i store transaksjoner med tospråklige dokumenter og krevende regulatoriske krav. Kinesisk er et mer upresist språk enn engelsk. Noe så enkelt som at tallsystemet i Kina er veldig forskjellig medfører en risiko for at selv dyktige advokater kan trå feil. Mye tid har derfor gått med til å sørge for at alt blir riktig. Advokater har jo aversjon mot risiko.

TRUSSEL VS. GUNSTIG NÆRINGS LIV

De siste årene har Kinas innflytelse i Europa økt.

På besøk i fabrikken til det norske selskapet Norautron i Suzhou i Jiangsu-provinsen i 2021 sammen med Kristin Iglum, daværende generalkonsul i Shanghai.

Sammen med Wikborg Rein-kollega Xiaomin Qu. Hun er specialist counsel og har jobbet for Wikborg Rein i Shanghai siden 2010.

Himmelinnsjøen ved Changbai-fjellene nord-vest i Kina.

En gammel by i provinsen Yunnan.

På talerstolen under Global Lawyers Forum i 2019 for å snakke om sentrale juridiske aspekter ved investeringer i Norge.

Therese deltok i Shanghai Marathon i 2019.

Utsikt fra Wikborg Reins kontor i Shanghai.

Stas med besøk av kolleger, her er Therese med Kaare A. Shetelig, Ketil E. Bøe, og Tormod L. Nilsen foran Shanghais skyline.

Mayo, Thereses pomeranian, var ofte med på kontoret. Trulsen kjøpte Mayo i Kina i 2017, og nå bor han sammen med henne i Oslo.

Utsikt fra Trulsens leilighet i 29. etasje i Shanghai.

Flere tusen milliarder kroner er investert, og stadig flere selskaper får nye, kinesiske eiere. Bare mellom Norge og Kina ble det samhandlet for 138 milliarder kroner i 2021, ifølge regjeringen.no.

Det er ingen hemmelighet at landet ønsker økt innflytelse globalt. Samtidig som det norske næringslivet mot Kina på mange måter blomstrer etter normaliseringen for sju år siden, møtes landet med skepsis og sterk kritikk.

På NHOs årskonferanse i januar advarte NATOs generalsekretær Jens Stoltenberg norsk næringsliv mot å gjøre seg avhengig av handel med «et autoritært regime i Beijing».

Selv om Kina er definert som Norges tredje viktigste handelspartner etter USA og EU, er frihandelsavtalen nå satt på pause som følge av landets foreløpig manglende fordømmelse av den russiske invasjonen i Ukraina.

— Vi forholder oss til det Norge mener om relasjonen til Kina, og UD og Nærings- og fiskeridepartementet beskriver Kina som et satsingsområde. Kina er et av landene med størst antall norske utenriksstasjoner. Kina er også Norges største handelspartner i Asia, sier Trulsen.

— Mange store norske selskaper har fotfeste i Kina, slik som Hydro, YARA og Elkem. Vi oppfatter at norsk næringsliv er veldig bevisste på hvordan de forholder seg til landet, eksempelvis når det kommer til kontrakter, hvor mange sørger for å ha en mulighet til å trekke seg ut. Som rådgiver er det forståelig. Kina er et risikoland, men det er også tiltak som kan implementeres for å dempe risikoen. Mens noen norske selskaper tar et aktivt standpunkt om at de ikke skal ha tilstedeværelse i Kina i det hele tatt. Disse motsetningene gjør det til et interessant miljø å jobbe i.

— Var det noen sider ved å leve i Kina som utfordret ditt demokratiske sinnelag?

— Jeg opplevde ikke at min arbeidshverdag ble

påvirket av å leve i et land med et annet styresett enn i Norge, men i samtaler med kinesere var det nok sjeldnere at vi snakket om politikk og myndighetspåvirkning enn det som er mer typisk her hjemme.

MENER FLERE BURDE REISE UT

— Hva er den største overgangen mellom å være advokat i Kina og advokat i Norge?

— Det tenkte jeg mye på før jeg skulle flytte tilbake. Det gjelder spesielt for prosjektstyring på større transaksjoner. På kontoret i Norge er vi mange advokater sammenliknet med kontoret i Kina. Her har vi alltid nisjekunnskap i nærheten, og det er en trygghet. Det å ha det tilgjengelig hver dag, slik at en kan sette sammen team og diskutere med eksperter, setter jeg pris på. Det har vært en overgang å bli flink til å dra nytte av den kunnskapen, svarer Trulsen.

Etter at hun kom hjem, har hun fått tittelen «specialist counsel» og arbeider primært med transaksjoner.

Trulsen mener årene i «Midtens rike» har utviklet henne. Den siste tiden hun var der, var hun såkalt chief representative eller kontorleder, så vel som styreleder for det norske handelskammeret i Kina, og styremedlem i det svenske handelskammerets avdeling i Shanghai.

— Så langt har det vært den avgjørende delen av karrieren min, og jeg føler meg veldig privilegert som har fått muligheten til å jobbe med så mye ansvar. Det å være med å forme retningen kontoret skal ta og hvilke saksområder det skal satses på, har jeg satt stor pris på, sier hun og legger til at hun anbefaler flere advokater å teste arbeidslivet i utlandet.

— Hva er det viktigste for å lykkes som advokat i Kina?

— Å tørre å satse. Det kan være enkelt å begrense seg selv, men hvis en virkelig satser, er det mange muligheter som advokat der. Da må en være åpen og ønske å gripe dem. •

Favoritter

SPORT: Så klart håndball, er jo fra Larvik og spiller fremdeles litt på hobbybasis

TV-SERIE: The West Wing

RESTAURANT: Dintaifung som finnes i mange byer globalt og har nydelige shanghainesiske suppe-dumplings

FERIESTEDSTASJON: Lombok, Indonesia

”

I samtaler med kinesere var det nok sjeldnere at vi snakket om politikk og myndighetspåvirkning enn det som er mer typisk her hjemme.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT	
	Therese Lohne Boehlke Advokatfirmaet Ness Lundin DA OSLO
NYINNMELDTE	
Advokatfullmektiger	
Akslen Henrik Rydland Bull & Co Advokatfirma AS OSLO	
Andersen Caroline Grande Advokatfirmaet Strand & Co ANS TRONDHEIM	
Auran Julie Krigsvoll Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS TRONDHEIM	
Austad Tommy Advokatfirmaet Grette AS OSLO	
Bakk Torjus Mortensen Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Bakken Bettina Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO	
Bendiksen Bendik Nestvold Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Bjerke Merete Longva Advokatfirmaet Tveter og Kløv fjell AS OSLO	
Bones Tobias SANDS Advokatfirma DA TROMSØ	
Dahle Stian Moen Advokatfirmaet CLP DA OSLO	
Dalberg Lisa Smørdal Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS SKJETTEN	
Dale Henriette Veronika Hallaråker Sentrumsadvokaten DA BERGEN	
Eckhoff Martine Kvale Advokatfirma DA OSLO	
Eggan Marit Adnor Advokat AS TRONDHEIM	
Ellegård Kristin Bull Advokatfirma Meland AS SKIEN	
Espejord Ranveig HELP Forsikring AS OSLO	
Fashkhami Shahin Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO	
Ferati Anela Advokatfirmaet Sulland AS OSLO	
Fladsrud Eskil Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO	
Forberg Aksel Storm Advokatfirmaet Strandenæs AS OSLO	
Fosse Per Christian Steen Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Furunes Veronica Advokat Hilde B. Strand AS STJØRDAL	
Gjersem Camilla Marie Bangug Advokatfirmaet Føyen AS OSLO	
Gjesdahl Tove Bergen Familie Advokat AS BERGEN	
Glent Wilhelm SANDS Advokatfirma DA OSLO	
Grøndahl Nora Personskadeadvokat1 AS OSLO	
Hansen Thea Bratland Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Hansteen Maria Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Haram Amalie Vindsnes Advokatfirmaet Judicia DA ÅLESUND	
Hareide Thea Emilie Løland Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO	
Hatten Marie Andrea Solberg Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO	
Haugen Ragnhild CMS Kluge Advokatfirma AS BERGEN	
Heiberg Nora Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Hellesjø Athina Sofie Helvig Advokatfirmaet Grette AS OSLO	
Hem Guro Emilie Advokatfirma Olafsen AS DRAMMEN	
Hodnemyr Solveig Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO	
Jacobsen Ada Sofie Bollerød Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Johannessen Kristin Kjlås Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Jåtten Ask Oliver Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS OSLO	
Karlsen Ellen Marie Eikeland Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO	
Kettermann Brendan Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO	
Kjærstad Bendik Haver Advokatfirma AS STAVANGER	

Kåring Vilde Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Larsen Simon Andreas Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Lund Lise Brækhus Advokatfirma DA OSLO
Lunheim Oscar William Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS TROMSØ
Nysted Dennis Vaag & Zimmer Advokatfirma AS OSLO
Nøttveit Camilla ADI Advokater AS BØNES
Olsen Andreas Lade Kvale Advokatfirma DA OSLO
Pedersen Emilie Fulford Pettersen & Co Advokatfirma AS DRAMMEN
Pedersen Thomas Aaserud KPMG Law Advokatfirma AS BODØ
Petrie Isabel Marguerite CMS Kluge Advokatfirma AS OSLO
Pettersen-Moe Stig Martin EA Advokatfirma AS OSLO
Rafdal Ragnhild Advokatfirmaet Torgersen AS BILLINGSTAD
Rønne Marius Havstein Crawford & Company (Norway) AS LYSAKER
Samuelsen Johanne Advokatfirma Eurojuris Nord AS HARSTAD
Sandanger Lars Martin Advokatfirmaet CLP DA OSLO
Sara Terese Olli Advokat Ole Morten Olli Sara AS KAUTOKEINO
Skyberg Lina Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS BERGEN
Solberg Marie Advokatfirmaet Wangberg AS OSLO
Thøgersen Cathrine Advokatfirma Christensen Friis-Møller Pettersson DA SANDVIKA
Trimboli Giovanni Victor Asphaug Advokatfirmaet Føyen AS OSLO
Trondsen Andreas Brandit AS OSLO
Ulven Henriette Utheim Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO
Vedvik Oliver SANDS Advokatfirma DA TØNSBERG
Waage Henriette Henriksen RSM Advokatfirma AS OSLO
Yousef Rabie Dani Østby Aarskog Advokatfirma AS HAMAR
Ytrehus Andrea Norden Deloitte Advokatfirma AS OSLO
Øien Håvard Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
Fullmektig hos internadvokat
Christoffersen Anne Crawford & Company (Norway) AS LYSAKER
Eia Haakon Nordea Bank ABP, Filial i Norge OSLO
Hetland Kristine Benedikte Bjørnarheim HELP Forsikring AS OSLO
Hjort Ove Ly Forsikring ASA MOELV
Hodne-Berggreen May Britt TIDE AS BERGEN
Olstad Erlend Haug Nordea Bank ABP, Filial i Norge OSLO
Fullmektig hos offentlig advokat
Grimstad Kerli Kristiansund kommune KRISTIANSUND N
Ljøner Anne Marie Lørenskog kommune LØRENSKOG
Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Dragnes Mikkel Sunde Finans Norge OSLO
Harbø Frida Strugstad Norges Automobilforbund NAF OSLO
Nicolaysen Silje Marie Stokholm Den norske Tannlegeforening OSLO
Often Martin Berntzen NHO Logistikk og Transport (NHO LT) OSLO
Wettre Astrid Maria Gloria Margrete Berges Econa OSLO
Organisasjonsadvokat
Olsen Astrid Jahr Arbeidsgiverforeningen Spekter OSLO
Privatpraktiserende advokater
Brandsrød Kevin Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Jarlsby Emilie Ovanger Advokatfirma Tofte AS KRISTIANSAND S
Utenlandsk advokat i Norge
El Asri Mouna Sikabi Sikabi El Asri Advokat ÅNDALSNES

Nikolaidis Dionysios Hydor AS OSLO
Pocha Lucie Coalition for Epidemic Preparedness Innovations (CEPI) OSLO
GJENINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Aarnes Helene Advokatfirmaet Riisa & Co ANS OSLO
Internadvokat
Eriksen Miriam Equinor ASA FORNEBU
Gjelsten Caroline Heien Enter Norway Consulting og Rettshjelp AS OSLO
Hanssen Sara Marie Sandnes Sparebank SANDNES
Meinich Ingvill Matre Telia Norge AS OSLO
Myrvollen Mari Fragått Fremtind Forsikring AS OSLO
Sulejewski Agnes Marie Blystad Arne Blystad AS OSLO
Organisasjonsadvokat
Aalborg Nina Rivelsrød Fornybar Norge OSLO
Privatpraktiserende advokater
Bragstad Silje Maria Ramsvik Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
Bårseth Kristian Dalan Advokatfirma DA OSLO
Gregoire Cicilie SANDS Advokatfirma DA OSLO
Grut Mona Zeighami Ahwazi Advokatfirmaet Legalis AS OSLO
Hagerud Geir Arne Advokatfirmaet Møller AS LILLESTRØM
Landsverk Mariann Holtskog CMS Kluge Advokatfirma AS OSLO
Mathisen Jonas Sverre Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Neergaard Ola Magne Thuen Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS STAVANGER
Osland Ine Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Sefland Inger Mette Elisabeth Advokatfirmaet Sefland NORDFJORDEID
Skutvik Peter AGP Advokater AS OSLO

Storeheier Thea Margrethe Advokatfirmaet Sulland AS - avd. Fredrikstad OSLO
Vassbotn Lill Advokatfirmaet Drevland & Grape DA OSLO
Veen Lars Advokatfirmaet Thallaug ANS LILLEHAMMER

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS
Fra aktiv til pensjonist
Brautaset Lasse OSLO
Ringdal Rolf Johan OSLO

Elden: - Absolutt ikke klassejuss

13.mars ble Eirik Jensen, som i 2020 ble dømt til 21 års fengsel, midlertidig løslatt på grunn av soningsudyktighet. – Dette er ikke klassejuss, tvert om. Det har ligget vesentlig lengre inne for Kriminalomsor-gen å gi Jensen avbrudd enn for andre innsatte jeg har bistått i samme situasjon-er, sier hans advokat John Christian Elden.

– Vi søkte med dokumentasjon i juli 2022 og arbeidet intenst med saken siden, men Kriminalomsorgen ville hele tiden ha flere utredninger, innleggelses på sykehus med videre, før de konkluderte med at alle instanser ga samme svar: Han er son-ingsudyktig, sier han.

Jussbuss mener at Jensen-løslatelsen «er et prakteksempplar som underbygger viktigheten av en egen advokatordning i fengslene. Det skal ikke være sånn at kun de med midler og ressurser skal ha muligheten til å få sine rettigheter beskyttet».

ANNONSE

Kapital Jus

JUS tilbyr et unikt annonsemiljø som treffer både næringslivet og advokatene. Magasinet har en redaksjonell profil med artikler innen jus, finans, skatt og annet interessant, skrevet for næringslivs-folk og advokater. Magasinet gir en unik mulighet for annonsering og profilering av juridiske tjenester. Magasinet har lengre levetid enn dagsavisen, og hver tredje leser tar vare på magasinet.

Utgivelser 2023:

19. mai

6. oktober

29. desember

Kontakt Caroline Reed Smith-Meyer
+47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Kapital

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 14. april. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT KJETIL LUNDBERG har sluttet i Helse Bergen HF og tiltrådt som partner i SANDS Advokatfirma DA Avd. Ålesund.

ADVOKAT PÅL ARNE REINERTSEN har sluttet i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo og begynt i Hafslund Vekst AS i Oslo.

ADVOKAT MARIE NESVIK har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo og tiltrådt som partner i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT LENA JOKSTAD RYDNINGEN har sluttet i Advokatfirmaet Halvorsen & Co AS i Lillestrøm og begynt i Advokatfirmaet Legalis AS i Oslo.

ADVOKAT MONA AHWAZI GRUT har sluttet i HELP-Advokatene AS og begynt i Advokatfirmaet Legalis AS i Oslo.

ADVOKAT KRISTIAN BÅRSETH har sluttet i Schjødt i Oslo og begynt i Dalan Advokatfirma.

ADVOKAT SILJE BRAGSTAD har sluttet i Ice Communication Norge AS og begynt i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo.

ADVOKAT JØRGEN BULL har sluttet i Seland | Rödl & Partner AS og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo.

ADVOKAT TINA TENGESDAL BJØRLO har sluttet i Advokatfelleskapet Sjødin & Meling i Stavanger og startet opp Tina Bjørlo Advokat AS i advokatfelleskapet Sandnesadvokatene i Sandnes.

ADVOKAT IDA OBSTFELDER YTREBØ har sluttet i Sedgwick Norway i Asker og begynt i Advokatfirmaet Halvorsen & Co i Lillestrøm.

ADVOKAT LINE NAJA RONANDER har sluttet i Codex Advokat Oslo AS og begynt i Advokatfirmaet Halvorsen & Co i Lillestrøm.

ADVOKAT IDA ELISABETH ALNES HOLTE har sluttet i Advokatfirmaet Robertsen AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Halvorsen & Co i Lillestrøm.

ADVOKAT MARI BRAANAAS er ny advokat i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma i Oslo.

ADVOKAT JULIA VICTORIA EIKREM GERHARDSEN er ny advokat i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma i Oslo.

ADVOKAT SIGURD LØKHOLT har sluttet i Samfunnsøkonomene i Oslo og begynt i NHO Geneo i Oslo.

ADVOKAT KJERSTI LERKERØD har sluttet i Kruse Smith Entreprenør AS avd. Øst i Oslo og tiltrådt som partner i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT MANAL HIMMICH har sluttet i Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS i Jessheim og begynt i Codex Advokat Oslo AS.

ADVOKAT HANNA HÅBERG har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Stavanger og begynt i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo.

ADVOKAT AKSEL STUMPF har sluttet i HELP-Advokatene AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo.

ADVOKAT KRISTINE OFSTAD FOUGNER har sluttet i Advokatfirmaet Riisa & Co ANS i Oslo og begynt i If Skadeforsikring NUF i Lysaker.

ADVOKAT ANNE BUAN har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og tiltrådt som partner i CMS Kluge Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT TOR-AXEL SCHWERDT har sluttet i Advokatfirmaet Schwerdt AS i Stavanger og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Stavanger.

ADVOKAT STINE SØNSTEBØ har sluttet i Plougmann Vingtoft i Oslo og begynt i Bryn Aarflot AS i Oslo.

ADVOKAT JON MARTIN JAKOBSEN har sluttet i Advokatfirmaet Møller AS i Lillestrøm og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Jakobsen AS i Mandal.

ADVOKAT TORILL HASLE AAMELFOT har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i CMS Kluge Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT LAILA MYKSVOLL har sluttet i Mageis Fairfield ASA i Oslo og begynt i Remarkable AS i Oslo.

ADVOKAT INGRID TRONSHAUG har sluttet i Kvale Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo.

ADVOKAT STEPHANIE BRUUN har sluttet i Advokatfirmaet Teigstad AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Bredesen AS i Oslo.

ADVOKAT MOHSIN VEYSEL RAMANI har sluttet i Advokatfirmaet Glittertind AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo.

ADVOKAT MORTEN KJÆR ENGER har sluttet i Advokatfirmaet Kjær DA i Kristiansand og begynt i Gard AS i Arendal.

ADVOKAT ESPEN REKKEDAL har sluttet i Advokat Rekkedal AS i Ørsta og begynt i Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS i Ørsta.

ADVOKAT ØYVIND GRØNENG har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Bergen og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Rasmussen & Broch ANS i Bergen.

ADVOKAT THORSTEIN VALE OPDAL har sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og tiltrådt som partner i Dæhlin Sand Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT SOLFRID HAASKJOLD BRÆND har sluttet i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo og begynt i KPMG Law Advokatfirma AS i Oslo.

- Det ligger magi i en god prosedyre

Jusstudent Louise Bårdsen fra UiO gikk til topps i Norges nasjonale prosedyre-konkurransen ELSA.

TEKST OG FOTO: JONAS FOSAAS

Tidligere i år var det duket for finale i ELSAs prosedyrekonkurranse i Oslo, der vinnerne av de regionale finalene ved landets tre juridiske fakulteter møttes til dyst. Gjennom tre runder prosederte de tre lagene mot hverandre, både som saksøker og saksøkt, om problemstillinger knyttet til menneskerettigheter og psykisk helsevern.

Etter en lang og intens dag kunne til slutt Oslos representant, Louise Bårdsen, i ensom majestet løfte begge hender i været og juble for seier, som den eneste deltageren som stilte alene som lag.

I potten ventet en sjekk på ti tusen kroner og en billett til ELSAs internasjonale prosedyrekonkurranse i Geneve i Sveits, der over førti nasjoner vil kjempe om den prestisjetunge førsteplassen.

– Det var veldig stas å vinne, og definitivt verdt forberedelsene. Jeg var litt nervøs i begynnelsen, men etter hvert var det bare gøy. Vi har ikke hatt så mye tid på oss, og til forskjell fra de regionale prosedyrekonkurransene, representerte vi begge sider av saken, noe som i seg selv er en stor utfordring, sa Bårdsen etter triumfen.

VIKTIG VED ANSETTELSE

– Konkurransen gir studentene et klart forsprang og en erfaring som kan være helt avgjørende ved ansettelser, sier advokat Bernt Heiberg, som var dommer i konkurransen.

– Studentene får en unik erfaring ved å grave seg ned i en konkret problemstilling, strukturere faktum, og presentere den

Bak fra v. Lars Dølvik (advokat i HELP), Bjørn Andre Gulstad (advokat i Sjødin Meling & Co), Anne-Mette Dyrnes (dommer i Borgarting lagmannsrett), Bernt Heiberg (advokat i Elden) og Ingeborg Olebakken (dommer i Oslo tingrett). Foran fra v. deltagerne Ketely Costa og Silje Kristine Tollånes fra UiT, Louise Bårdsen fra UiO, og Øystein Bækken Nordmo og Martin Haugsrud fra UiB.

rettslige argumentasjonen foran ukjente dommere. Det å vise at man duger som prosedyreadvokat er helt avgjørende for oss når vi skal ansette nye advokatfullmektiger, sier Heiberg.

Dommerpanelets oppgave var å vurdere deltakerne ut ifra et helhetsinntrykk basert på momenter som rettsanvendelse, argumentasjon, overbevisningsevne, språkbruk og struktur.

Senioradvokat Bjørn André Gulstad i Sjødin Meling & Co, som også var dommer i konkurransen, sier at kommunikasjon og

formidling er helt avgjørende for en god prosedyre.

– Døds synden er å være kjedelig. Prosedyren kan være helt avgjørende i en sak. Gjennom prosedyren får man en reell mulighet til å påvirke dommernes måte å tenke på.

– Prosedyre handler om personlighet, språk og verbal formidling. Et konkret tips er å ha blikkontakt med dommerne for å fange deres oppmerksomhet. Videre må argumentasjonen inneholde de momenter som gjør at dommerne kjenner igjen bevisbildet og hører at den rettslige argumentasjonen er riktig, sier han.

– Er bevisbildet ekstremt dårlig, kreves det mer av formidlingen. Men det ligger magi i en god prosedyre. Jeg har opplevd at en sterk prosedyre har kompensert for en dårlig sak, med et godt resultat til følge, sier Gulstad. •

ELSA

• The European Law Students' Association (ELSA) er verdens største uavhengige organisasjon for jusstudenter, med 50.000 medlemmer i 44 land.

BEKYMRET FOR VOLDSOFFERREGLER

Advokat Astrid Røkeberg i Hokksund møter klienter i krise. Nå er hun bekymret fordi voldsofre må søke erstatning selv. Det er det ikke alle som vil klare, mener hun.

TEKST: GEORG MATHISEN

Stor-Oslo blir større og større. Det merkes helt til Hokksund. Øvre Eiker kommune har passert 20.000 innbyggere.

— Kommunen har vært veldig flink til å legge til rette for variert boligbygging, og det er bra tilrettelagt for barnefamilier her, sier Astrid Røkeberg.

Hun er en av fem advokater i Hokksund. Hun snakker gjerne varmt om tilbudet til både barn og eldre og et solid næringsliv.

Kommunesenteret vest for Drammen er Østlandets Haugesund. Opprinnelig het nemlig stedet Haugsund. Men det skapte problemer for Postverket. Dermed ble det vedtatt i 1920 at Haugsund på Østlandet skulle skrives Hokksund, og den lokale uttalen var uansett «høkksunn» eller «håkksunn».

Hokksund har alltid vært et knutepunkt for reisende, siden flere hundre år før vei- og jernbaneforbindelsene bidro til at Stor-Oslo begynte å ese ut. Etter at det ble funnet sølv i Kongsberg i 1623, ble Norges første kjørevei bygget mellom Kongsberg og Hokksund. Jernbanen har gitt arbeid til mange, og Drammenselva ble brukt til fløting i et område som tradisjonelt var preget av skogindustri. I dag har verkstedindustrien tatt over.

Midt i et Hokksund som har hatt bystatus siden 2002, har Astrid Røkeberg kontor.

— Jeg er veldig glad i jobben min. Det er meningsfullt å oppleve at mennesker som har det vanskelig, kan få det litt bedre, sier hun.

— Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Hokksund?

— Jeg synes ikke det er så mange spesielle utfordringer så lenge tingretten er her. Den er rett i nærheten, og det er veldig bra både for det rettsøkende publikum og for å beholde advokater på mindre steder.

— Og det morsomste?

— Jeg jobber som fast bistandsadvokat ved Buskerud tingrett og Borgarting lagmannsrett, så jeg jobber mye med skjebner og triste ting. Det er mennesker i sitt livs krise. Men hvis jeg skal si noe som er morsomt, er det at vi har veldig hyggelige kollegiale forhold og kan ha litt humor utenom. Det er variert på landet, og jeg kan også arbeide med barnesaker, dødsbo og annet.

— Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

— Det er som hos alle andre: Digitalisering. Det er stor forskjell fra tidligere hvor vi fikk et brev, så tok det fjorten dager, så kunne vi tenke lenge, og så svarte vi.

— Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

— Den som peker seg ut, er saken etter drapene på Kongsberg, hvor jeg var koordinerende bistandsadvokat. Den tok mye tid i året som er gått. Jeg har hatt mange andre større, alvorlige saker, men dette var den største. Jeg var koordinerende, dermed hadde jeg også mye med de fornærmede og etterlatte å gjøre. Men alle saker er jo viktige, og mange av dem jeg jobber med, er i en livskrise.

— Hvilken sak har du lært mest av i karrieren din?

— Jeg kan ikke peke på én spesiell sak, for det er mange saker som jeg har lært av. Det jeg lærer mye av hele tiden, er å gå mye i retten og møte kollegaer, sakkyndige og dommere.

— Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

— Det bør være fri sakførsel for saker etter barneloven. Det er ofte så ulike

styrkeforhold sånn som det er nå, at jeg tenker at man bør få fri sakførsel. Og så er jeg spent på hvordan det går fremover med den nye loven om voldsoffererstatning. Nå skal blant annet klienter søke erstatning selv. Det har bistandsadvokaten gjort frem til nå. Jeg har klienter som ikke klarer dette.

— Frykter du konsekvensene for deg selv og kontoret ditt når rettsrådsmonopolet blir opphevet?

— Jeg frykter ikke konsekvensene, og jeg har ikke tenkt at dette er noen fare. Hvis det er noe jeg frykter for, er det heller at den offentlige salærsatsen ikke heves, for da tror jeg at de som virkelig trenger god retts hjelp, kan miste den på sikt. Hvis ikke salærsatsen øker, er jeg redd for at de som kommer etter oss, ikke ønsker å jobbe med dette.

— Er det utviklingstrekk i advokatyrket som du er kritisk til?

— At det bare skal bli store enheter og at vi fjerner oss fra det rettsøkende publikum på den måten. Derigjennom mis-

ter vi mye lokalkunnskap. Jeg har klienter som knapt klarer å komme seg til meg som bor her i nærheten. Det blir vanskeligst for de gruppene som trenger det mest, og det er jeg bekymret for.

— Og trekk du synes er positive?

— Det er mange utfordringer, og yrket er veldig variert. Vi hjelper folk i krise og ser at vi har en misjon.

— En bok som har vært med på å forme deg?

— Da må jeg ta fra barndommen, disse bøkene som het «Historien om ...». «Historien om Mozart» og «Historien om Beethoven» av Helen L. Kaufmann. Jeg begynte tidlig å spille piano. Disse leste jeg da jeg var ganske liten. Jeg var veldig musikkinteressert og slukte dem. Jeg fikk lov til å pakke opp én julegave lille julaften, og jeg pakket opp en «Historien om»-bok. Julaften var jeg så lei meg fordi jeg syntes jeg hadde pakket opp den aller fineste pakken allerede. Jeg leste en del før, gjerne tre bøker av gangen. Nå ser jeg for mye på Netflix og HBO, men jeg håper jeg skal lese litt mer igjen.

— Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?

— Da tror jeg at jeg ville invitert min gode kollega Knut Fure på Vikersund. Han er fast forsvarer, faglig flink og interessant å diskutere med. Han har integritet, så det ville blitt interessante diskusjoner. Jeg ville servert Hvasser-asparges som kommer i begynnelsen av mai, røkelaks røkt på gamle-måten i Hokksund som jeg er så heldig å få kjøpt gjennom en bekjent, og så ville jeg hatt eggerøre til, litt poteter og gjerne smørsaus. Og så en hvitvin. Til dessert: Pavlova. •

Astrid Røkeberg er et sommermenneske – nå gleder hun seg til våren.

NAVN: Astrid Røkeberg

ALDER: 63 år

STILLING: Advokat i kontorfellesskapet Advokatene Løkensgard & Røkeberg.

SPESIALITET: Bistandsadvokat.

HADDE SPESIALFAG I: Forsikringsrett.

FAMILIE: Gift, to voksne barn, fire barnebarn.

BOSTED: Pendler mellom Hvasser og Vestfossen.

OPPRINNELIG FRA: Hokksund.

Eventyrlysten «Glimt»-patriot

– Jeg er generelt opptatt av at ting jeg velger å bruke tid på, skal være av god kvalitet, uansett om det er konserter, TV-serier, mat eller vin, forteller Charlotte Marie Ringkjøb. Og god kvalitet på kulturlivet – det finner man i Bodø.

TEKST: JONAS FOSAAS

Charlotte Marie Ringkjøb har et brennen- de engasjement for kulturlivet i hjembyen Bodø. Særlig trekker hun frem byens store stolthet, Bodø/Glimt.

– Bodø/Glimts hjemmekamper er høy- kultur, forteller Ringkjøb, som har sesong- kort på hjemmearenaen, Aspmyra stadion.

De senere årene har det vært mye å juble for blant «Glimt»-fansen, etter to strake seriegull i 2020 og 2021 og spill i europeiske turneringer.

– Deres kamper representerer ekte nordnorsk engasjement og skikkelig god fotball på internasjonalt nivå. Det er en raus og imøtekommende klubb, ikke noe snobbete greier.

KULTURHOVEDSTAD I 2024

Ringkjøb, som har en stor interesse for musikk, har særlig sansen for de gode konsertopplevelsene. De skorter det ikke på i Bodø, som er tildelt det ærefulle oppdraget om å være europeisk kulturho- vedstad i 2024.

– Det arrangeres festivaler av høy kvalitet her. Blant annet har vi Nordland Musikkfestuke som går fra 4. til 14. august. Profilen er i hovedsak klassisk musikk, men også andre sjangre har plass på festivalen.

– Helt på tampen av sommeren arran- geres Parkenfestivalen, som er en pop- og rockefestival hvor over ni tusen mennes- ker kan oppleve artister som The Prodigy, Karpe, Dagny og Lucas Graham.

– Hva gjør sterkeste inntrykk på deg?

– Det er nok musikalske opplevelser, både med artister jeg liker fra før, men også ny musikk. I hverdagen er jeg glad i å gå på kino og se på TV, men jeg setter ikke på hva som helst. Jeg leser alltid anmeldelser av journalister jeg stoler på før jeg skal se en ny film eller TV-serie, sier Ringkjøb.

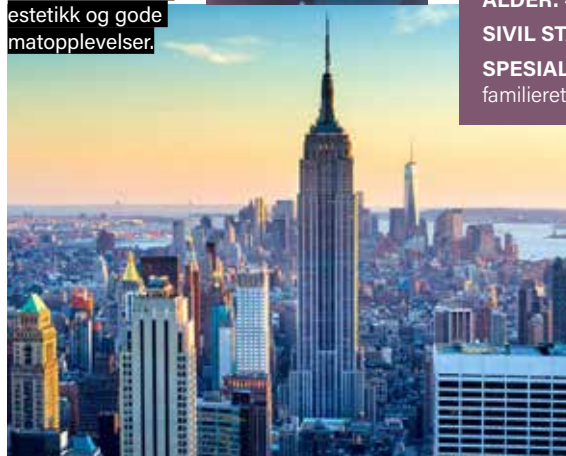
Hun trekker spesielt frem to TV-serier som hun har hatt stor glede av den siste tiden.

– «The last of us» må være noe av

Podkasttips!

URIX
på lørdag

New York: – Det er byen som virkelig har alt når det kommer til kultur, estetikk og gode matopplevelser.

HVEM: Charlotte Marie Ringkjøb

TITTEL: Advokat

ARBEIDSTED: Advokatinord
Kontorfellesskap

ALDER: 47

SIVIL STATUS: Gift, to barn

SPESIALISERING: Strafferett, barn- og familierett og psykisk helsevern

Serietips!

det fineste jeg har sett på TV. Det er en gripende og rørende historie, med en fantastisk skildring av karakterene, som spilles av veldig gode skuespillere. Nylig så jeg også «Succession» – en veldig underholdende serie som utspiller seg i New York, sier Ringkjøb.

STOR EVENTYRLYST

Dette bringer henne over på egen reise- lyst, spesielt over dammen til «The big apple».

– Det er byen som virkelig har alt når det kommer til kultur, estetikk og gode matopplevelser. Jeg var der for første gang for 21 år siden, og har vært der jevnlig siden. Uansett hva du har lyst til å oppleve, så finner du det i New York.

Å oppleve nye kulturer, er noe bodøvær- ringen er svært glad i. Nylig var hun på venninnetur til Thailand, der reiseinter- essen ble kombinert med en annen stor interesse; litteratur.

– Da vi var på tur, kunne jeg lese og kose meg med bøker fra morgentil kveld.

Særlig liker jeg samtidsromaner som skildrer familieliv og relasjoner. Nylig leste jeg en veldig god bok som heter «Afgha- nerne» av Åsne Seierstad – en skildring av hverdagen i Afghanistan, fortalt fra ulike personer og perspektiver.

– Hører du på podkast, og kan du i så fall anbefale en?

– Jeg hører mye på podkast. Særlig har NRK veldig god kvalitet både på innholdet og lyden i sine podkaster. Jeg hører blant annet på «Urix på lørdag», og «Drivkraft», en podkast om kjente mennesker og deres lidenskap. Jeg er også veldig glad i «Aftenpodden», journalister med godt skjønn og artige innfallsvinkler.

– Hvem vil du utfordre til neste advokat ut?

– Kjersti Karlstrøm, advokat i SANDS Tromsø. Hun er en drivende dyktig advokat, kokk, vinkjenner og kommende forfatter. Ei artig dame som helt sikkert har mange gode tips å dele.

Charlotte Marie Ringkjøb og hennes datter, Fiona, på Aspmyra stadion.

SVERIGE

Retten forstod ikke hva «snippa» er

En mann i Sverige er av lag- mannsretten frifunnet for voldtekt av barn fordi retten mente det ikke var klart hva ordet «snippa» betyr, skriver SVT.

I førsteinstans ble mannen dømt til tre års fengsel.

En ti år gammel jente had- de i sin politiforklaring for- talt at en mann ved to tilfeller hadde tatt hånden sin innen- for shortsene og trusen hen- nes og stukket en finger inn i hennes «snippa». Spørsmålet for retten var om begrepet skulle tolkes synonymt med skjeden, eller med det ytre kjønnsorganet.

Lagmannsretten konkluderte, ved hjelp av ordbok, med sist- nevnte, selv om den fornærmede forklarte i retten at fingeren var stukket «typ langt inne». Dermed ble mannen frifunnet.

Dommen har vekket sterke reaksjoner i sosiale medier, og særlig på Instagram og Twitter har emneknaggen #jagvetva- densnipppaar etablert seg.

INTERNASJONALT

Nytt utvalg skal bedre advokaters livskvalitet

IBA har opprettet et eget utvalg som skal arbeide for å bedre advokater og juristers livskvalitet. Utvalget, som har fått navnet «Pro- fessional Wellbeing Commission», skal blant annet jobbe for å øke bevissthet om utfordringer og stigmatisering knyttet til advokaters helse, samt komme med anbefalinger til endringer av de praktiske og regulatoriske rammene rundt advokaters arbeidshverdag.

DANMARK

68 MILLIARDER

Basert på tall fra FN anslås det årlige omfanget av hvit- vasking i Danmark å ligge på 68 milliarder danske kroner, skriver magasinet Advokaten. Tallet gjelder både utbytte fra kriminalitet begått i Danmark og i utlandet.

50 år siden

BA OM AKTORS INNLEDNINGSFOREDRAG

15. januar 1973 sendte Advokatforeningen følgende anmodning til Riksadvokaten.

«Høyesterettsadvokat Olav T. Laake har overfor foreningen tatt opp spørsmålet om utlevering av ak- tors innledningsforedrag i straffesaker for lagmanns- retten til forsvareren. Jeg tillater meg å meddele at Hovedstyret besluttet å henstille til Dem å utvirke at forsvareren i lagmannsrettssaker får gjenpart av den redegjørelse statsadvokaten skal tilstille lagmannen etter strpl. § 292, siste ledd.

Loven uttaler uttrykkelig at redegjørelsen skal være kort. Det er grunn til å iakttatte dette, da forholdet mel- lom partene ellers kan bli bragt ut av balanse. Kan aktor støtte sin muntlige fremstilling i saken til en allerede innsendt skriftlig redegjørelse, vil det aktor sier lett bli husket, mens noen tilsvarende adgang til innprenting ikke står åpen for forsvareren.

Foreningen kan ikke se at motargumentene er av en slik vekt at det bør medføre at forsvareren ikke skal få redegjørelsen. Etter vår oppfatning er det således ikke grunn til å tro at resultatet av en slik ordning vil bli uheldig forhåndsprosedyre.»

HVA ER DET EGENTLIG SOM FOREGÅR VED VÅRE DOMSTOLER?

I en av våre lagmannsretter stiller man seg i dag det spørsmål om Justisdepartementet bør ha et næyere tilsyn med at forhandlingene i våre herredsretter foregår i sømmelige former. I et anketilsvar opplyser nemlig den oppgitte barnefars prosessfullmektig: «Som for herredsretten vil det også for lagmannsret- ten hevdes at barnemoren har hatt samleie med NN i det kritiske tidsrom. Barnemoren innrømmet å ha hatt samleie med NN så vel under saksforberedel- sen som under hovedforhandlingen (...)»

Norsk Advokatblad nr. 2 / 1973

Hundeavl opp i Høyesterett

Norges øverste domstol skal vurdere om avl av hundrase engelsk bulldog og cavalier king charles spaniel er i strid med dyrevelferdsloven § 25. Dyrebeskyttelsen Norge mener avl på disse rasene påfører dyrene store plager og helseproblemer, og har saksøkt Norsk Kennel Klubb, Norsk Cavalierklubb og Norsk Bulldog Klubb, samt seks oppdrettere.

I lagmannsretten ble videre avl av cavalier-rasen kjent lovstridig, men ikke avl av engelsk bulldog. Begge partene anket til Høyesterett.

Særloven	↗		Gressbakke	Sukker	↘	Uklare	Ikke ansvarlig M.-navn	↗
Løst								
↗								
Flukt						Interjeksjon Forheng		
Afrikansk land								
					Merke Konkurrent			
↗								
Bris Sammen-satt			Belegg Kroppsdel				Kongsmor fra Østfold	
↗								
Hvilte				Bli best Elektrisk Nissan				
↗								
Kreve			Byge Oss			Kjerneved	↗	
Bibelnavn Rusing								§
↗								

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **14. april 2023**.

Vinner i nr. 1/2023 var Mishel Karim, Asker.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var **TILTALT**.

Annonseinformasjon

29000 lesere
(TNS Gallup 2023)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 210x280	25.000 kr
1/2 side 193x123	18.500 kr
1/4 side 193x58/92x125	12.500 kr
1/6 side 58x125/116x83	9.200 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Pia Himberg
Mobil 919 03 697
pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

Ny EØS-feil i NAV

NAV har helt siden 1994 feiltolket reglene for familieytelser til folk som bor i utlandet, ifølge en uttalelse fra EFTA-domstolen. «På bakgrunn av EFTA-domstolens uttalelse om overgangsstønad til enslig mor eller far har NAV gjennomgått og endret praksis for alle ytelser som er ansett som familieytelser etter EØS-regelverket», skriver NAV på sine hjemmesider. NAV ber alle som kan være berørt av praksisendringen, om å ta kontakt.

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Sosiale medier

Fikk du med deg da Advokatbladets journalister Jonas Fosaas og Thea N. Dahl (bak tv) satt Fosen-demonstrasjonen på dagsorden i Washington Post sammen med Greta Thunberg? Redaksjonen vil gjerne understreke at de to journalistene pleier å ha et blidere oppsyn.

Dommer Kim Heger med Exit-referanse etter ungdomsfull i Kollen under femmila.

Det er visst ikke bare i Hjørt det finnes spreke advokater. Føyen tok pall-plass under eiendomsmesterskapet i skiskyting 2023.

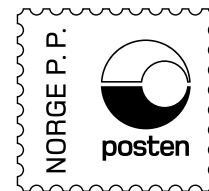
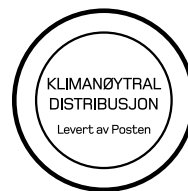
Hjørt-advokat Johannes Teigland er ikke bare en racer på juss. Gratulerer med NM-gull!

En dårlig nabo er en like stor ulykke som en god nabo er en velsignelse, sies det. Langseth virker til å være en god nabo.

Hehehehe.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Universitetsgt. 9
PB 362 Sentrum,
0102 Oslo

HAR DU ET SEKUND?

Enkel løsning for elektronisk signatur

SKANN MEG
FOR MER INFO

signant

Alle avtaler én signatur!

Kundetiltak, fullmakter, attestasjoner. Ikke noe problem!

Arkiv med LTV - vedlikehold. BankID, Buypass, NemID, iDIN.

Vær så god!